Kaptan

TALEB ALREFAI

Arapçadan Çeviren: Zafer Ceylan

AYRINTI

TALEB ALREFAİ

Kuveytli roman ve öykü yazarıdır. Kuveyt Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü'nden mezun olmuş, Londra Kingston Üniversitesi'nde Yaratıcı Yazarlık alanında yüksek lisans yapmıştır. "Arapça Kısa Öykü Derneği Ödülü"nün kurucusudur ve mütevelli heyeti başkanlığını yürütmektedir. 2002 yılında *Deniz Kokusu*, 2016 yılında *Tastamam Burada* adlı romanlarıyla Devlet Edebiyat Ödülü'nün sahibi olmuştur. 2010 yılında üçüncüsü verilen Uluslararası Arapça Kurgu Roman Ödülü'nün (Arabic Booker) jürisine başkanlık etti. Öne çıkan eserleri *Minik Hırsızlıklar*, *Sandalye*, *Koyu Gri* adlı öykü toplamları ile *Güneşin Gölgesi*, *Tastamam Burada*, *Kaptan* ve *Sevgiliyi Kapmak* adlı romanları İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Çince gibi birçok dile çevrildi. 2021 yılında 40.'sı düzenlenen Şarika Kitap Fuarı'nda "Yılın Kültür İnsanı" ödülüne layık görüldü. Alrefai, Yaratıcı Yazarlık alanında uzman akademisyen olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Ayrıntı: *1579*
Edebiyat Dizisi: *254*

Kaptan
Taleb Alrefai

Kitabın Özgün Adı
en-Necdî

Arapçadan Çeviren
Zafer Ceylan

Yayıma Hazırlayan
Mehmet Hakkı Suçin

Son Okuma
Barış Özdemir

© Taleb Alrefai, 2021

Bu kitabın Türkçe yayım hakları Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Dizgi
Kâni Kumanovalı

Baskı ve Cilt
Ali Laçin - Barış Matbaa-Mücellit
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No. 286
Topkapı/Zeytinburnu - İstanbul - Tel. 0212 567 11 00
Sertifika No: 46277

Birinci Basım: *2022*

ISBN 978-605-314-571-4
Sertifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hocapaşa Mah. Dervişler Sok. Dirikoçlar İş Hanı
No: 1 Kat: 5 Sirkeci – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Taleb Alrefai

Kaptan

EDEBİYAT DİZİSİ SON ÇIKAN KİTAPLAR

BAHAR / *Sabine Adatepe*
CHE'NİN BİRLİĞİ / *Carlos Gamerro*
EFENDİNİN GÜZELİ / *Albert Cohen*
FRANSIZ SAVAŞ SANATI / *Alexis Jenni*
ARADAKİ NEHİR / *Ngũgĩ wa Thiong'o*
BEDENİN GÜNCESİ / *Daniel Pennac*
ZAMANIN GÜRÜLTÜSÜ / *Julian Barnes*
ORBİTOR Göz Kamaştırıcı / *Mircea Cărtărescu*
KIRAÇ GÖKYÜZÜ / *E. E. Sule*
DENİZ DENİZ / *Iris Murdoch*
BAŞLAMA YERİ / *Ursula K. Le Guin*
SİLAHI SEÇMEK / *Judith Kuckart*
KARANLIK GÜZERGÂHLAR / *John Ralston Saul*
AĞABEYİNE ÇİÇEK TAŞIYAN KIZ / *Natsuki Ikezawa*
NOSTALJİ / *Mircea Cărtărescu*
KELEBEKLER ZAMANI / *Julia Alvarez*
EVA / *Ersi Sotiropoulos*
AHU HANIM'IN KOCASI / *Ali Muhammed-i Efgânî*
GÜCÜMÜZÜN DOĞUŞU / *Victor Serge*
ADINLA BAŞLAR HAYAT / *Zakes Mda*
ÇALILIK / *Christian Jungersen*
GULYABANİNİN BAHÇESİ / *Leïla Slimani*
SAVAŞTAKİ KIZ / *Sara Nović*
ZÜRAFANIN BOYNU / *Judith Schalansky*
KAN ÇİÇEKLERİ / *Ngũgĩ wa Thiong'o*
ADEN, ARABİSTAN - Jean-Paul Sartre'ın Önsözüyle / *Paul Nizan*
DENİZALTI / *Joe Dunthorne*
2084 / *Boualem Sansal*
BİRİCİK HİKÂYE / *Julian Barnes*
ORBITOR Göz Kamaştırıcı-Cilt 3 / *Mircea Cărtărescu*
KARGALAR BÜYÜCÜSÜ / *Ngũgĩ wa Thiong'o*
KIRMIZI GİYSİLİ ADAM / *Julian Barnes*
DAVID'İN HİKÂYESİ / *Zoe Wicomb*
KARDİNALİN GİZLİ MİSYONU / *Rafik Schami*

Kaptan

Abdulazîz ed-Dahîl'e
Ömürlük bir dost ve kardeş...

İnsan, limanda durup bakınca duvarlarla örülü Kuveyt şehri pek de güzel gelmez gözüne, orada güzel olarak addedilebilecek tek şey iki milden fazla bir mesafeye uzanan deniz cephesidir ki bu, dünyada denize cephesi olan şehirler içinde en eğlencelisidir bence. 1939 yılında burası, sanki bir gemi yapım atölyesinin olduğu ve ticaretin yapıldığı koca bir havzaymış gibi görünürdü çünkü aynı doğrultudaki irili ufaklı tekneler, Kuveyt Körfezi'ne açılan sığ kıyının hizasındaki limanın doğusuna ve batısına uzanan bu deniz cephesi boyunca birbirine yapışıkmış gibi dururdu.

Alan Villiers - Avustralyalı Kaptan
Sons of Sindbad [Sinbad'ın Çocukları]
adlı kitabından...

Bu roman, Kaptan Ali Nâsır en-Necdî'nin
19 Şubat 1979 Pazartesi günü
başından geçen gerçek olaylara istinaden kurgulanmıştır.

bir

Sabah, 11.30

"Hadi gel buraya."

Denizin bana ilk kez seslendiği o günü hatırlıyorum, sanırım beş yaşındaydım. Doğu bölgesindeki eski evimizin kapı eşiğinde oturan küçük bir çocuktum. Ufak toprak bir yol, evimizle sahili birbirinden ayırırdı. Denizi arkalarına alıp, burunlarını sahilin kumlarına yaslayarak dinlenen tekneleri izlemekten hiç sıkılmazdım. Kalbimde tuhaf bir soru dolaşıp dururdu: Nasıl oluyordu da bu koskoca gemiler denizin içinde ufacık kalıyordu?

Deniz seslenmeye devam ediyor:

"Hadi gel buraya."

Yorgun güneş, uyuyabilmek için yavaş yavaş denizin derinliklerine dalar; gökyüzü, avlumuzun duvarlarına ve

odalara karanlığın küllerini ekmeye başlardı. Kız kardeşim Meryem evin divanına oturur, camları islenen kandilleri temizlemekle meşgul olurdu. Küçük avucunun etrafına dürdüğü bir bez parçasını camların ağzından sokup içlerinden temizlerdi. Meryem'in hemen yanı başında oturan annem Fatma, her ne kadar umursamaz gibi görünse de gözleri Meryem'in el hareketlerinin üstünde olurdu. Onları bırakıp mutfağın divanındaki Latife Ablamın yanına giderdim. Kendi elleriyle yaptığı o sıcacık yufka ekmekleri nasıl da severdim. İncecik ekmekleri sıcak sacın üstünden çeker alır, yemem için bana vermeden önce soğusun diye havada bir iki döndürürdü. Beni görünce gülümser, "Birazdan gel, küçük ekmeğin hazır olacak" derdi.

Denizin bana seslendiğini hiç kimseye söylememiş, annemle ablamları atlatıp hemen evden sıvışmıştım.

Karanlık, müezzinin insanları akşam namazına çağıran sesini duyar duymaz yeryüzüne çökmeye başlamıştı. Erkeklerse karanlıkla yüzleşmekten korktukları için işlerini apar topar bırakıyor, namaz kılıp dua etmek için hızlı hızlı camiye koşuyordu. Evimizin önündeki yoldan, camiye doğru koşturan çocuklardan başka kimsenin geçip gittiği yoktu.

Ben karanlıktan korkmazdım. Toprak yolu geçer geçmez çıplak ayaklarım sahilin kumlarına gömüldü. O anda denizin bana seslenişini çok daha net duyuyordum: "Hadi gel buraya."

Nemli kumun üstüne oturup uzaklara, denizin gökyüzüyle buluştuğu ufka baktım. Denizin üstünde yürüyebilmeyi ne kadar da çok isterdim. Ufuk çizgisine varıp denizle gökyüzünün arasına girene dek yürüdüğümü hayal ederdim. Başım bulutların tepesinde, ayaklarımsa suyun üstünde olurdu. Nemli kumun üstünde tembel tembel oturup kalmışken o ılık esintinin nasıl gelip de

yüzüme vurduğunu bilmiyordum, karanlık gözlerimi yummuştu.

"Ali. Ali."

Yeknesak sesler, pinekleyen gözlerimin kapaklarını tırmaladı, çiy düşmüş sahilin kumlarının soğukluğunu kaburgalarımda hissettim.

"Ali."

Gözlerimi karanlığın içine açtım. Dalgaların çağıltısı kulaklarımı doldurmuş, uykum beni terk edip gitmişti.

"Ali." Babamın sesini tanıyıverdim.

"Efendim?"

Karanlığın içinde koşan iki hayalet görüyordum: Elinde bir kandil olan babam ve onun hemen yanında en büyük ağabeyim İbrahim.

"Allah seni bildiği gibi yapsın" diye söylendi İbrahim, "bir saattir seni arıyoruz".

Yanıma geldiler, ayağa kalkıp babamın entarisine sığındım. Elindeki kandili İbrahim'e verdi, öpüp koklayarak beni kucağına aldı.

"Ah be çocuğum!"

O anda korkmuştum. Yanlış bir şey yaptım hissine kapıldım.

İbrahim, "Ya komşularımızın çocuklarından biri seni denize doğru giderken görmüş olmasaydı?" dedi.

Babam, "Bir daha böyle şey yapma" diyerek bana akıl verdi ve ekledi, "deniz seni alıp götürürse boğulursun".

"Ben boğulmam ki."

Babam şöyle bir durdu, hemen yanı başında elinde kandili tutan İbrahim duruyordu. Yüzüne bakıp, "Deniz benim dostum" dedim.

Dalgalar hemen arkamdan anlamadığım birkaç sözcük mırıldandı.

"Deniz dost nedir bilmez" dedi babam. Keder, sesini sarıp sarmalamıştı.

Soracaktım ama kaçındım: Niçin deniz dost nedir bilmesindi ki?

Hatıralar kafamda yer ediniyor. Henüz beş yaşındaydım o gün. O gecenin üzerinden altmış beş yıldan fazla geçmiş. Mekânın cennet olsun babacığım. Yaşasaydın da görseydin keşke oğlunun denize dostluk edişini, denizin onun dostluğunu kabul edip ona bir yaşam ve şeref ihsan ettiğini. Ama biliyor musun baba, şu gizemli ses hâlâ deli ediyor beni. Oğlunun kaderi, rotası için kendisine kıble edindiği denizden başka bir şey bilmeyen bir denizci olarak doğmakmış babacığım.

Ah be babam, bir denizci ve kaptan olarak senin ellerinde doğdum ben. İlk kez senin teknenle attım denize adımımı, senin yanında, senin kaptanlığında. Ve kaptan oldum, gencecik bir delikanlıyken daha. Denizciler olsun, Kuveyt halkı olsun, beni hep kaptan diye çağırdılar sonra.

Babacığım, denizden çıktığı anda ölen bir köpekbalığıyım ben. Denizi terk ettiğimden beridir yaşam da beni terk etti. Ama bu vahşet, bu kupkuru toprak vahşeti ruhumu yemeye devam edemeyecek, ben yine denizin koynuna sığınacağım. Bak işte sesleniyor bana, hipnotize olmuş gibi yine ona gideceğim. Koca bir ömür yaşadım onun uçsuz bucaksız evinde. Acımasız olsa da çoğu zaman, beni yüzüstü bırakmadı hiç.

Babacığım, günün birinde deniz ile insan arasında bir dostluk kurulabileceğini hayal ettin mi hiç? Koca bir deniz ile ufacık bir nokta arasında? Ben, denizlerin içindeki bir denizde ufacık bir noktayım baba.

Avustralyalı kaptan dostum Alan Villiers'ın yazdığı *Sinbad'ın Çocukları* kitabını bırakacağım artık elimden. Yelkenlim Beyan'la birlikte yaptığımız yolculuğu tarihin

sayfalarına kazıdığı kitap. Sayfaları arasında dönüp dolaşıyorum iki gündür. Okuyorum ve içindeki bana ait, denizcilere, yelkenlimin kimi bölmelerine ve limanlara ait fotoğraflar arasında kaybolup gidiyorum.

On yıldan fazla bir süre önce bir arkadaşım getirip bana hediye etmişti:

Beyrut'ta el-Kâtibu'l-Arabi tarafından basılmıştır.

Denize dair hatıralarımı özleyip kitaba geri dönüyorum. Sayfalarını çevirdikçe hayatımı anlatan film şeritlerini de çeviriyorum. Hayatımın en güzel anlarını yaşıyorum. Unutmam mümkün mü ki o yolculuğu!

Eşimle birlikte oturuyoruz, "Nûra!" diye sesleniyorum. Bana dönüp bakınca, "Dinle bak" diyorum ona, "Kaptan Alan, Aden'de tüccar Ali Abdullatif Hamed'in ofisindeki ilk karşılaşmamızda kocan hakkında ne diyor." Kitaptan Alan'ın cümlelerini okuyorum ona:

Kısa boylu, ince bedenli bir adam gördüm...

"Sen kısa değilsin ki" diye sözümü kesiyor Nûra.

"Alan uzundu ama" diyorum, "o yüzden beni kısa görüyor. Dinle bak, başka ne diyor:" *Sert bir yüzü vardı...*

"Senin yüzün sert değil."

Gülümseyip okumaya devam ediyorum: *Bununla birlikte kendine özgü bir zarifliği de vardı, oval bir yüzü, yoğun siyah bıyıkları, kerkenez gagasına benzer burnu, güzel sivri bir çenesi ve bedeninin inceliğine rağmen kuvvetli görüntüsü.*

"Bak bu doğru işte" deyip gülmeye başlıyor Nûra.

"Dinle, dinle."

Aslında bütün bir görünüşü, gücü ve iyiliği temsil ediyordu. Yüz çizgileri, bir tekneye liderlik etmek isteyen herkes için gerekli olan o dikkati ve uyanıklığı ifade ediyordu. Bu çizgiler aynı zamanda, onu aldatmaya çalışan herkese karşı kendine olan güvenini ve kararlılığını da yüzlerine haykırıyordu.

Nûra, duygularını açıklama hissi duyarcasına, "Güzel yazmış" diyerek sözümü kesti. Ona bakmaya devam ettim. O muzır sessizlik aramıza sızıp girmiş, deniz gözüme görünmüştü.

Dün akşam, Abdulvahhab ve Süleyman'la her zamanki gibi divanda oturup konuşurken, yarın balığa çıkıyoruz, diye anlaştık.

İlk kez değil tabi bu. Birlikte balığa çıkmadan geçirdiğimiz bir hafta neredeyse yok gibi.

Abdulvahhab, "Öğle namazından önce sana gelirim" dedi.

"Allah'a emanet, yarın ikinizi de bekliyorum."

"Nûra!" diye seslendim, oturduğu yerden başını çevirip bana bakınca, Abdulvahhab'la kardeşi Süleyman'ın uğrayıp beni alacaklarını söyledim.

Sözlerim onu ürkütmüştü. Denize açılma niyetinde olduğumu anladı.

Sevgi dolu hisleri, beni kendi yürek darlığıyla azarladı: "Deniz... Büyülemiş seni şu deniz!"

"Çoktan Nûra, ömür ülfeti işte, ne yaparsın?"

Bir çeşit hüzün kapladı yüzünü.

"Bizimle kal bugün."

İsteği çok tuhaf geldi o an. Kırık bir rica hislerini boyadı:

"Gitme."

Cümlesinin melodisinde saklı bir şey kalbime dokundu. İsteğine cevap verebilmeyi diledim ama "Arkadaşlara söz verdim artık" dedim.

"Affını iste, ne olacak, hava çok soğuk."

"Mümkün değil. Yoldadırlar şimdi, belki de gelmek üzereler."

"Boşa konuşuyorum işte, nasılsan öyle de kalacaksın: Ne bir lafını ikiletiyorsun ne geri adım atıyorsun."

"İnsan, sözüne sadık olmalı Nûra."

Bakışları yüzümü kuşatmıştı. "Dün kararlaştırmıştık" dedim.

Sessiz kaldı ama bakışları konuşmaya can atıyordu. Gülümseyip, "Söyle" diye onu iteledim.

"Senin için korkuyorum. Allah uzun ömür versin ama yetmişini geçtin artık."

"Deniz bana gençliğimi geri veriyor."

Sesi teslim olmuşçasına, "Allah işinizi rast getirsin o zaman" dedi, "ne zaman dönersiniz?"

Dönüş zamanını düşünmemiştim, Abdulvahhab ve Süleyman'la bunu kararlaştırmamıştık.

"Bilmiyorum."

Bir açıklama bekliyordu. "Akşama döneriz" dedim.

"Denize karşı bağlılığın beni tedirgin ediyor."

Deniz benim ikinci evim, diyemedim ona; hâlâ bana sesleniyordu deniz.

Arkadaşım Kaptan Abdullah el-Kutâmî'ye söylediklerimi hatırladım: "Sonum denizde olacak benim."

Nûra'nın sözlerimi duymaması için kendimi tuttum.

Denizin bana seslendiğini duyar gibiydim: "Hadi gel buraya."

Nûra, "Yanına alman için yiyecek bir şeyler hazırlayayım mı?" diye sordu.

"Gerek yok, Abdulvahhab ve Süleyman'la ayarladık her şeyi... Onlar gelmeden elbiselerimi giyeyim hemen."

"Geç kalmamaya çalış."

"Çalışacağım."

Kitap elimde ayağa kalktım. Nûra gözleriyle beni takip ediyordu. Gülümseyip, "Dinle bak" dedim, "sana, Alan Villiers'ın Kuveytli denizcileri tanıdıktan sonra onlar hak-

kında yazdıklarını okuyacağım, belki o zaman onların denize olan sevdasını anlayabilirsin".

Kitabın sayfalarını çevirdim. "Dinle:"

Araplara, özellikle de şu teknelerin başında yer alan Sinbadlara hayranlığım günbegün arttı. Çünkü Sinbad'ın kendisi bile, eğer Sinbad gerçekten varsa, onların atıldıkları şu maceralara atılamazdı.

Nûra bana bakıyordu. "Alan, kitabının başlığında *Sinbad'ın Çocukları* derken Kuveytlileri kastediyordu" dedim.

"Ah Ebû Huseyn, biliyorum bunu, daha önce de söyledin."

İzin isteyerek ona gülümsedim. "Üstümü değiştireceğim."

Nûra, elbise dolabının bir çekmecesini temiz deniz kıyafetlerine ayırmıştı.

En büyük torunum Nâsır birkaç gün önce bana, "Er-Rabbâh'ın çocuklarından biri sana özel selamlarını iletti" dedi. Ona baktım. "Dedesi Ahmed er-Rabbâh'ın dükkânına gittiğinde görüyormuş seni" diye ekledi.

Dükkânın hayali ile o genç adamın yüzü gözlerimin önünde canlandı. Nâsır gülümseyerek, "Şıklığın çocuğun çok hoşuna gidiyormuş" dedi, "bana, senin temizliğinle, endamınla, ütülü kıyafetlerinle, üstüne giydiğin abanla, sandalların ve süründüğün ud kokusuyla her zaman parıldadığını söyledi".

"Arkadaşın benimle eğleniyor olmalı."

Nâsır gülümseyip, "Hayır dedeciğim" dedi, "herkes senin zarafete ne kadar düşkün olduğunu, dış görünüşüne büyük özen gösterdiğini bilir".

Birkaç saniye sessiz kaldıktan sonra da ekledi: "Arkadaşım, dedenin kokusu gideceği yere dedenden önce varıyor" dedi.

Kalın deniz entarimi giyinip kefiye ve ageli başımın üstüne yerleştiriyorum. Nûra'nın önünden geçerken veda ederek ona bakıyorum: "Allah'a emanet ol."

"Sen de."

Sonra kapının önünde beklemek için dışarı çıkıyorum.

Evim, Şâmiyye bölgesinin hemen karşısında kalan Keyfân'da yer alır. Geçip giden arabaların gürültüsünden başka bir şey olmaz burada. Aşina olduğum toprak bir yol, hâlâ evimle denizi birbirinden ayırır, her kapıyı açışımda hâlâ onu görürüm. Denizin nemli kokusu burnuma çalınıyor yine, koluma giriyor, beraber yürüyoruz, kalbimin yeni baştan attığını hissediyorum.

Hava soğuk. Şubat ayı. Yaşlandın artık Ali, soğuğu hesaba katman gerek.

İki gün önce, Alan'ın kitabını karıştırmaya başladığımda, fotoğraflar denizin özlemini kalbime doldurmuştu. Aklıma yelkenlim gelmişti, özel yerimde oturuşum, dümenin yanı başında ayakta duruşum. Grandi direği, yelken, tayfalar, şarkı söyleyenler ve limanlar gözlerimin önünde beliriverdi. Öncesinde hizmetimde çalışmış, iyi bir denizci olan Yusuf Şirazi'nin söylediklerini hatırladım: "Gemiyi ayakta tutan grandi direği bizatihi sensin kaptan."

Gençliğim, yolculuklarım ve bir şeyler alıp satmak için arkadaşım Kaptan Abdullah el-Kutâmî ile bir limandan diğerine, bir ülkeden bir başkasına yol alan gayretim de hatıralarıma eşlik etti. Arap Yarımadası'nın güney sahilleri boyunca uzanan iyi ilişkilerim, bölge kabilelerinin her biri arkadaşım olan önde gelenlerine, şeyhlerine verdiğim hediyeler... Abdullah bana, "Hiç hesap kitap yapmadan dağıtıyorsun paranı!" derdi.

Ona gülümser, "Erlerin hüneri ticarettir" derdim. Bana bakakalınca da, "Cömertlik, insan için en güzel meziyettir" diye tamamlardım.

Kitaptaki fotoğraflar, kalbimde uyuklayan o günlerin hatırasını harekete geçirmişti. Nereden geldiğini bilmediğim birçok yüz gördüm fotoğraflarda. Ana yelken uygun bir rüzgârda yükseliverdi önümde, flok yelkeni hemen yetişti ona, tayfaların dualarla karışık sesleri ve şarkıları eşlik ediyordu yelkenlere:

Ya Allah, ya Allah, ya Allah
Sığındık, Allah'a ettik itimat
Tevekkülüm sanadır Allah

Ruhum bütün bu hatıraları içinde saklıyor.

Kuran-ı Kerim'in Amme ve Tebareke surelerini ezberlediğimde yedi yaşındaydım. Bir yıl boyunca babamın arkadaşı Molla'nın yanında okumuştum. Her sabah mahallenin çocuklarıyla onun evine yürürdüm. Hurma kamışından yapılmış hasır bir minderin üzerine otururduk; bizi uzun sopası, kınalı sakalları ve kalın sesiyle karşılardı. Okuyup yazmayı ve toplama çıkarmayı öğretirdi bize. Günün birinde bana, "Çok çabuk ezberliyorsun, inşallah bir gün cami imamı olacaksın" dediğini hatırlıyorum.

"Kaptan olacağım ben" diye cevap vermiştim ona.

"Cami imamlığı kaptanlıktan daha iyidir." Susturdu beni, bir tür rahatsızlık bulaşmıştı sesine. Kızgınlığının sebebini anlamamıştım.

"Babam kaptan, ben de onun gibi bir kaptan olacağım." Söylediklerimi kendince tekrarladı, sesini yükseltip bağırarak beni azarladı:

"Sus, cevap verme bana." Falakayı işaret etti: "Boşboğazlığının cezası bu olacak."

Bana bağırmasından nefret etmiştim, tehditleri canımı sıkıyordu. Kendimi sırtüstü yatarken hayal ettim, falakanın bambu iplerine bağlanmış ayaklarımı iki çocuk havaya kaldırıyordu, Molla'yı uzun sopasını ayaklarıma

indirirken düşündüm. Karşısında oturmaya mecalim kalmamıştı. Bir süre sonra kameriyenin sıcak gölgesi altında oturan çocukları bırakarak sessizce ayağa kalktım.

"Otur yerine" diye bağırdı bana.

Duymazlıktan gelince sesini daha da yükseltti:

"Alicik!"

Çocuklardan biri beni yakalamak için peşimden ayağa kalktı, ellerini daha bana uzatamadan bir tekme savurdum. Molla'yı, evini, çocukları ve uzun sopasıyla falakasını arkamda bırakıp yalınayak eve koştum. Babama, arkadaşı Molla'nın bana bağırdığını, beni falakayla tehdit ettiğini ve yarın oraya gitmeyeceğimi söyledim.

"İş nasıl bu noktaya vardı?" diye sordu.

Babam, eğitimimi Molla'nın yanında tamamlamamı istiyordu: "Molla'dan sonra el-Mubârekiyye Okulu'na geçersin."

"Artık ne Molla'nın yanına ne de el-Mubârekiyye'ye gideceğim."

Sanki içtenliğimi ölçüp verdiğim kararı bekliyormuş gibi bana baktı.

"Okumayı da yazmayı da öğrendim artık, ben denize gideceğim."

Süleyman'ın arabası hemen karşıda. Yaklaşıp duruyor. Abdulvahhab ise yürüyerek geliyor. Arabanın içinden Süleyman'ın sesi geliyor kulağıma:

"Hayırlı sabahlar kaptan."

Sözler içimi gıdıklıyor, "Hayırlı sabahlar" diye karşılık veriyorum ona.

"Hazır mısınız?" diye soruyorum Abdulvahhab'a.

"Lazım olacak her şeyi aldık."

Abdulvahhab, "Buyur" diyerek bana yer gösteriyor. Her seferinde ön tarafa, arabayı kullanan kardeşi Süleyman'ın

yanına oturmam için bana ısrar ediyor. "Öne otur" diyor bana, "sen Keyfân'ın kaptanı ve en güzide insanısın".

Keyfân ile yat limanının bulunduğu Halk Deniz Kulübü arasındaki mesafe yarım saatten az.

Süleyman, "Hava bugün soğuk" diyor.

"Deniz sıcak olacaktır" diye karşılık veriyorum ona.

Abdulvahhab işi şakaya vurarak, "Tabi bir şeyler yakalayabilirsek" diyor, "geçen sefer..."

"İyimser ol."

"Hadi bakalım, Allah kerim."

Arabayı kullanan Süleyman'ın yanında oturuyorum, limana doğru yol alıyoruz.

iki

Öğle vakti, 12.30

Deniz bugün sakin. Serin bir esinti dalgalarla oynaşıyor.

Halk Deniz Kulübü'ne vardığımızda bizi karşılayan mekânın kokusu oldu. Levazımatı arabadan yata taşıdık. Kaptan köşküne geçmeden önce yatın motorunun çalıştığından ve benzini olduğundan emin oldum.

Güneşin sıcaklığı cam odanın içine dolarken Abdulvahhab ile Süleyman kimi levazımatı düzenlenmekle uğraşıyordu.

Zaman zaman içimdeki o denizle buluşma sabırsızlığıma şaşırıp kalırım, kafamda hep aynı soru döner durur: Ne zamana kadar böyle devam edeceğim? Sanki ruhum

salınan ahşaptan ve dalgadan başkasına boyun eğmiyor hâlâ!

Son zamanlarda şu arkamdan oyunlar çevirip duran esrarengiz deniz bana yine seslenmeye başladı: "Hadi gel buraya."

"Hey, Ebû Huseyn." Abdulvahhab bana seslenip kasetçaları ve kasetleri işaret etti.

"Avad Dohî'nin kaseti mi o?"

"Avad ve Şâdî el-Halîc'in. En çok sevdiğin şarkıcılar."

Deniz, gürültüsü ve dinginliğiyle emre amade: Şubat güneşi yüzeyini ısıtıyor.

Süleyman, "Bir deniz türküsü söylemeden yolculuk tamamlanır mı hiç?" diyor.

Bense, "Hazır mıyız beyler?" diye atılıyorum ortaya.

Abdulvahhab, "Karar kaptanın" diye cevaplıyor beni, "biz hazırız".

Dümeni çevirir çevirmez yatın burnunun yükseldiğini hissediyorum. Halk Deniz Kulübü iskelesi tamamen sessiz. İn cin top oynuyor.

Süleyman'a, "Eryâk bölgesindeki yerimize mi gidiyoruz?" diye soruyorum. "Tabii ki" diyor, "hava soğuk ama, inşallah dönüş için gecikmeyiz".

"Kardeşin bugün endişeli!" diyorum Abdulvahhab'a. "Dönüş vaktine sen karar ver."

"Kaptan dururken bize karar vermek düşmez."

Gecikmeyeceğimizi söyleyerek Süleyman'ın gönlünü rahatlatıyorum.

Hep birlikte balığa çıkmaya alıştık artık. Neredeyse her hafta... Deniz aynası insanı hemen cezp ediyor. Yat da mutlu, diri bir şekilde kayıp gidiyor suda. Rotamızı güneye, Suudi Arabistan'a doğru çeviriyoruz. Beyaz dalgalardan oluşan bir çizgi peşimiz sıra koşturuyor ama yoruluverir birazdan, sakinleşir, bizi kendi seyrimize bırakır.

Ne zaman denize açılsam kalbim bir kuş gibi çırpınmaya başlar, sanki ilk kez denizle buluşuyormuşum gibi hissederim. Deniz için gözyaşı döken o küçük çocuk gelir çıkar ortaya.

On üç yaşımdayken, küçük bir tekne inşa ettiğimizi söyledim babama.

Yatsı namazından yeni gelmişti daha, âdeti olduğu üzere akşam yemeğini yediği sofranın etrafında yerde baş başa oturuyorduk: Annemin ya da Latife ablamın pişirdiği yufka ekmeklerden küçük parçaları bir süt kabına, bir hurma tanelerine bandırıyorduk. Yüzünde bir parça gülümsemeyle bana bakınca devam ettim:

"Ben ve arkadaşım Muhammed el-Kutâmî."

"Kalafatçılardan biri size yardım etmedi mi?"

"Arkadaşın Kalafatçı Hasan'ın büyük yardımı dokundu."

Hasan'ın ahşaba çeki düzen verme hususundaki ciddiyetini ve el becerisini bilirdi, sesi parlayıverdi:

"Ee hadi, Allah mübarek etsin."

Sesi, biraz daha konuşup durumu açıklamam için beni cesaretlendirdi:

"İki haftayı geçti, her gün teknemize atlayıp denize açılıyoruz."

İnci avı için beni de yanına almasını rica ettim:*

"Tüm Kuveytli erkekler denize açılıyor. Evde kalanlar bir tek kadınlar."

Rıza gösteren bir gülümseme yüzünü aydınlattı: "İnşallah."

"İnşallah"tan kastını anlamıştım, sevinçten havalara uçuyordum. Bu güzel haberi anneme iletmeye koştum hemen. Ancak ani bir korku annemin yüzünü tırmalayıverdi:

---

* Araplarda hürmet ve saygı gösteren bir davranıştır. (ç.n.)

"Olmaz oğlum, sen daha çok küçüksün." Hislerini dışa vuran boğuk bir ağlamaya tutuldu:

"Babanın seni denize götürmesine izin vermeyeceğim."

Üzerine kapanıp ellerini, başını öpmeye başladım, "Hadi ama anne, mahallenin bütün çocukları..."

İki sene önce Kuveyt'in surlarının* inşasında erkeklere nasıl yardım ettiğimi hatırlattım ona. O da o zamanlar Ramazan ayının verdiği oruç yorgunluğuna rağmen, "Sen de bir erkeksin, git onlarla" diyerek İbrahim ağabeyimle birlikte onlara katılmam için beni iteklemişti.

Annem, "Sur örmek başka bir şey, denize çıkmak başka bir şey" diyerek gitmemem için diretiyordu hâlâ.

Gözyaşlarımın bana nispet edermişçesine nasıl aktığını bilmiyorum. "Ben küçük değilim" diyebilmiştim sadece.

"Ne o, kızlar gibi ağlıyor musun!"

Yüzümü denize çevirip ağlamaya devam ettim. Sonra gözyaşlarımı gömleğimin koluyla sildim:

"Ağlamayacağım."

"Nâsır! Allah'ın üzerine yemin ettim bak, Ali'yi yanında götürmeyeceksin." Allah rahmet eylesin, annem, o yaz babamın beni yanında inci avına götürmemesi için yemin billah edince babam da kararını değiştirmek zorunda kaldı.

Avad Dûhî'nin sesi kaptan köşküne kadar geliyor, beni düşüncelerimden çekip çıkarıyordu:

Şikâyet edecek olsam kalbimdekileri yıldızlara
İner zamanın zulmünden yedi kat gök, dağlara taşlara

* İlk olarak 1760 yılında, Kuveyt şehrini güvende tutmak için örülmeye başlanan ve şehri 7 km. boyunca çevreleyen surlar. Burada bahsi geçen, surların 1920'de örülen üçüncü ve son bölümü. (ç.n.)

Süleyman olta takımlarının olduğu bir sandıkla uğraşıyordu. Misinaları, oltaları, kurşun ve yemleri düzenlemekten zevk alırdı. Abdulvahhab ise âdeti olduğu üzere *el-Kabas* gazetesini eline almış, kasetçaları ayarlıyordu. Sonra yanıma gelip bana, "Müzik ister misin?" diye sordu.

Ona bakıp, "Cevabı biliyorsun" dedim.

Yüzüme bakmaya devam edince, "Eskiden bir yolculuğa çıkmadan önce bana teknede yarenlik edecek en iyi heyamolacıyı arardım" dedim, "babam, ruhun güzelse şarkı söylersin, derdi. Ruhun şarkı söylerse güzelleşirsin, diye yanıtlardım onu. Bilindik bir heyamolacı olmaksızın bir deniz yolculuğuna mümkün değil çıkmazdım. Gamnak sesli bir heyamolacı, udun tınısına eşlik eden bir piston ve tabi bendirlerden ve onların ısıtılmasından* sorumlu bir davulcu. Lostromoya, parası önemli değil, en iyi heyamolacıyı bul getir, derdim" diye ekledim.

Süleyman da yanımıza gelmiş, beni dinliyordu.

"Vardığım her limanda sazlı sözlü bir şenlik düzenler, bütün kaptanları, kabile büyüklerini, tüccarları, limanın bilindik yüzlerini ve tayfaları davet ederdim."

Abdulvahhab sözümü kesip, "Evet, herkes biliyor bunu" dedi, "sen, alicenap bir adamsın Ebû Huseyn".

"Alicenaplık, arkadaşlar arasında hayattır."

"Tayfalar, senin cömertliğini, onlara olan yaklaşımını sen denizden el ayak çektikten sonra bile dilden dile yayıyor" dedi Süleyman, "hâlâ bu şenlikleri hatırlıyorlar".

"Şarkılar denizcinin yoldaşıdır; neredeyse bir yıl boyunca vatanından, çocuklarından uzak, karanlığın ve korkunun içinde yaşar. Bıkıp usanır, bezginlik ruhunu tırmalar. Tanrı'nın merhametinden, yüreğine su serpen ve onu umutlandıran şarkılardan başka bir şeyi yoktur."

* Vurmalı bir çalgı aleti olan bendir, genellikle ceylan derisinden yapıldığı için mum ışığı, vs ile ısıtılarak gerilir. (ç.n.)

Abdulvahhab başını sallayıp, "Geçip giden günler işte Ebû Huseyn" dedi. Süleyman ise ayağa dikilmiş dinliyordu.

"E haydi, bir heyamola, bir deniz şarkısı dinleme vakti şimdi. Gizli bir hayat dalgalanıyor kalbimde. Mahallemizin kilden yapılmış evlerini, güneşte pişen toprağın üstünde oynayan çocukları hatırlıyorum. Kulağımda çınlayan o bilindik sesler kesiliyor artık. Deniz kıyısı ayağıma geldi bak, demir atmış yüzlerce gemi, odunları kesip doğrayan kalafatçıların azmi ve gürültüsü, yelkenlileri inşa eden çekiççilerin ahşaba indirdiği yeknesak ses... 1920'lerin, 30'ların, 40'ların Kuveyt'i. Deniz, inci avcılığı ve yolculuklar..."

Süleyman, "Hayat zordu, yoksulluk her yerdeydi" diye sözümü kesti.

"Doğru tabi, ama hayat, iyi ve dürüst insanlarla bir o kadar da basitti."

Bu sefer onun sözünü ben kesmiştim: "Bu zorluğun ve yoksulluğun ortasında hayatımın en güzel günlerini yaşadım ben."

Akıp gidiyor gözyaşları yanaklarımdan anbean
Ah sırtımdaki yükler çekilmez oldu ey Ebû Osman

Avad'ın sesi kaptan köşkünü dolduruyor, Molla Hamed el-Asûsî'nin sözlerini nakaratlar halinde tekrarlıyordu.

Limanı terk ettiğimizden beridir bir tekne olsun görmedim. Yat, sanki kendisiyle yarışırmış gibi bir başına. Makinenin gürültüsü sessiz denizin dinginliğini kırıyor, yanında ha silindi ha silinecek beyaz dalgalardan bir çizgiyle bize yetişiyor.

Abdulvahhab, yerine geçip otururak gazetesine dalıyor.

"Ebû Feyrûz sana özel selamlarını iletti" diyor Süleyman, başımı çevirip ona bakıyorum, "halk pazarında karşılaştık, kaptana çok müteşekkir olduğumu söyle, dedi".

Bir şey söylemeksizin başımı salladım, o da av levazımatını yoklamak için yerinden kalktı.

Ebû Feyrûz'u geçen hafta evinde ziyaret etmiştim. Tayfalarıma bir tür yardımseverlikle yaklaşmaya alıştım. Onlara yakın olmak içime huzur veriyor. Zaman bizi ayırmış olsa da kendi taburumdan vazgeçecek değilim.

Kısa da olsa bir balık avına çıkmak, denizden bana kalan yegâne şey şimdi... Son zamanlarda uyurgezer oldum, etrafımda dalgaların gürlemesi. Sanki babamın Şark bölgesindeki evinde değil de Keyfân'da kendi evimizdeydim, o ses gelmişti yine kulağıma: "Hadi gel buraya."

Denizin sakin sularını ikiye ayıran yatın o gümbürtüsüne âşığım desem yeridir. Dümenin arkasında, yata yön verip denizin türküsünü dinlerken duyduğum mutlulukla kendimi adeta unutuyorum.

Abdulvahhab oturduğu yerden, "İnşallah av bugün güzel geçer" diye sesleniyor bana.

"Allah kerim."

"Ne kadar kaldı Eryâk bölgesine varmamıza?"

"Her zamanki gibi, yaklaşık bir buçuk saat."

Gazetesine dönüyor, ben de dümene.

Araba kullanmayı bir gün olsun beceremedim. Torunum Nâsır, istediğim vakit gelir beni alır. Onun arkadaşlığıyla, muhabbetiyle mutlu oluyorum. Bir keresinde bana, neden araba kullanmaktan nefret ediyorsun dede, diye sormuştu. Sorusu aramızda salınıp kalmıştı.

"Sadece gemi kullanan bir kaptan olarak mı kalmak istiyorsun?" diye tamamlamıştı lafını.

Sessiz kaldım, bir süre sonra ona, "Koca bir gemi ile tenekeden bozma ufacık bir arabayı nasıl mukayese edersin ki?" diye sordum.

Dün ikindi vakti evden çıktım, şoförüm Nâsır'ı da yanıma alıp evimizin bulunduğu eski mahallemizde yürümeye gittim. Geriye hiçbir şey kalmamıştı. Şehir denen canavar her şeyi yiyip yutmuştu: Evleri, mahalleleri, sahilleri, gemileri ve denizcilerin türkülerini. Adımlarımı sürümeye devam edip Nig'at Şemlân İskelesi önünde durdum, denize baktım. Bir burukluk hissettim... Onunla konuşmaya çalıştım: "Ne kadar da yabancılaşmışsın deniz, benim de senden bir farkım yok ama." Eve döndüm, deniz arkamdan sesleniyordu: "Beni terk etme."

Gelecek sefer yalnız başıma geleceğim. Bir tek ben ve deniz olacağız. "Hava soğuk" diye şikâyet etti Süleyman.

Kimseye yük olmak istemiyorum. Sadece denizle buluşmanın zevkini tatmak için geleceğim, ruhum bir nebze olsun yatışır belki. Yetmişi geçtim artık, ama ben hâlâ, denizin özlemiyle deliye dönen o çocuğun ta kendisiyim.

Her şey sonsuza dek uzanıp gidiyor önümde. Deniz halinden memnun, misafirperver dalgalarıyla ışıl ışıl parlıyor. Denizi methetmeye başlayınca yine, Nâsır bana dönüp, "Şiir yazmaya kalksaydın bütün şiirlerin deniz için olurdu" diyor.

"Doğru" diyorum ben de, "herkes kendi sevdiceğine şiir yazar".

Deniz benim sevdiceğim... Babam, annemin yemininden ötürü beni denize götürmekten vazgeçtiği gün kendi uzletime, kendi nefretime çekilmiştim. Zamanımı arkadaşım Muhammed el-Kutâmî'yle birlikte yaptığımız küçük gemimizde geçirmiştik. Onunla denizin gizemlerini, eğlenceli yanlarını keşfederdik. Gün boyunca konuşur dururduk. Üzülmüştüm, kızgındım, annem durmadan gönlümü almaya çalışırdı.

"Sen burnunu sokmasaydın, şimdi babamla olacaktım" diye çıkışmıştım ona.

"Oğlum, daha çok küçüksün, deniz başına ne işler açar biliyor musun sen?"

"Deniz benim dostum."

"Daha toysun oğlum sen, deniz hakkında bir şey bilmiyorsun."

Söyledikleri beni gücendirmişti. İnci avcılığı mevsiminin üzerinden neredeyse bir ay geçmişti ki Muhammed'le anlaşmaya varmıştık.

"El-Kutâmî'yle beraber denizde çalışacağız" dedim anneme.

Gözlerinden ateş fışkırıyordu.

"İnci avcılığı yapan gemilere su satan bir kaptanla birlikte çalışacağız" dedim.

"Gitmeyeceksin" dedi, sözlerindeki tehdit kendini belli ediyordu: "Kızacağım bak."

Annemi ne kadar çok sevsem de öfkesinden korkardım. Hıçkırıklar boğazımda düğümlenmişti ama gözyaşlarıma direnmiş, önünden çekilip gitmiştim.

Deniz sakin, rüzgâr dingin, soğuk bir esintiden başka bir şey yok. Yoluna devam eden yat bile denizin pinekleyişinden şaşkına dönmüş; makinenin gümbürtüsünü ve beyaz çizginin çıkardığı köpükleri ardında bırakıyor. Şâdî el-Halîc'in sesi beni de mırıldanmaya zorluyor:

Meskenlerin arasında heyamola heyalesa

Dönüp Süleyman'a baktım. Misinalarla ilgileniyor, Abdulvahhab ise gazetesini okumaya devam ediyordu.

Dümene yapışmışım, neredeyse dönüp pusulaya bakacaktım. Oysa Eryâk bölgesine giden rota kafamda. Bana Kuveyt'in sahillerini gösterecek bir pusulaya ihtiyacım yok

ki. Çocukluğumdan beri herhangi bir rotadan bir kere dahi geçmiş olsam da oranın akıntılarını, suyunun derinliğini kafama kazımaya alışmışım. *Beyan*'ımla Afrika'nın, Hindistan'ın kıyılarına yelken açtım ben... Bu yat yolculuğu kısacık bir gezintiden başka ne ki!

Babamın bana müjdeyi verdiği gün sanırım on dört yaşındaydım: "Bu sezon bizimle beraber olacaksın."

Kalkıp başını öptüm. Sonunda, teknesindeki ilk inci avcılığında babama eşlik edecektim. Dostum denizin buyruğuna itaat edebilecektim. Artık bu kuru topraktan uzaklaşıp denizin içinde kaybolacaktım. Suya olabildiğince en yakın yerde, ahşapların üzerinde uyuyacak, denizcilerin hayatını yaşayacaktım.

Ertesi günün sabahında beni yanına almıştı. Kaptan, limanın doğusundan kıble yönüne dek sahili dolaşıyor, denizcilerin hazırlıklarını ve gemilerin düzenlenmesini denetliyordu. Yaz aylarını muştulayan belirtiler ortaya çıkmaya görsün, inci avcılığı sezonu için hazırlıklar hemen başlardı. Gürültüsü bütün bir sahile yayılan yeni bir hayat, yeni bir hareketlilik kendini yavaş yavaş belli eder; denizciler, inci avı gemilerini hazırlamak için coşkularıyla, umutları ve şarkılarıyla bir araya toplaşırdı. Gemiler kuru toprağın üstünde boyunları bükük durur ama birdenbire canlanır, denizcilerin şarkılarına ve heyamolalara eşlik ederek gürültülü bir yaşama doğru emeklerlerdi.

Büyük bir mutlulukla denizcilere eşlik etmeye başladım: Köpekbalığı veya sardalyadan elde edilen yağla geminin ahşabını yağlamalarına yardım ettim. Ağır koku içimi dışıma çıkarsa da inat edip işimi tamamladım. Ellerimi, kalaylama cilası elde etmek için üstüne kireç tozu serpilmiş koyun yağına buladım. Sonrasında denizcilerle birlikte gidip gemiyi deniz tuzundan koruyup izole edebilmek için alt parçaları ellerimle sıvadım.

Babam, lostromoyla anlaşıp kararını vermişti:

"Demir alma töreni* yarın sabah."

O gece, uyku yüzü görmedim. Kulağım sabah ezanında, yere serilmiş yatağımın üstünde dönenip durdum. Demir alma töreninin olacağı sabah, kahvaltıdan hemen sonra sahile gitmek için küçük bohçamı aceleyle sırtlandım. Allah rahmet eylesin, annem öpücüklere boğmuştu beni. O sevgi dolu bakışını hâlâ hatırlarım, söyledikleri kulağımda çınlar durur:

"Deniz için acele ediyorsun yavrum!"

Onun ellerinde büyüdüm ben, nasıl açıklayabilirim ki şimdi ona. Gece boyunca bir saat bile uyumadığıma yemin billah edeceğimi, bana seslenen dalgaların kükreyişini dinlediğimi, "Hadi gel buraya" diye seslendiğini söylemek isterdim.

"Dört ay boyunca burada olamayacaksınız. Açlık, sefalet..." Söyleyeceği kelimelerden birini yutmuştu ama dilinin ucundan çıkarıverdi, "ve sonra yorgunluk".

"Biliyorum."

"Allah bana sabır versin o zaman, ne diyeyim, sağ salim ve bol kazançla gelmenizi nasip etsin."

Dualara gömülüp kalmıştı. Cümlelerinin içinde benim adımla birlikte babamın ve ağabeyim İbrahim'in adları da geçiyordu. Hepimiz inci avı sezonuna girecektik artık, kimin geri dönüp kimin geri dönemeyeceğini kimse bilemezdi. Gözyaşları akıp gitti ama beni öpüp koklamayı bırakmıyordu hâlâ, kollarının arasından sıvışıverdim, kapının eşiğinden adımımı dışarı atar atmaz sahile doğru koşmaya başladım, o gizemli sesleniş beni uçuruyordu adeta: "Hadi gel buraya."

* "Yevmu'd-deşşe" olarak adlandırılan bu gün, Körfez ülkelerindeki inci avcıları için sezon açılışıdır. Kaptanların ve denizcilerin hazır bulunduğu, tarihi ve kültürel bir mirası içinde barındıran bu günde, şarkılar ve danslar eşliğinde yeni av sezonu için kutlama yapılır. (ç.n.)

Rüzgârdan korunmak için cam odama sığınmıştım, dümenin ardında duruyordum. Yat süratle ilerliyor, ardından makinenin gürültüsü yükseliyor ve havada su serpintileri uçuşuyordu. Boylu boyunca bir genişlikten başka bir şey yoktu önümde... Bir de kafamda uçuşup duran hayaller: Ya suyun üstünde yürüyebilseydim.

Gemiye çıkmak için sahilden yola koyulduğumuz o gün, babamın yanında yürürken kalbim göğsümden ha çıktı ha çıkacaktı. İlk inci avcılığı sezonum... İşte demir alma töreninin olacağı sabah: Deniz kıyısı, birbirine veda eden Kuveyt ahalisinin hengâmesiyle dolup taşıyor; gözyaşları ve dualar, bereketli, iyi ve bol kazançlı bir mevsimin ardından çocuklarına, yakınlarına ve akrabalarına dönüş hayalleriyle karışıyordu. Denizciler bilinmeze, yaz ayları boyunca devam edecek inci dalışlarının tehlikelerine, belki de ölüme kendilerini adıyorlardı.

Babam, dümencinin yanı başına, dümenin arkasına geçer geçmez ilk emrini haykırdı:

"Yükselsin salavatlar!"

Sanki tüm denizciler bu gizemli emri bekliyormuşçasına dört bir yandan seslerini yükselttiler:

Müminler salât ve selâm getirin Allah'ın Resulü'ne
Ya Allah, ha ya ha
Ya Allah, ya Allah, ya Kerim
Ya Allah, ya Rahman, ya Rahim

Melodisi kulaklarıma çöreklenmiş gibi.

Vira bimillah, haydi yolculuğa
Tevekkülümüz Allah'a
Ey Rabbimiz tevekkülüm sana
Kerimsin, halimi bilirsin
Kerimsin, gecelerin karasını bilirsin

Bilmiyorum ki nereden geliyor tüm bunlar hatırıma? Kimi zaman denizin, ortak anılarımızı kalbimde canlandırabilmek için bana seslendiğini düşünür dururum.

Yat, Eryâk bölgesine giden rotayı ezbere biliyormuş gibi; deniz bizi öyle hoş karşılıyor ki...

Abdulvahhab ve Süleyman kendi işleriyle meşgul.

Her insan bir kez olsun hayatında denizle rastlaşır ve herkes kendince ona yarenlik eder.

Babam, onunla denize açıldığım ilk seferde, "Ağzımdan çıkan her sözü hem kalbine hem de kulağına kazı" diye beni uyarmıştı.

Yeniyetme bir genç olarak babamın uyarılarını pür dikkat dinlerdim:

"Deniz aman vermez, gaddardır. Her an tetikte olmalısın." Gözbebekleri büyümüş, bütün yüzümü kuşatmıştı: "Kaptan dediğin, denizin her bir yerini, her noktayı, tüm rüzgârları ve tüm kıyıları hem kafasına hem de kalbine nakşeder."

Babamla çıktığım o avın tüm ayrıntılarını sanki her şey dün yaşanmış gibi hatırlıyorum. Önce Şuaybe bölgesindeki dalış yerlerine yönelmiş olsak da sonrasında babam, dümenciye Ummu'l-Heymân'daki dalış alanlarına dümen kırmamızı işaret etmişti. İlk günümüzün akşamında dalgıçlar müshil içtiler. Babam bana dönüp, "Ciğerlerinin çok daha fazla havayı depolayabilmesi için karınlarının boş olması gerekir" dedi.

Orada iki gece kaldık.

"Buralar Kuveyt'e yakın, sığ sulardır."

Allah mekânını cennet etsin babam. Bana o gün denize dair ilk dersini veriyordu. "Buradaki dalışlar, dalgıçlar için alıştırma sayılır."

Sonrasında babam, inci avının yapılacağı "Heyr" mevkiini seçene kadar üç gün boyunca yol aldık. "İnşallah kısmetin iyi gelir."

Onun olsun, kendisine yardımcı olan lostromonun veya dümenin yanı başında duran dümencinin olsun ağızlarından çıkan her bir harfi kafamın içine, kalbime kazıyordum.

Deniz bugün sütliman. Güneş göz kamaştırıyor. Yat, denizin karnını gıdıklayarak yol alıyor ve üstünde peşimizden soluyarak gelen beyaz bir çizgi bırakıyor. Abdulvahhab, âdeti olduğu üzere, gazetenin sayfalarını tek tek ayıklıyor, ne var ne yok bütün haberleri okuyor ve müzik dinliyor. Süleyman levazımat sandığının karşısına oturmuş, balık ağlarını düzenlemeye çalışıyor. Ben de dümenin arkasında duruyorum, şu sakin deniz enerjimi daha da bir sıvazlıyor.

İnci avında, denizciler sabah ezanı vaktinde kalkar, bir hurma tanesiyle bir yudum kahveden oluşan kahvaltılarını yaparlardı. Babam bana, "Dalgıçlar vücutlarını zayıf tutabilmek için çok fazla yememeli" demişti, "böylece istiridye toplayabilmek için daha uzun süre suyun altında kalabilirler".

Günler geçtikçe, annemin sözünü ettiği denizin vereceği o işkenceleri daha iyi anlamaya başlamıştım. Dalgıçlar güneşin doğuşuyla beraber işe koyuluyordu. Her biri, ucunda ağır bir kayanın bağlı olduğu urganı tutar, o urgana tutunup denizin dibine dalacak arkadaşıyla pürdikkat bir anlayışla çalışırdı: Dalgıç bir ucunu tutarken, urgancı diye adlandırılan başka bir arkadaşı geminin güvertesinde ipin diğer ucunu tutardı.

Dalgıç, ciğerlerini dolduran derin bir nefes alır ve kaplumbağa kemiğinden yapılmış ufak tıkaçları, ciğerlerine su kaçmasını engellemek için hızlıca burun deliklerine yerleştirirdi. Ardından elinde tuttuğu urganla beraber kendini denize bırakır ve urganın ucundaki ağırlığın onu

dibe ulaştırmasını beklerdi. Bu sırada suyun basıncına karşı dayanıklı, aç köpekbalıklarına karşı da dikkatli olmak zorundaydı. Dibe vardığındaysa hemen istiridyeleri toplamaya koyulur, boynuna asılı örgü sepeti doldurmaya çalışırdı. Nefesinin kesileceğini hissettiğinde urganı bir veya iki kez çekerdi. Geminin güvertesinde teyakkuzda duran urgancı, işareti alır almaz elinden geldiğince güçlü ve hızlı bir şekilde urgana asılır, böylece dalgıç suyu yararak yukarı çıkar, onu boğulmaktan veya ölümden kurtaran o çok değerli nefesi içine çekerdi. Urgancının işi dalgıcı yeniden gemiye ulaştırmaktı. Dalgıç yüzeye vardığında geminin yanı başında duran küreklere tutunup birkaç dakika bekler, boynuna asılı sepeti çıkarıp urgancıya teslim eder, urgancı da istiridyeleri yanında bir yere boşaltırdı. Ardından dalgıç tekrar derin bir nefes alıp ciğerlerini havayla doldurur, burun deliklerini kaplumbağa kemiği tıkaçlarla hızlıca tıkar ve ikinci kez denizin dibine dalarak istiridye aramaya koyulurdu. Bu dalıp çıkma işi on kez tekrarlanır, sonrasında dalgıç, bu on dalışlık zamana denk gelecek bir süre dahilinde dinlenmeyi hak ederdi.

Güneşin doğuşundan beri suyun içinde olan dalgıç, kendisini bitkin düşüren çabalar, tutulu kalmış nefesler ve denizin dibinde saklı tehlikelerle günün saatlerini yer bitirir, sonrasında gün batımına doğru ufukta beliren sarımtıraklığı gören kaptanın yükselen sesini duyardı: "Dürün urganlarınızı!"

Artık dalgıçların geminin güvertesine çıkma vakti geldiğini gösterirdi bu, hepsi tek bir ağızdan tekrarlardı: "Dalış âdettendir, dua ibadetten."

Uzakta, büyük petrol tankerlerinden biri göründü. Yelkenle hareket ettirilen ağır teknelerle karşılaştırıldığında yatların hareket kabiliyeti çok daha kolaydır. Tuhaftır, bugün hiç balıkçı teknesiyle karşılaşmadık. Yatımız olduk-

ça atılgan, denizin sessizliğini kırıp geçiyor. Abdulvahhab'ın bana seslendiğini duyuyorum:

"Limanlar İdaresi, Ulaştırma Bakanlığından alınıp Maliye Bakanlığına devredilmiş."

"Maliyenin limanlarla ne alakası var?"

"Orasını bilmem, *el-Kabas* gazetesinin yazdığı bu."

Gözlerim üzerindeydi hâlâ. Ayağa kalkıp, "Ne zaman varıyoruz?" diye sordu.

"Bir saatten az bir yolumuz kaldı."

Süleyman, alet edevatla oyalanıyor hâlâ, balık ağlarını toparlıyordu. Ona takılırmışçasına, "Çok yaşa be Ebû Muhammed" diye seslendim.

"Sen çok yaşa kaptan."

Abdulvahhab, elindeki gazeteyi bir kenara koydu, gidip bir paket mango suyu alıp bana getirdi: "Buyur kaptan."

Sonrasında bir tane kendisine, bir tane de Süleyman'a aldı.

Deniz aynası nasıl da çekiveriyor insanı kendine.

"Bu sefer daha iyi bir yer seçelim" diyor Abdulvahhab.

"Sen seç" diye cevap veriyorum ona.

Gülerek, "Kaptan sensin" deyip uzaklaşıyor.

Yeniyetme bir delikanlıyken henüz, Kaptan Yusuf b. İsa el-Kutâmî'yle denize açılmıştım. Beni babam göndermişti ona:

"Nasıl kaptanlık edileceğini Yusuf Kaptan'dan öğreneceksin."

Allah mekânını cennet etsin babam, denizle olan ilişkimi sana borçluyum ben:

"Yusuf, bütün bir Körfez boyunca inci avcılığı yapan teknelerin su ve diğer ihtiyaçlarının dağıtımını yapan tekneyi kullanır. Onunla birlikte bütün dalış noktalarını, oralara ulaşan yolları iyice öğrenirsin."

Babamın, beni Yusuf Kaptan'ın yanına yollamasından dolayı büyük bir sevinç duyuyordum; onu daha önceden tanıyor, ciddiyetini beğeniyordum.

"Günün birinde kaptan olmak istiyorsan, gemide kendi kanunlarını yaratmak zorundasın. Yusuf, sana her şeyi anlatmayacak. Gözünü dört açıp, her şeyi en ufak ayrıntısına kadar takip etmelisin."

Yusuf Kaptan ve el-Muhre kabilesinden beş adamıyla beraber yelkenlisine atlayıp erkenden denize açıldığımız günü hatırlıyorum. Kaptan sessizliğe gömülmüş, kaçamak bakışlarla beni izliyordu. Neden böyle baktığını sorup sormamak konusunda kararsız kalmıştım. Rüzgâr o kadar dingindi ki yelkenliyi zar zor itiyor, tekne zorlanarak denizi yarmaya çalışıyordu. Bir müddet sonra kıyıdan uzaklaşmayı başarmıştık, şehir gözden kaybolmuştu.

Teknenin sancak tarafında durmuş, yelkenlerin bağlı olduğu ıskotaları izlediğim sırada bir cisim ansızın bana çarpmış, kendimi denizde bulmuştum. Bağırmıştım, avazım çıktığı kadar bağırmıştım ama kimse beni görmemiş, tekne seyrine devam etmişti. Dalgaların ortasında yüzüyordum. Hayatımda ilk kez denizle baş başa kalmıştım. Korkmuyor değildim ama aklımı başıma toplayıp üstümdeki entariyi çıkardım, vücut ağırlığımı azaltmalıydım, bir tek külotla kalakaldım. Ben, dalgalar ve güneş. Kıyıya mı dönsem yoksa teknenin peşi sıra yüzsem mi diye düşünüyordum. Tekneye yetişmeye çalışmak zor olacaktı. Bir çözüm bulmaya çalışıyor ama kıyıya dönmekten de korkuyordum. İnsanların beni başarısız olmuşum edasıyla karşılamalarından nefret ederdim. Kararımı vermiştim; rüzgâr hâlâ dingindi, tekne oldukça yavaş ilerliyordu, arkasından yüzecektim. İçimde bir korku huzmesi de benimle beraber yüzmeye başlamıştı, teknenin yelkenini görüş mesafemden çıkarmamaya çalıştım. Kendi kendime kaptanın veya tayfalardan birinin beni sorup soruştura-

cağını, beni aramak için geri döneceklerini söylüyordum. Boğulmamak için kollarımdaki kuvveti korumaya çalışarak yüzmeye devam ettim. Tekne benden daha da uzaklaşmış, deniz etrafımı iyice kuşatmıştı: Ben, dalgalar, kızgın güneş ve kollarımın didinişi. Korku yanı başımda yüzmeye devam ediyordu. Kaptan ve tayfalar beni unutmuş olsalar da, karşılaştıkları ilk teknenin su ve diğer ihtiyaçlarının yüklemesini yapmak için elbet duracaklar, eninde sonunda beni hatırlayacak ve aramak için geri döneceklerdi. Onlara yetişebilmeyi ve onların da yokluğumu fark etmelerini umarak yüzmeye devam ettim.

Yüzdüm, yüzdüm, yüzdüm. Yorgunluk kollarıma ve nefesime sirayet etmeye başlamış, susuzluk boğazımı kurutmuştu. Bunlar yetmiyormuş gibi teknenin yelkeni de görüş mesafemden çıkmaya başlamıştı. Ansızın ileride bir başka tekne beliriverdi. Ama bu tekneden birinin beni görmesini istemiyordum. Kaptan Nâsır en-Necdî'nin oğlu Ali, denize açıldığı ilk gün suya düşmüş, oradan geçen bir başka gemi onu bulup kurtarmış diye Kuveyt'te adım yayılacağına ölürüm daha iyiydi. Vücudumu dalgaların ardına gizleyip ellerimi suyun altına soktum. Zar zor nefes alıyordum. Geminin bana çarpabileceğinden korkarak rotasından çıkmaya çalıştım. Bulunduğum yerden uzaklaşır uzaklaşmaz da tekrar kendi işime koyuldum; yüzdüm, yüzdüm, yüzdüm. Korku iliklerime kadar işlemişti. Kendi kendime, deniz benim dostum, beni yarı yolda bırakmaz, diyordum. Yorgunluktan kollarımın üstüne ağırlıklar binmeye başlamıştı. Artık güneş de yorgunluğa yenik düşüyordu. Ölürsem şayet, Necdî denizde öldü diyeceklerdi. Bir başıma kalmıştım yine, bir de dalgalar ve korkunç gürültü. Yorgunluk kollarımı ve nefesimi yiyip bitirdi: Kollarımı dinlendirebilmek için sırtüstü yatıp yüzdüm.

Tekrarlayıp duruyordum: El-Kutâmî'nin gemisine yetişeceğim ya da fark edip beni kurtarmaya gelecekler. Güneş artık denize dalmaya, sarımtıraklığına doğru meyletmeye başlamıştı ki uzakta bir gemi belirdi. El-Kutâmî'nin gemisiydi bu. Kalbimin çırpınışlarına bir parça umut ve himmet duygusu çöktü. Gemi yaklaştı, yaklaştı. Evet, el-Kutâmî'nin gemisiydi bu. Tayfaların yüzleri artık iyice belirmişti, beni gemiye çekebilmek için suya halat attılar. Güverteye çıktığım an sesler de yükselmişti: "Geçmiş olsun, geçmiş olsun."

Tayfalardan biri, üstüme geçireyim diye bir entari verdi hemen.

El-Kutâmî ise, "Nereye varmaya çalışıyordun?" diye sordu bana.

"Size."

"Ya yakalayamasaydın bizi?"

"Yokluğumu fark edip beni aramaya dönerdiniz."

Tayfalardan biri su ve birkaç hurma getirmişti bana. Gece uykuya daldığımda kollarımdaki karıncalanmaları ve dalgaların kulaklarımdaki kükreyişini hâlâ hissediyordum.

Ertesi gece, el-Kutâmî beni yanına çekip, "Denize yakınlık duyan herkes kaptan olacak diye bir kural yok" dedi.

Onu can kulağıyla dinliyordum:

"Elini sallasan denizci ama içlerinden çok azı kaptan olabilir."

Sesine bir parça endişe bulaşmıştı:

"Kaptan olabilmek için kendini denize ve tehlikelere adamak zorundasın."

El-Kutâmî'nin yaptığı her hareketi izlemeye devam ediyordum. Bana göz ucuyla bakacak olsa ne istediğini anlar, koşup hemen yapardım.

İnci avcılığı sezonunun açılması üzerinden üç ay geçmişti; sezonun kapanmasına bir ay kalmıştı ki el-Kutâmî, bana dümenin arkasına oturmamı emretti. Kuveyt'e döndüğümüzdeyse babama, "Oğlun, Kuveyt'in ve Körfez'in sularına dair birçok şeyi biliyor artık" dedi.

Sonra bana dönüp bir an sustu ve "Cesaretin hoşuma gitti" dedi, "ama tehlikelere karşı da hazırlıklı olmalısın".

Deniz benim dostum, beni çağırıyorsa şayet, onun çağrısına karşılık vereceğim.

Yatın, sanki yüzünü yarmaktan korkarcasına denizin yüzeyinde hafifçe kaydığını hissediyorum. Peşimiz sıra gelen tek şey motorun sesi.

Şâdî el-Halîc'in sesi ve elindeki gazete Abdulvahhab'ı alıp götürmüştü, Süleyman ise misinalar, zokalar ve kurşunlarla uğraşmaya devam ediyordu.

Kaptan el-Kutâmî'yle çıktığım ikinci seferde, beni alıp bir gezintiye çıkarmıştı. Kuveyt'ten çıkıp Basra Körfezi'ne açılmış, sonrasında da Hindistan'ın limanlarını dolaşmıştık. Dönüşe geçtiğimiz gece, dümenciyle muhabbet edip lostromonun maceralarını dinliyordum. El-Kutâmî beni ne zaman çağırırsa çağırsın uyanık olurdum. Uyur, şafakla beraber kalkardım; bana bakınacak olsa ondan önce namaz için abdest alıyor olurdum.

O yolculukta denize dair ne var ne yoksa gözlerime doldurmuştum. Gözlerimde karaya hiç mi hiç yer kalmamıştı. Sadece deniz ve onun örtüsü gökyüzü. Pusulaya bakarak harita okumaya çalışıyordum. Yıldızları gözlüyor, rüzgârın yelkenle konuşmasına kulak veriyordum. O yolculukta rüzgârın, kaptanın bir sefer aracı olduğunu iyice anlamıştım. Kaptan dediğin rüzgârla yol alır, Allah'ın yardımıyla da gideceği yere varırdı. El-Kutâmî'ye, lostromoya ya da dümenciye soru sormadan bir saniye geçirmiyordum. Kalbimin, deniz rotalarına ve limanlara

karşı takıntılı hale geldiğini, onları ezberleyip tanıdığımı anladığımda ne kadar da mutlu olmuştum. Sonrasında lostromonun beni acil bir duruma karşı uyardığını hatırlıyorum. Yelkenin rüzgârla nasıl dolduğunu, grandi direği ve mayistrayla nasıl bir açı oluşturduğunu izliyordum. Dümencinin yanına bağdaş kurup oturmuştum, nargile içip pusulayı aydınlatan ışığın altında sohbet ediyorduk. Konuşmalar, sorular ve işime olan tutkum kalbimi uyandırmaya yetmişti. O dümeni kontrol ederken ben de onunla konuşuyordum. Rüzgârın dirisa edip teknenin rotasından kaptırdığını gördüğümde onu uyardım. Kim bilir kaç kez sordu: "Bana güvenmiyor musun?"

"Güveniyorum tabi ama kendimi de biraz sınıyorum."

O yolculukta, kara dalga dağlarının arasında, çocukluğumun sorusu gelip aklıma oturmuştu: Nasıl oluyordu da bu koskoca gemiler denizin içinde ufacık kalıyordu? Artık cevabı biliyordum. Dünyanın o koskocaman su havzası içinde bir gemi, su üstünde yüzmekte olan küçük bir ahşap parçası gibi dururdu; rüzgâr kendisiyle eğlenir, dalgalar ve kader onunla alay ederdi. Ruhum, küçücük bir ahşap parçasının denize karşı ayakta duramayacağını orada idrak etmişti. Erkeklerin nasıl olup da tiril tiril titrediğini, denizin öfkesinin kabarıp dalgalandığında ölüm korkusunun onların yüzünü nasıl yoğurduğunu tam da orada görmüştüm.

Her taraftan "aman Allah'ım" seslerine eşlik eden yardım çığlıkları yükseliyordu. Kırılan dalgalarla mücadele ediyorlar, ölümü derilerinin hemen altında hissediyorlardı. Onları denizin öfkesinden Allah'ın merhametinden başka bir şey kurtaramazdı.

Orada, o safi anda kendime, denizden daha ihtişamlı bir şey olmadığını söyledim. Ve dedim ki sen, sen Ali en-Necdî, denizin dürüst bir evladı olacaksın, o da senin dostun olacak. İşte böylece söz verdim ona.

Abdulvahhab'ın "Ne zaman varıyoruz?" diyen sesi, beni daldığım düşüncelerden çekip çıkardı.

Cevap vermeden önce şöyle bir etrafıma bakındım: "Yarım saatten az bir zamanımız kaldı."

Güneş, göğü doldurup taşıyordu. Dümenin arkasında duruyordum, pusula önümdeydi. Yat, kendi rotasını biliyor gibi, arkasında çabucak dağılıp giden beyaz bir çizgi çizerek ilerliyor; dalgalar kendi dinginliğine, denizle olan muhabbetine devam ediyordu.

Abdulvahhab yanıma gelip oturdu.

"Neler var gazetede?" diye sordum.

"Yeni bir şey yok. Humeyni, Arafat'a destek sözü vermiş."

"Boş laf... Filistin'i Filistinlilerden başkası kurtaramaz."

"Doğru söylüyorsun."

Uzakta birkaç nakliye gemisi görmüştüm.

"Süleyman yine kendi dünyasına çekilmiş" dedim Abdulvahhab'a.

"Yeni zokalar hazırlayıp onları misinaya bağlamaktan oldum olası üşenmemiştir zaten."

"Eğleniyor ne yapsın."

"Pusulaya pek bakmıyor gibisin!?"

"Pusula kafamda" cevabımla sessizliğe gömülüp kalmamız bir oldu.

Kaptan köşkünde ayakta duruyordum. Deniz, denizcilere sabrın ne demek olduğunu öğretiyordu. Yat oldukça hızlıydı. Yarım saatten az bir yolumuz kalmıştı.

Uzaklara bakıyordum. Gözümün gördüğü her yer denizdi. Kendi kendime konuşuyordum, balık avlamak umurumda bile değildi. Ben denize deniz için açılıyordum.

üç

Öğle vakti, 2.30

Bu mıntıka oldukça sakin görünüyor. Motoru kapatacağım... Yat yavaşlamaya başlıyor. Etrafındaki dalgalar da gittikçe yatışıyor.

Deniz burada olabildiğince güzel, olabildiğince geniş. Ruhumu bu ışıldayan zamanla nasıl doldurup taşırabilirim ki? Bir adam, bir kadına âşık olursa şayet, onu kucaklar, boynuna sıktığı parfümü koklar, narin bedenine sarılır, göğsünde eriyip gitmek ister. Peki ama bir adam, denizi nasıl olur da kucaklar, nasıl olur da onu sarıp sarmalar?

Mumbai açıklarında demir attığımız günü hatırlıyorum, Sâlim'in ayaklarını sürüyerek geldiği ve durmak nedir bilmeksizin konuştuğu günü.

"Yardımın lâzım."

Sevdiğim denizcilerden biriydi Sâlim.

"Buyur" diye yanıtladım onu, ağzındaki baklayı çıkarması için teşvik eden bir sesle.

"Evlenmek istiyorum ben."

Büyük bir heyecanla söylemişti bunu bana; babasıyla da tanıştığı Hintli bir kızla geçtiğimiz yıldan beridir evlilik hayali kurduğunu, onları ayıran mesafelere katlanamaz olduğunu ve bu sefer de onunla evlenmeden Kuveyt'e dönerse artık öleceğini... Rica eder bir sesle, "Nikâha benimle gelir misin?" diye sordu.

"Peki, tamam" dedim gülümseyerek.

Akşam olduğunda en güzel elbisemi giyip kokular süründüm ve onunla nikâha gittim.

Nikâhta şahidi olmuş, başlık parasını karşılamış ve bunu da kimseye söylememesi için onu sıkı sıkıya tembihlemiştim. Geminin güvertesinde onlar için bir parti düzenlemiş, Kuveyt'e dönüş vakti gelince de ona bir miktar para verip eşiyle kalmasını ve birlikte eğlenmelerini söylemiştim.

Soğuk bir esinti bizimle oynuyor gibi.

"Bu mıntıka güzel" diyorum Süleyman'a.

"Hayırlısı bakalım" diyor.

Yat da denizle başladığı konuşmasını sonlandırıyor artık. Kimi zaman denizin, kendisine gelen bir ziyaretçiye veya kampçıya pek katlanamadığını düşünürüm. Mutludur bir başına, kendi kendine yeter her zaman: Ya razı kalmıştır bu işe ya da kızgınlık duymuştur. Kimi zaman beyazdır, mavi, kırmızı, yeşil, gri; kimi zamansa dingin bir karanlıktır, fırtınalı... Çokça düşünmüşümdür, acaba deniz bundan dolayı mı insanlığın dostluğunu reddeder? İyi ama, ona âşık olmuş, onun dünyasında avare avare gezen bir kaptana inanmış olsa ne zarar görür?

Misinalarımızı çıkarıyoruz, âdetimiz olduğu üzere her birimiz yatın bir köşesine çekilip oltalarımızı suya atıyoruz. Etrafımızı sarıp sarmalayan denize bırakıyoruz kafamızda ne varsa, balık tutup muhabbet ederek gönül eğlendiriyoruz. Abdulvahhab ve Süleyman'la denize açılmayı seviyorum doğrusu, çünkü ikisi de pek sevmez konuşmayı.

"Demir atıyoruz" diyorum Abdulvahhab'a.

"Haydi, Allah rast getire."

Kaptan köşkündeki yerimi bırakıp pruvaya doğru ilerliyorum. Çapayı nemli halatıyla beraber içinde durduğu sandıktan çıkartıyorum. Entarimin paçaları, yatın güvertesindeki suya değiyor. Yatın güvertesine yapışıp kalmış pis bir balık kokusu geliyor burnuma. Eğilip çapayı sessizce denize bırakıyorum. Yolunu biliyormuşçasına yavaşça deniz tabanına doğru süzülüyor. Halatın diğer ucunun yata bağlı olduğundan emin oluyorum.

"Yemler nerede?" diye soruyorum Süleyman'a.

"Hemen şurada."

İçi yem dolu naylon bir poşeti uzatıyor bana, kalkıp güvertedeki yerimi alıyor ve oltamı açmaya başlıyorum.

"Bizden başka kimsecikler yok" diyorum Süleyman'a.

"İyi ya, avın hepsi bizim olacak" diyor Süleyman gülerek ve ekliyor: "Bol balıkla döneceğiz inşallah."

Kimsecikler yok ortalıkta, bir tek biz ve denizin aymaz dinginliği. Abdulvahhab da suya atıyor oltasını.

Balık tutmayı seviyorum. Denize attığın her oltayla beraber bir maceradır alıp başını gidiyor. Yaramaz bir balıkla aramda geçen eğlenceli bir oyun. Ben suyun üstünde, o ise derinlerde. Nefesimi tutup oltamı atıyorum; derinlerde, yemin etrafında dönenen, tedbiri elden bırakmadan zokaya yaklaşan balığın hareketlerine kulak kabartıyorum. Zaman diye bir şey kalmıyor ortada. Et-

rafımdaki dünya kaybolup gidiyor, balığın misinaya dokunuşunun verdiği nabız atışından başka bir şey yok. O, bir lokmalık yemi kapmak için can atıyor, bense onu yakalayabilmek için fırsat kolluyorum. Balığın arada bir sanki yoklarmışçasına ya da nefesinden üfürürmüşçesine yemi çimdiklediğini hissediyorum. Ve balığın yemi tekrar mıncıkladığı anda ben de asılıyorum oltaya. İkimizden biri kazanacak: Ya o, yemi kapıp kaçacak ya da ben, zokayı onun ağzına geçirip ağırlığını artık misinamda hissedeceğim. Kimi zaman, balık büyükse şayet, yemi yiyip bitirebilir, işte o zaman, benim de onu tutup çekebilmem için zekice bir oyun oynamam gerekir.

Zaten en güzeli de büyük balıklarla giriştiğin oyun. Misinayı alıp götürsün diye bırakır, ona sınırlı da olsa bir özgürlük bahşederim. Aldatırım aslında onu ve ben ürkekliğiyle beraber onun inadını da misinamda hissederken ruhu bile duymadan onu yavaşça kendime doğru çekerim. Balık ne kadar büyük olursa oyun da bir o kadar karmaşık, bir o kadar leziz olur. Kimi zaman yatın yanına geldiğinde görürüm balığı. Kaderine ve kara bahtına direnen capcanlı, güzel mi güzel bir balık. Denizde büyük bir balıkla kapışmak, biraz da kayıp anlamına gelir aslında: Hayatta kalabilmek için ya misinayı koparacak ya da ağzını parçalayacak. Hatırlıyorum, bir keresinde büyük bir balığı tekneye çekebilmek için neredeyse bir buçuk saat ter dökmüştüm. Çoğu zaman bir balık yakaladığımda onu alır, pırıl pırıl derisiyle, denizden ayrılmanın verdiği nefretle, teslim olmayı, boyun eğmeyi ve ölümü reddedişiyle ellerimin arasında nasıl çırpındığını izlerim. Sonra zokayı hızlıca ağzından çıkarır, gülümser ve dudaklarımda zafer sarhoşluğuyla mırıldandığım birkaç sözcükle birlikte onu yeniden denize atarım: Teşekkürler, haydi evine dön.

Abdulvahhab'ın misinanın ucunda çırpınan parlak bir çipurayı çekerkenki sesi duyuluyor: "Hay maşallah."

Süleyman, "Güzel, güzel" diye yüreklendiriyor onu.

Abdulvahhab, zokayı balığın ağzından çekip çıkartıyor, plastikten bir balık sandığının kapağını açıp balığı içine atıyor. Keskin, çürük koku bir kez daha burnuma geliyor.

Abdulvahhab, "Sandığın içindeki su azalmış" diye sesleniyor kardeşi Süleyman'a. O da kalkıp küçük bir kabı deniz suyuyla doldurarak sandığın içine döküyor.

Balığın misinaya vuruşunu parmağımın ucunda hissediyorum. Hızla çekiyorum. İşte yakaladım seni. Misina ağır mı ağır.

Çekiyorum, çekiyorum, çekiyorum. Bir çipura daha: "Gördün mü Ebû Muhammed" diye sesleniyorum Süleyman'a, çırpınan balığı göstererek, "bahtımız açık bugün".

Parmaklarımı balığın kaygan sırtına dolayıp zokayı zor da olsa ağzından çıkarıyorum. İçine atacağım sandığa götürüyorum balığı. Kanının kokusu avucuma bulaşıyor. Yakalanmayı reddeden çırpınışlarını izliyorum.

"Ne zamana kadar böyle bekâr gezeceksin?"

Hatırlıyorum o geceyi: Babamın odasındaydık, kırmızılı mavili yün bir halıyı yere sermiştik. Kömür mangalının yaydığı sıcaklıktan bahsediyorduk. Kandilin titrek sarı ışığı odayı aydınlatıyor, dev gölgelerimiz kil duvarları boydan boya işgal ediyordu. Çay içip, geçmiş yolculuklardan bahsediyorduk. Annem iki yıldır yakama yapışmıştı adeta, bense tek şartımı söyleyip duruyordum:

"Görüp konuşmadığım bir kızla evlenmeyeceğim."

On dokuz yaşıma yeni basmıştım o zaman. Kaptan el-Kutâmî'yle çıktığım Hindistan seferinden döneli bir hafta olmuştu. Neredeyse altı ay kalmıştık orada.

"Hey Ebû Huseyn!" Abdulvahhab'ın sesi beni daldığım düşüncelerden çekip çıkardı. Misinasında güzel bir karagöz silkiniyordu.

"Yerimiz güzel" dedim ona ve sesimi yükseltip Süleyman'a takıldım: "Hava soğuk ama."

Bana dönüp, "Şimdi yemek yiyince ısınırız" dedi, "eşim Ummu Muhammed bize çok güzel bir murebyen hazırladı".

"Allaaaah... Yemeklerin şahı."

Süleyman, Ummu Muhammed'in yaptığı yemeklere bayıldığımı bilir: Hele murebyen konusunda kimse eline su dökemez. Çeşit çeşit baharatlarla soslanmış karidesli leziz bir pilav. Yaptığı yemekler, bana annemin yemeklerini hatırlatıyor.

Annemin beni azarlarkenki güzel yüzünü görür gibiyim:

"Neredeyse yirmine vardın, arkadaşlarının hepsi evlenip gitti."

Sözünü kesip, "Şartımı biliyorsun" dedim.

"Oğlum olmaz öyle."

"Görüp tanımadığım bir kızla evlenmeyeceğim."

"Hey Allah'ım, sen bana sabır ver!" Öfkeli sesi ateş püskürmeye başlamıştı.

"Ne zamana kadar bekleyeceğim böyle senin evlenmeni, niye bu konuda bana işkence ediyorsun?"

"Artık bir kaptansın sen, evlenmen gerekir" diye söze girdi babam. Annemin, babamı da kendi tarafına çekip bana bir tuzak kurduğunu anlamıştım.

"Bak, bu kez kız kardeşin Meryem senin için bir gelin beğendi" dedi annem.

Babam, "Annen de kız kardeşlerin de seni çok seviyor" diye araya girdi sakince.

"Kızı görmem gerekir" dedim Meryem'e, "kimseciklere söyleme, annesiyle bizi ziyarete gelsinler, ben uzaktan onu görürüm".

"Ah be oğlum, haram ama, senin de kız kardeşlerin var."

"Allah'ın koyduğu hükmün neresi haram?" diye sözünü kestim. "İslam, bize bunun iznini vermiş."

Babam itiraz etmemişti.

"Kuveyt'te hiçbir aile ne kendisi için ne de kızları için buna razı olur, hem zaten hiçbir kadın bir yabancı için yüzünü açmaz ki."

"Bir yabancıya yüzünü açmasına gerek yok zaten. Seninle, annesiyle ve kız kardeşlerimle oturduğu sırada, ben kısacık bir an onu hemen uzaktan görürüm."

"Kız çok güzel. Ben onu tanıyorum" dedi Meryem.

"Onu görmeye hakkım var, onun da beni görmeye hakkı var."

Şemme'yle yapacağım evliliğimin düğün gecesinde, kız kardeşim Meryem, babamın evinde benim için hazırlanmış, duvarları beyaz sıvalı, yerleri kilimler ve minderlerle döşeli yeni odama geldi. Kapının eşiğinde durup bana baktı:

"Buyur."

"Senden bir isteğim var" dedi sevgi dolu, ricacı bir tonla.

Gülümseyip, "İstediğini verdim zaten" dedim.

"Emin misin?" Hâlâ ayaktaydı, yüzünü tatlı bir mahcubiyet sarmıştı.

"Eminim Meryemcik."

"Şemme'ye karşı asabi olma." Gülümsedim, o ise devam etti:

"Benim kardeşimsin ve sıcakkanlı olduğunu biliyorum."

"Arkadaşının karşısında sakin ve kibar olacağım."

Ayakta durmaya devam ediyordu. İçini ferahlatmaya karar verdim:

"Merak etme, Allah şahit, sözümden dönmeyeceğim."

"Senin o korkunç asabiyetini bildiğim gibi şefkatli kalbinin güzelliğini de biliyorum." Uzaklaşıp giden sesi arkadan yükseldi: "Allah yokluğunu göstermesin."

Akşam olduğunda yeni bir entariyi üzerime geçirdim. Kefiyeyi ve ageli başımın üstünde sabitledim. Abayı üstüme attım, parfümlenip sevdiğim ud kokusunu süründüm ve yeni bir ayakkabı giydim... Babam ve kardeşlerim etrafımı çeviriverdiler: İbrahim, Abdullah, el-Kutâmî'nin çocuklarından Rubî, kimi komşular, babamın dostları olan kaptanlar ve tüccarlar, denizciler ve mahalleden arkadaşlarım... El-Adesânî'nin evine, Şemme'nin ailesine giden çalgılı zurnalı nikâh alayına büyük bir kalabalık eşlik ediyordu. Lüks lambalarından yapılmış fanuslar taşıyan bir grupla defler ve davullar eşliğinde şarkı söyleyen bir başka grup önümüzde yürümekteydiler.

İbrahim ağabeyim sevinçle kulağıma seslendi:

"Maşallah, nikâh alayın benimkinden daha büyük oldu."

Allah, mekânını cennet eylesin Şemme. İyilikten başka bir şey görmedim senden. Allah, beş çocukla rızıklandırdı beni. Denize açıldığım zamanlar evimi ve çocuklarımı güvenle bıraktığım limandın sen. Günün birinde ona, "Sen de bir kaptansın Şemme" dediğimi hatırlıyorum.

Ettiğim lafa şaşırmış, garipsemiş, yüzünü tuhaf bir gülümseme kaplamıştı. "Sen, bu evin kaptanısın" diye açıklayıvermiştim ona.

Denize açılır, altı veya yedi ay ortalardan kaybolurdum; o ise babamın evinde çocuklarıma bakar, onlarla ilgilenir, koruyup gözetirdi.

Vefat ettiği gün kalbime derin bir hüzün dolmuştu. Gözyaşlarıma söz geçiremiyordum, tabutunun sarıldığı kara örtüye fısıldamıştım: "Neden Şemme, neden bir başıma bıraktın beni de gittin?"

Senelerce onun hayaliyle yaşayıp durdum. Çocuklarım, kız kardeşlerim ve kız kardeşlerimin çocukları gün boyu evi doldurup etrafımı kuşatırlardı ama gece olduğunda Şemme'nin ruhu gelir, sabaha dek benimle birlikte otururdu. Kardeşlerim ve çocuklarım, hayatımın geri kalanını beraber geçirebileceğim yeni bir eş konusunda bana ısrar etmiyor değillerdi. İkinci eşim Nûra ile evlenene kadar beni sıkıştırmaya da devam ettiler.

"Ebû Huseyn hadi buyur." Süleyman beni çağırıyor. "Öğle yemeği hazır."

Misinamı çekiyorum. Murebyen pilavının bütün bir yatı sarmalayan kokusu midemi harekete geçiriyor: "Açsın ve açken ruhunun ne istediğini bilemiyorsun be Ebû Huseyn." Süleyman'a dönüp, "Murebyenin kokusu başımı döndürdü" diyorum.

Süleyman, "Aç insanın dilini midesi kontrol eder" diyerek eğleniyor benimle.

Abdulvahhab ve Süleyman'la birlikte murebyen pilavının ve biberli sarımsaklı bir domates ezmesi olan dekûs kavanozunun karşısına oturuyoruz.

Deniz sakin mi sakin, yalnızlığında ve sessizliğinde ona eşlik eden güneşin ışınlarıyla ısınmakta. Yatın çevresinde hiçbir şey yok; sade kendisini kucaklayan su, encamın genişliği, bir de şubat ayının serin esintisi.

"Bugün hiç balıkçı teknesi görmedim" diyorum.

"Bu bölge çok büyük" diyor Abdulvahhab, "belki bazıları birazdan gelir".

"Belki."

Güzel yemeğin tadını çıkartıyoruz sessizce. Aç ayı oynamaz elbet. Süleyman ikidir dolduruyor tabağımı. Ellerimi kaldırıp, "Çok şükür" diyorum ona bakarak, "çok yedim". Sırtımı koltuğa yaslıyorum.

"Afiyet olsun."

Nargilem hazırlanıyordu. Teknenin kıç tarafındaki özel yerimde bir başıma oturuyordum, tayfalardan Yusuf eş-Şirâzî koşup nargilemi getirdi. Çektiğim ilk nefesin ardından etrafıma bakındım, tayfaların bağırıp koşuşturduğunu gördüm. Diğer tarafa döndüm, deniz, karanlığının parlaklığı ve kisvesiyle mi desem, yoksa beraber sabahladıkları dolunayıyla mı desem, gözlerimi doldurverdi birden. Hatıralar zihnimi kurcalayıp duruyor: Kaptanlar, denizin soyundan gelen ve onun azametinden izler taşıyan küçük çocuklardır aslında. Her kaptan, denizin sırrından bir damla taşır ruhunda. Etrafımdaki her şey nargilenin dumanıyla sarmalanıp kayboluyor. Yelkenli, denizi yararak ilerlemeye devam ediyor. Çakırkeyifliğimi duyumsuyorum, rüzgârın yelkenlerini doldurduğu bir tekneyi gözleyerek tek başına oturmuş, bir kaptan olma değil de övüncün ve gönül rahatlığının ciğerlerini doldurduğu bir kaptan olma düşüncesi kafamda dönüp duruyor.

"Çay demleyecek misin?" diye soruyorum Abdulvahhab'a.

"Kaptanın çayı daha güzel olur" diye takılıyor bana.

Su kaynatmak için yerimden kalkıyorum, demleyeceğim kadar çayı ayarlayıp çaydanlığa koyduktan sonra kaynamış suyu üstüne boşaltıyorum.

Abdulvahhab, yüzü elinde tuttuğu *el-Kabas* gazetesine dönük, "Gidip şu Selimiye'deki Zât Selâsil Yayınevi'ni bir ziyaret etmelisin" diyor bana, "baksana, yayınevi, yazarı

Seyf Merzûk eş-Şemlân'ın *İnci Avcılığı Tarihi* kitabının ikinci cildini yayımladığını duyurmuş".

"Seyf arkadaşımdır. Eminim bir sonraki ziyaretinde bana da bir nüsha getirir."

"Reklam, dünkü gazetede çıkmış."

"Seyf Merzûk'un yazılarını severim, denize âşıktır o da, samimi ve içtendir yazdıklarında."

Bir bardak çay koyuyorum kendime, birer bardak da Abdulvahhab ve Süleyman'a.

"Buyurun" deyip veriyorum onlara, "şekeri kim ne kadar isterse o kadar koysun". Elimde bardağım, dönüp kendi köşeme oturuyorum.

Sıcak çayın ve denizin dostluğuna dair hatıralarımın tadını çıkarıyorum.

Seyf, inci avcılığının tarihini yazıyor. Bense babamla beraber çıktığım birçok av yolculuğundan sonra ruhumun dalış işinden artık nasıl tiksindiğini hatırlıyorum. Çünkü inci avcılığı sezonu dört aydır ve bu dört ay içerisinde tekne, inci izi sürerek bir yerden başka bir yere oldukça zor hareket eder. Kaptan, gün doğumundan gün batımına değin yerinde durmaktan başka bir iş yapmaz. Her bir dalgıcı ve dalgıçları çekmekle görevli her bir urgancıyı gözler durur. Dalgıçlarsa gün boyu açlıklarıyla mücadele ederler, gün batımının ardından akşam yemeği vakti geldiğinde ağızlarına attıkları birkaç kuru hurmayla bir iki yudum kahveden başka bir şey girmez midelerine. Tek bir tabağın etrafında birçok denizci daireler kurup oturur. Her grup yöresel bir pilavı ve tek bir balığı paylaşır. Gecenin karanlığı çöktüğünde her denizci, günün yorgunluğundan bitap düşmüş bir halde kendini yatağa atar. Teknenin üstündeki her bir ses, her bir hareket nasıl da bir anda söner gider.

Bir gece babamın kulağına, "Dalgıçlık işini sevmiyorum" diye fısıldayıverdim. Âdeti olduğu üzere hiç ses

etmeden suratıma baktı. "Dört ay oldu, kaptan, dalgıçları gözlemekten başka bir iş yapmıyor. Bütün gün istiridye toplamaktan yoruluyorlar, bir de ertesi günün sabahında nedense hiç bulamadıkları o pahalı inciyi arayarak istiridyeleri yarıp duruyorlar. İşkenceden başka bir şey değil bu baba."

"Hayatını kazanmak kolay değil oğlum."

Bütün bir arzumla, "Ben uzak yol kaptanı olmak istiyorum" diye bağırdım.

"Uzak yol kaptanı, rüzgârın ve korkuların dostudur, bir yerden başka bir yere savrulur durur ve işi Allah'a kalmıştır."

Allah mekânını cennet etsin babam, nasıl da doğru söylediklerin.

Uzak yol kaptanı, dostu olur rüzgârın babam, doğru. Esintilerin mevsimini bilir, yönlerini, güzergâhlarını. Susup dinler gizemli fısıltılarını. Çözümleyerek dillerinin imgelerini, onlara ulaşmanın bir yolunu arar hep. Ruhu, o yumuşacık gelişini müjdeler, kapılarak kuruntulara, dizginlere vurarak öfkesini. Rüzgârın heyecanıyla rüzgârla birlikte alevlenir de deliye döner çığlığıyla bir anda.

Uzak yol kaptanının, babam, Allah'tan sonra bir de rüzgâr vardır yanında, gerisi boş. Yüz tonilatoluk yükü olan bir gemiyle ya da motoru olmadığı için yüz elli tonilatoya ulaşabilecek bir yükle yelken açar, gemisinin yelkenlerini doldurabilmek için rüzgârın küçük esintilerini yakalamaktan başka çaresi yoktur elinde. Hedefine vardığında onu karşılayan bir tebessüm olur sonunda. Yelkenlisi yarıp denizi giderken onu bekleyen rızık limanlarına, ruhu eşlik eder yelkenlerin kanat çırpıntısına. Derken rüzgâr diner, kaptan hürmet eder onun arzusuna, vakarlı olur sessizliğiyle. Başlar hareket etmeye ve gemisini de katar geçip gitmekte olan yolculuk kafilesinin içine. Rüzgâr öfkelenir, gocunur çığlığıyla ve başlar ge-

misiyle oynamaya; kaptansa sürer gemisini Allah'ın yardımıyla, katarak tüm bildiklerini önüne, bir mızrak gibi dikilerek dümenin ardında yönlendirir dümenciyi, zabiti ve tüm tayfayı.

Uzak yol kaptanı âşıktır rüzgâra, kaptanla cilveleşen bir kadındır rüzgâr, sonunda ruhu dolup taşar onun işvesiyle ama aldatır onu rüzgâr, kaptansa bırakıp gider onu arkasında; öfkelense de rüzgâr, kaptan bilir onun serkeşliğini nasıl dindireceğini.

Ah be babam, uzak yol kaptanı avucunun içi gibi bilir rüzgârın dilini.

"Oh oh, kaptan çayını alıp çıkmış bile yolculuğa." Abdulvahhab'ın sesi beni kendime getiriyor.

Süleyman, "Bizimle takılmaz ki zaten o" diye ekliyor gülerek.

"Hatıralara daldım" diyorum Süleyman'a.

"Seni bilmez miyim" diyor Abdulvahhab, "halvete çekilmek için geliyorsun zaten denize".

"Doğru."

Birer bardak çay alıyorlar ellerine.

"Haydi, balık tutmaya dönelim" diyor Süleyman.

Geçip gitmekte olan büyük bir gemi görüyorum uzakta.

"Büyük bir gemi olacak ailemiz için, bir uzak yol yelkenlisi."

Babam, kendine özgü sakin üslubuyla konuştuğunda, hep beraber evin divanında hasırın üstüne oturmuş kahvaltı yapıyorduk. Kalbim kanatlanıp uçacaktı göğsümden. O ise devam etmişti konuşmaya:

"Kuveyt, Basra, Arap Körfezi ve Aden limanlarıyla Doğu Afrika ve Hindistan limanları arasında yük nakliyesi, yolculuk ve ticaret yapacak bir yelkenli."

Yirmili yaşlarımın ortasındaydım henüz. Babam yemeği bırakıp bana baktı:

"Gemi inşası için gerekli kereste ve diğer levazımatı almak üzere Hindistan'a sen gideceksin."

Minnet ve şükran duygusuyla yerimden kalkıp başını öptüm. Fark ettim ki, babamın bu iş için beni seçmesi, bir uzak yol kaptanı olarak bana güvenebileceğinden ileri geliyordu, ayrıca onun bana olan bu güveni, Kuveyt'in ve Körfez'in bütün kaptanları karşısındaki vaftizim olacaktı.

"Onunla beraber gidecek misin?" diye sordu annem.

"Hayır. Ali, artık kendi tayfalarıyla yola çıkabilecek bir kaptan."

1937 yılında, kalafatçı Muhammed Hüseyin Usta, aile gemimiz olan yelkenlinin inşasını tamamladı. Ona *Beyan* adını verdi babam.

Çıktığım ilk yolculukta Ali bin Hüseyin Usta yardımcı oldu bana, ertesi yıl ise gözüm hep tetikte bir başıma katettim yolu, övünç duygusu ve sarhoşlukla dolmuştu göğsüm. O an, Kuveyt'in ve Körfez bölgesinin en genç kaptanı olabileceğim dönenip duruyordu aklımda.

Tüccar Ali b. Abdullatif el-Hamed, bana Alan Villiers'tan bahsettiğinde, 1938 yılının sonlarında Aden'de el-Muallâ Limanı'ndaydım:

"Avustralyalı bir kaptan, Zanzibar yolculuğunuzda size eşlik etmek istiyor."

Verdiği haber hoşuma gitmemişti, kabul etmedim. Bir süre sessiz kalıp, "Britanyalı temsilci de ona yardım etmemi istedi" dedim.

Alan'la ilk buluşmam, tüccar el-Hamed'in birinci kattaki ofisinde yediğimiz öğle yemeği sırasında gerçekleşti, uzun boylu dev cüssesi ve bir kedinin bakışlarını andıran gözleriyle hemencecik dikkatimi çekti. Geniş elini bana

doğru uzattı, el sıkıştık. Gözlerimiz birbiriyle buluştuğunda aramızda gizli itici bir hava yükseldi.

O ve el-Hamed İngilizce konuşuyorlardı, sonrasında el-Hamed bana dönüp, "Ona, senin Kuveyt'in en iyi genç kaptanı olduğunu söyledim" dedi.

Alan, sanki tüccarın cümlesini kafasında ölçüp tartıyormuş gibi bana baktı ve el-Hamed'e dönüp sordu: *Nôhize** de ne demek?"

Konuştuğu dili bilmesem de sorusunu anlamıştım.

"*Nôhize*, kaptan anlamına geliyor" dedi el-Hamed, "geminin kaptanı. Gemiden ve gemide olup biten her şeyden sorumlu kişi".

el-Hamed'le beraber İngilizce konuşuyorlardı ve el-Hamed, konuştuklarını dönüp bana açıklıyordu:

"Ona senin cesaretin, yiğitliğin ve cömertliğinle bilinen bir kaptan olduğunu söyledim."

"Teşekkür ederim, iltifat ediyorsun" deyip ona minnettar bir edayla gülümsedim.

"Gerçekler bunlar Nasır'ın oğlu."

Alan, bakışlarıyla beni ölçüp biçmeye devam ediyordu. Bakışlarından sıkılmıştım, yüzümü çevirdim, ona olan hiddetimi anlamıştı sanırım.

"Benim gemimde ne yapacak ki bu yabancı?" diye bir soru fırladı ağzımdan.

"Oldukça büyük motorlu bir tekneyle dünyayı gezen bir kaptan o, aynı zamanda bir yazar ve fotoğrafçı" diye cevapladı el-Hamed.

Yelkenli bir teknede tayfalarımla olan ilişkimin ve işimin nesini izleyecekti ki?

---

* Roman boyunca "kaptan" olarak çevirmeyi tercih ettiğim sözcük, standart Arapçada *en-nûvẖıze* ya da *en-nuvâẖıze* şeklindedir. Körfez ülkelerinde kendi yazılı ahlak kurallarının olduğu önemli bir denizcilik rütbesidir. Farsça "nâv" (gemi) ve "hodâ" (tanrı) sözcüklerinden Arapçalaştırılmıştır. (ç.n.)

Üç gün sonra Alan, teknenin güvertesinde bizi ziyaret etti. Aden Limanı'na demirlemiş Kuveyt yelkenlileri arasında bütün ciddiyetini ve ihtişamını sergileyerek dimdik ayakta duruyordu; ruhum, ona karşı hissettiği mahcubiyet ve onunla olmanın verdiği gururla çırpınıyordu.

O geceyi hatırlıyorum, Alan'ın şerefine sazlı sözlü büyük bir parti tertip etmiştim. Akşam, soğuk bir havanın meltemiyle nemlenmişti. Geminin dört bir yanı ışıklarla aydınlatılmış, güvertesi İran halılarıyla kaplanmıştı. Lostromom olan Muhammed'e, "Bendirleri ısıt" dedim, "unutulmaz bir gece olsun istiyorum".

Sanki şimdi o ışıkları görüyor, davetlilerin gürültüsünü, şarkıları ve alkışları duyuyor gibiyim.

Kalkıp bir bardak daha çay alacağım.

"Sen de ister misin?" diye soruyorum Abdulvahhab'a.

"Eyvallah kaptan... Kuzeybatı yönünden ara sıra artacak mutedil rüzgâr olacak. Gazetenin dediğine göre hava durumu bu."

"Başka bir şey yok mu?"

"Deniz de hafif dalgalı."

"Deniz etrafımızda zaten hafif dalgalı" deyip Süleyman'a seslendim: "Çay?"

"Ellerine sağlık, ziyade olsun."

O gece geminin güvertesinde çayla beraber misket limon ve badem içeceği de dolaşıyordu. el-Hamed ve Alan gemiye vardıklarında hemen karşılamaya çıktım ve onları alıp geminin kıç tarafındaki dümenin arkasında bulunan koltuğa oturttum; sırtlarını yüksek yün yastıklara dayamışlardı. el-Hamed, yüzüne yayılan bir gülümsemeyle, "Her zamanki gibi yine şenlik düzenlemek için fırsat kolluyorsun" dedi.

"Şenlik dediğin nedir ki, arkadaşlardan ve müzikten daha mı güzel?"

"Alan dün gemine gelip kimi notlar aldı, gözlemlerini yazdı."

"Biliyorum" diyerek yanıtladım el-Hamed'i.

Alan cebinden bir kâğıt çıkarıp okumaya gitti, el-Hamed'se bana onun yazdıklarını çeviriyordu:

Beyan adlı bu yelkenli, Körfez'de bulunan diğer tüm sambuklara ve teknelere nazaran çok daha yüksek görünüyordu. Ahşaptan yapılmış grandi direği, deniz seviyesinin 28 metre üstüne çıkıyordu; üçgen şeklindeki yelkeni taşıyan devasa serenleri ise her bir tarafı güçlü kendir urganların birçok kez döndürülerek diğer bir tarafla bağlanmış olduğu üç ağaç kütüğünden yapılmıştı.*

Bir sarhoşluk sarıp sarmaladı ruhumu. el-Hamed, "Alan, Necdî'nin yelkenlisinin hantal olmayacak kadar büyük, yavaş olmayacak kadar güçlü, ayrıca dalgaları yarıp geçecek kadar da dayanıklı olduğunu söyledi bana" dedi.

"Kuveytliler tarafından yapıldığını söyledin mi ona?"

"Tabii ki."

O gece Alan, daha çok el-Hamed'le konuşuyordu. Yusuf Şirâzî elinde bir Arap kahvesi taşıyor, tayfalar tatlı, incir ve hurma tabaklarını aralarında dolaştırıyorlardı. Bense el-Hamed'le; Kaptan Abdullah el-Kutâmî, kardeşim Abdullah, zabit Hamed b. Sâlim ve şenliğe katılan diğer tüm tüccar ve kaptanlarla konuşmanın verdiği mutlulukla nargilemi höpürdetiyordum. Elimizden geldiğince Alan'ı da el-Hamed'in aracılığıyla konuşmalarımıza dahil etmeye çalışıyorduk.

* Sambuk/Sumbuk: Arap Yarımadası'nı çevreleyen tüm sularda kullanılagelmiş geleneksel ahşap ve küçük yelkenlilere verilen ad. (ç.n.)

Heyamolacı İsmail el-Katarî güzel şarkılarıyla herkesi büyülemişti. Mirvasların* keskin sesi tayfaların ellerinde dile gelmiş; tüccarların, kaptanların ve işçilerin danslarıyla limanın o mamur gecesindeki cümbüş daha da yükselmişti. Alkışlar da yükselmiş, Abdullah el-Kutâmî ile birlikte geleneksel zafan** dansımızı yapmak için ayaklanmıştık. Dans edecek olmanın ve ezgilerin heyecanıyla genç tayfalar da bizi takip etmişti; müzik, ruhlarını ele geçirmişçesine bedenlerini hareket ettirip duruyordu.

Vedalaşma zamanı geldiğinde Alan bana dönüp, "Şukran cezîlen ala'd-da've" deyip davet için teşekkür ettiğini, bildiği kadar Arapçasıyla ifade etti. el-Hamed, Alan'ın şenlikten oldukça hoşnut kaldığını söyleyerek, "İş cömertliğe geldiğinde oldukça müsrif davrandığını söylüyor" dedi.

Tuhaf bir uyuşukluk hissettim içimde, şu çayımı içip biraz kestireceğim galiba.

Alan, altı ay boyunca bana yoldaşlık etti. 1938 yılının sonlarında Aden'den demir alarak başladığımız yolculuğumuzu, 1939'un ortalarında Kuveyt'te demirleyerek sonlandırdık. Bir denizci ve kocaman motorlu gemilerle dünyanın denizlerini, okyanuslarını gezip öğrenen bir gemi kaptanı ama Arap denizcilerinin öykülerinden, haberlerinden ve maceralarından mahrum hâlâ. Dönüp tüccar el-Hamed'e, "Arap tekneleri, kadim Doğu'nun büyüsünden kalan son şey" dedi.

---

* Mirvas: Hindistan kökenli olup, özellikle Kuveytlilerin 19. yüzyılda Hindistan'a ticari amaçlarla yaptıkları yolculuklar esnasında Arap Yarımadası'na ve Körfez bölgesine taşıdıkları 15 cm çapında ve 15 cm uzunluğunda, kalın iplerle sıkılaştırılmış içi boş bir ahşap silindirden ve iki tarafı gerilmiş deriden oluşan küçük boyutlu, vurmalı bir çalgıdır. (ç.n.)

** Zafan: Ani sıçramalar ve diz hareketleriyle karakterize edilmiş bir dans. (ç.n.)

Benimle birlikte tekneye bindi; yelkensiz teknelerin, motorlar olmaksızın, sadece mevsimsel rüzgârların hareketine, kaptanlarının ve tayfalarının deneyimine, dikkatine ve cesaretine bel bağlayarak nasıl olup da çalıştığını keşfetmek istiyordu. Birden onun aslında Arap bir kaptanı gözlemleyip değerlendirmek istediğine dair derin bir arzuyu içinde gizlediğini hissettim.

Tatlı mı tatlı bir uyuşukluk gözkapaklarımı ağırlaştırıyor:

Sesimi yükseltip, "Biraz uyuyacağım" diye bağırıyorum Abdulvahhab'a.

"Yaşlanmak ayıptır" diye eğleniyor benimle, "sen de ihtiyarladın be Ebû Huseyn".

Süleyman muhabbete dahil olup, "Kaptan gençtir daha" diyor.

"Ama uyku, emri veren sultanın ta kendisi" diye cevaplıyorum onu.

Misinayı bir kenara bırakıyorum. Yat durgun durgun salınıyor suda. Çapa dipte, kendi sükûnetinde. Belki bir şeyler duyumsarım diye bir iki saniye susuyorum:

"Hava güzel, yat sakin."

Kendi kendime konuşuyormuşçasına boşluğa bırakıyorum cümlelerimi.

Güneş ışınlarından korumak için elimi gözlerime siper ediyorum, tatlı bir şekerleme beni alıp uzaklara götürüyor.

dört

Akşam, 7.30

Yatın bir anlık hareketinden bir şeyler hissediyorum. Güneş batıp gitmiş ben uyurken. Pek öyle âdetim değildir ama bir buçuk saatten fazla uyumuşum. Daha fazla uyuyup da Abdulvahhab ve Süleyman'ı yalnız bırakmamam gerek. Hakkın vardı Nûra, "Yaşlandın artık Ali" derken bana.

Süleyman'ın sesi, çekip çıkarıyor beni uykumdan: "Günaydın kaptan. Bugün balık bol."

Oturup çeki düzen vermeye çalışıyorum kendime. Uykulu uykulu bakınıyorum hâlâ. Yerime dönmek için ayağa kalkıyorum. Bir bardak çay alacağım yeniden.

Karanlık, yatın etrafını sarmaya başlıyor. Oltamı atıyorum suya. Yeni uyandığımdan olsa gerek, tenimi ısıran soğuk esintiyi hissediyorum.

Süleyman, "Çipura, kolyoz, karagöz ve orfoz" diye sevinçle haber veriyor yakaladıkları balıkları.

Titrek bir şey, yatı hareket ettiriyor. Nefesimi tutuyorum bir süre. Susup dinliyorum yatın hareketlerini iyice. Sanki hafiften bir dalga oyun oynuyor yatla. Havadaki esintiyi koklamaya çalışarak yerime, oltamın başına dönüyorum.

Misinanın titrediğini hissediyorum elimde. Çekiyorum. Olta ağır. Toparlanıp ayağa kalkıyorum.

"Oo, kaptan ayaklanmış" diyor Abdulvahhab.

"Olta çok ağır, bir trança olabilir ucunda" diyorum, yavaş yavaş sarıyorum oltayı, balığın inadını ve karşı koyuşunu hissediyorum. Süleyman kendi oltasını bırakıp yanıma geliyor. Yanımda, ayakta duruyor.

"Balık çok ağır, bir trança bu" diyorum, "umarım misinayı koparmaz".

"Kaptansın sen yahu, haydi yavaş yavaş."

Balığı sükûnetle çekmeye devam ediyorum, ağırlığı hissediyorum elimde. Karanlığın artık denizin üstünde süründüğünü fark ediyorum.

"Haydi, lambaları yakalım."

Süleyman koşuyor hemen yakmaya.

Abdulvahhab, "Balığın tadı şimdi çıkmaya başladı" diye söze giriyor.

Oltayı çekmeye devam ediyorum. Ben, misina, bir de inatçı balık. Balığın yata yaklaştığını hissediyorum. Karşı koyuşu ve hareketleri daha da hırçınlaşıyor. Onun direncine ben de ayak uyduruyorum, misinayı biraz gevşetip sonra tekrar çekiyorum... Hiç acele etmeyeceğim. Abdulvahhab ve Süleyman yanımda oturmuş beni izliyorlar. Yata ve elbiselerimize sinmiş yağ kokusu iyice çekilmez hale geliyor. Oltayı çekmeye devam ediyorum. Balık suyun yüzeyine çıktı çıkacak. Çekmeye devam ediyorum. Çır-

pınışlardan ve inadından artık çılgına dönen balık, sonunda suyun üstüne çıkıyor ve çekip kaldırıyorum onu sudan.

"Büyük bir trança." Balık, misinanın ucunda çırpınmaya devam ediyor. Misinayı koparmasından korktuğum için hızlıca alıp yatın güvertesine atıyorum.

Abdulvahhab'ın, "Çok yaşa Ebû Huseyn" diye bağıran gurur dolu sesini duyuyorum, "çok yaşa kaptan".

Süleyman, çırpınan koca balığın ağzından iğneyi çıkarmaya yelteniyor. Bir miktar kan yayılıyor güverteye.

"Bu gece balıkları eşe dosta bölüştürebileceğiz."

"Tabii ki."

Süleyman, balık hâlâ çırpınıp karşı koymaya devam etse de trançanın solungaçlarından dikkatlice tutup onu plastik sandığın içine koyuyor. Kuyruğu yatın tabanına sürtünmeye devam ediyor. Sandığı alıp suya atınca, "Doldu mu sandık yoksa?" diye soruyorum ona.

"Oho, sandık yeterince büyük" deyip gülüyor.

Abdulvahhab, "Balık bol bu gece" diye yanıtlıyor onu.

Kendi yerlerimize çekiliyoruz yeniden. İğnenin ucuna takacağım yemi hazırlayıp oltamı tekrar suya atıyorum.

Havada yüzüme dokunan, burnumun ucundan geçip giden tuhaf bir esinti hissediyorum. İçgüdülerim bana bildiğim bir kokuyu hatırlatıyor. Yok yok, sanmıyorum. Şubat ayındayız. Bir kasırga ya da bir fırtına zamanı çoktan geçti. Trança yatın altında, sandığın içinde, avın tadı şimdi çıkmaya başladı. Saatime bakıyorum, sekize çeyrek var. Abdulvahhab, gazetenin, denizin bugün için hafif dalgalı olacağını yazdığını söyledi. Zaten uzaklaşmış da sayılmayız, Kuveyt açıklarında salınıyoruz.

Limanların en zor sahil şeritlerini daha çocukluk ve gençlik günlerimde tanıyıp öğrendim. Aden'den demir almıştık artık; Kaptan Alan, yelkenlinin güvertesinde olup

biten her şeyi not alıyordu. Afrika'nın doğusundaki limanlara yöneldik, sonra Zanzibar'a, oradan da Tanzanya'daki Rufiji Nehri Deltası'na vardık, Arap Yarımadası'nın güneyinde kalan limanları arkamızda bırakarak Körfez'in limanlarına, sonunda da Kuveyt'e ulaştık. Kuveyt'i sevdi Alan. el-Hamed'in evinde kalarak kitabını yazıp bitirdi. Yolculuğumuza dair her şeyi, yanlışıyla doğrusuyla, kendi bakış açısından yazdığı doğru tabi. Ama dünya çapında bir okur kitlesine sahip olduğu ve bu yüzden kitabı birçok dilde yayımlandığı için, o insanlar beni Alan'ın kitabı sayesinde tanıdı. Benimle yaptığı yolculuğu ölümsüzleştirmiş oldu; Kuveyt'in denizcilik tarihinden bir şeyi, yelkenlimi, Beyan'ı ölümsüz kıldı.

"Ne zaman dönüyoruz?" diye soruyor Süleyman.

Sanırım bu aynı soruyu dördüncü kez soruşu. Sıkmaya başladı artık beni. "Hayırdır" diyorum, "bu hiç tabiatın değildir senin".

Sessiz kalıyor, "Gece mi korkutuyor yoksa seni?" diye soruyorum.

"Balık bol aslında" diye söze giriyor Abdulvahhab.

"Korktuğum yok ama rüzgâr şiddetlenmeye, hava da soğumaya başladı" dedi Süleyman, durduğu yerden kalkmış, kardeşi Abdulvahhab'la benim bulunduğumuz yere gelip durmuştu.

"Soğuktan mı kaçacaksın?" deyip yüzüne bakıyorum.

"Acelen mi var yoksa?" diye soruyor Abdulvahhab.

Süleyman, "Yok, yok ama hava..." diyor, boyun eğen bir tavırla.

"Tamam, tamam" diyorum, "döneceğiz, çok eğlenmek yok".

"Sen nasıl istersen" deyip yerine dönüyor. Ben de kendi yerime.

Burası benim yerim oldu, yatın tam göğsünde... Alan Villiers için de dümencinin hemen yanındaki eşiğin üstünde bir yer ayarlamıştım çünkü benimle birlikte güverteye çıktığı ilk andan itibaren geminin konumunu ve rotasını bilmek istediğine dair tutkusunu hissetmiştim. Bulunduğu yer ona istediği her an pusulanın işaretlerini görme imkânı sunacak, yelkenlinin rotasını takip edebilmesini sağlayacaktı. İngilizce bilen bir tayfa aracılığıyla, ona, "Lütfen gemide yapılacak hiçbir işe müdahil olmayın" demiştim.

"Merak etmeyin, bir şeye karışmayacağım. Ama izin verin, kafama takılan şeyleri size sorayım."

"Anlaştık."

Yerinde oturmayı bilmezdi hiç. Yarım yamalak Arapçası ve kurduğu komik cümlelerle sorular sorardı. Emir dolu üslubum pek hoşuna gitmemişti ama. Kimi zaman zabit Hamed bin Sâlim el-Omar'ın peşinde, kimi zaman da lostromonun ardında yüksek sesiyle tekrarlayıp durduğu Kuveyt'e özgü deniz terimleri ve tayfalara yönelttiğim emirlerim arasında kaybolmuş gibi görünüyordu. Yelkenlideki iş bölümünü anlama konusunda oldukça zorlandı. İsmail'in heyamolalarından başta ürkmüş olması beni rahatsız etmişti. Tek bir laf etmeden durup onu gözledim; zaman geçtikçe, benim, deneyimli bir kaptanın içgüdüleriyle hareket ederek gemideki işleri en doğru detaylarını bildiğim katı bir sistemle yürüttüğümü ve her an ortaya çıkabilecek acil bir durumla en iyi şekilde başa çıkabileceğimi fark etmişti. Dümencinin, zabitin ve tayfaların emirlerimi nasıl da kapıp yuttuklarını, tek bir işaretimden beni anlayıp onlardan istenileni nasıl en iyi şekilde yerine getirmeye çalıştıklarını kendi gözleriyle gördü.

Bizimle beraber geçirdiği yaklaşık üç ayın ardından yolculuğu yarılamış, bana ve diğer denizcilere artık gü-

venmişti. "Nasıl çalıştığınızı hâlâ anlamış değilim" dedi bana.

Yüzüme bakmaya devam ederek konuşmasını sürdürdü, "Batı'da bir gemide çalışmak, belli bir düzen ve hassas bir hiyerarşiyle yürütülür. Herkesin belirli bir görevi vardır ama siz..." Bir anlığına sussa da konuşmaya devam etti, "Bilmiyorum. Tayfanı ayırt edebileceğin ne bir elbise var ne de bir emare. Ağzından çıkan tek bir laf hepsini harekete geçiriyor. Tayfaların ipten ipe öyle kolay atlıyorlar ki, sanırsın..." Yüzüne bir gülümseme kondu, "Yani yelkenin ipleri arasında öyle tuhaf bir kolaylıkla hareket ediyorlar ki sanırsın maymunlar".

Dümencim, yardımcım ve lostromom ile toplanmıştık; o da bizim yanımızda oturuyor, yarım yamalak Arapçasıyla konuşuyor, bize derdini anlatana kadar dört dönüyordu. Yanımızda İngilizce anlayan bir tayfa olduğunda, söylediklerini bize çevirmesini rica ediyordu ondan.

Bir keresinde bana, "Sizler Sinbad'ın torunlarısınız" demişti.

Kuveyt'e döndüğümüzde ona babamın evinde inci tacirlerinin, kaptanların, tüccarların ve dostların hazır bulunduğu büyük bir sofra hazırlattım. O gün, evimizin denize nazır kapısının eşiğinde durup, "Desene, gece gündüz denize komşuluk ediyorsun" dedi, "aşkı senden güç alıyor".

Balık vurmaz oldu iyice. Misinanın ucundaki iğne, suyun derinliklerinde uyuyor. Etrafımızda dönenen havanın hareketlenmeye başladığını hissediyorum.

"Balık var mı?" diye soruyorum.

Süleyman, olduğu yerden, "Bir şeyin olduğu yok" diye cevaplıyor.

"Dönelim mi?"

Kısa bir sessizlikten sonra, "Biraz daha bekleyelim" diyor Abdulvahhab.

"Geç kalma" diye tembih etmişti Nûra. Balık da balıkçının zokasıdır işte.

Bir sükûnet çöküyor yatın üstüne. Yorulduk sanki. Abdulvahhab elindeki gazeteyi attı artık, Süleyman kasetçaları kapattı. Üçümüz, denizin sessizliği, bir tutam soğuk hava ve geçip giden balıkları bekleyiş...

Yat, uçsuz bucaksız denizin koynunda yüzen minik bir ahşap parçası sadece.

Gece, gizem ve sessizliğin heybetiyle boyuyor denizi. Ne karanlığının, ne de derinliğinin bir sınırı var.

Anılar öyle bir derilmiş ki beynimin içine, beni bile geride bırakıyorlar.

Yolculuğumuz sırasında bir gün, Alan, yelkenlinin kıç tarafındaki dümenin yakınındaki yerinden doğrulup kızarıklıktan patlamış yüzüyle, pek de âdeti olmadığı bir feveranla bana yöneldi:

"Bu bir hayal olmalı! Olamaz böyle bir şey! Mümkün değil böyle bir şeyin olması!"

Aynı coşkuyla devam etti: "Sen çok yetenekli bir kaptansın ve cesur tayfaların olduğu için de çok şanslısın."

Kuşluk vaktiydi; Umman Denizi'nde, Ras Hâfûn açıklarına kadar uzanan kayalık bir deniz tabanının yakınlarında seyrediyorduk. Yelkenli, üstüne yüklenen ağır mallar yetmezmiş gibi bir de Aden'den, el-Mukellâ ve eş-Şihr'den aramıza katılan Surîler'le Hadramîlerin oluşturduğu yüzü aşkın yolcunun hengâmesiyle suya batıp çıkıyordu. Eş-Şihr bedevileriyle birlikte onlara Afrika'ya kadar eşlik edecek çocukları da yelkenliye binmişti. Dümenin yanı başında durmuş, yelkenlinin rotasına dikkat kesilmiştim. Deniz yatağına yakın ama yine de çamurlu tabana dokunmaksızın ve falezlere çarpıp parçalanmamak için yelkenliyi onlara hizalayarak, bir o kadar da temkinli ve hesaplı bir şekilde seyretmemiz gerekiyordu. Yelken-

linin altındaki gizli deniz akıntılarını, yelkeni dolduran açık rüzgârlarla dengeliyordum. Bir anlık dikkatsizlik gemiyi un ufak ederdi. Dümeni kontrol eden dümencinin arkasında durmuştum; gözüm, bir pusulanın, bir rüzgârın doldurduğu yelkenlinin, bir de denizdeki seyrimiz üzerinde dört dönüyordu. Bir taraftan da yolcuların, çocukların ve malların yığılı olduğu güvertenin üstünde tayfalarımın nasıl zorlukla hareket ettiklerini izliyordum.

Yelkenli, bu hassas seyrini korumalıydı. Herhangi bir tehlikeye veya bir riske karşı tamamen tetikteydim. O anda bir bedenin suya çarpan sesini duydum, onu, bir çocuğun korku dolu çığlığı izledi, eş-Şihr yolcuları deliler gibi oradan oraya koşturmaya başlamıştı ve yanık bir çığlık peydahlandı: "Oğlum!"

Yelkenli bu ani hareketlenmeyle çalkalanıyordu. Yolcuların bedbaht halleri gözlerinden okunuyordu. Çığlığın sahibini görebilmek için geminin kıç tarafına ulaşmaya çalışıyor, birbirlerini itip kakıyorlardı. Sesler yine yükseldi:

"Bir çocuk, bir çocuk."

Tayfalarımdan ikisi kendilerini hemen denize attılar.

"Oğlum, kaptan, oğlum!" diye bağıran bir kadının sesi yükseldi bana doğru.

Bölgede dolaşan köpekbalıklarının olduğunu biliyordum. Dümenciye elimle döneceği tarafı işaret ederek, "Dümeni kır" diye bağırdım.

Bu ani hareket, gemiyi sancak tarafına yatırdı. Hemen ardından, "Yelkenler mayna" diye bağırdım zabite. Yelkenlerden sorumlu denizciler, gemideki bu kargaşanın ortasında, mayistra yelkenini grandi direğinin ortasına indirebilmek için halatlara doğru koşmaya başladılar.

"Oğlum!" Devam eden bu yanık çığlık, yolcuların birbirlerini itip kakmasını daha da artırıyordu.

Tekne, rüzgâra karşı genişlemesine durmak için zor da olsa döndü. Pruvası karaya, kıç tarafıysa denize bakacak şekilde orsa alabanda eğlendi. Yelken, tayfaların doladıkları halatlarla iyice büzüldü. Deniz akıntısı tekneyi dibe, falezlere doğru sürüyor; rüzgâr, yelkenin açık kalan kısımlarını doldurarak tekneyi çamura doğru itiyordu. Teknenin olduğu yerde durması için iki kuvvetin, hem teknenin altındaki deniz akıntısının hem de güvertenin üstündeki rüzgârın birbirine eşit olması gerekiyordu.

Bir çocuğu bırakmak, boğulup ölmesine izin vermek mümkün olamazdı. Dümencinin yanı başında durdum. O anda gözlerimin kaç parçaya bölündüğünü hatırlamıyorum. Bir taraftan, çocuklarını görmek için teknenin kıç tarafına ulaşmaya çalışan eş-Şihr bedevilerinin telaşını, çığlıklarını ve çılgın izdihamlarını gözlerken, diğer taraftan suyun üstünde dalgalarla boğuşan bir çocuğun suya batıp çıkan gömleğini takip ediyordum. Bir taraftan dümencimi ve pusulayı gözlerken, diğer taraftan yelkenleri ve tayfaları izliyordum. Bir taraftan, çocuğa ulaşmak için dalgaların ortasında yüzmeye çalışan Abdullah ile heyamolacı İsmail'i gözlerken; diğer taraftan pusuda bekleyebilecek bir köpekbalığının olup olmadığını kolaçan ediyordum.

"Oğlum!"

Acil durum filikalarının halatlarını çözmeye çalışan kardeşim Abdullah Fecrî, lostromo ve Yusuf Şîrâzî'yle bir an göz göze geldim:

"Uzaklaşın."

Teknenin kıç tarafına yönelen eş-Şihr bedevilerine seslendim. Yardımcım Hamed bin Sâlim'in hızlıca gelip yanımda durduğunu ve sorumlu olduğu tayfalarına seslendiğini fark ettim. Ancak bu tek bir tarafa doğru yönelmiş, birbiriyle itişip kakışan çılgın kalabalık, tayfaların

bizim yanımıza ulaşmasını, bize destek vermelerini engellemeye devam ediyordu. Tecrübeli tayfalarımdan biri olan Abdullah b. Salim'in elleriyle ayaklarını kullanarak yelkenin halatlarına tırmandığını ve grandi direğinin tepesine çıktığını gördüm; oradan mayistraya geçip ucuna kadar ilerlemiş ve ellerine doladığı bir halat vasıtasıyla kendisini teknenin kıç tarafına fırlatmıştı. Öfkeli eş-Şihr bedevilerinin kafaları üzerinden uçarak amacına ulaşmıştı. Diğer tayfalar da geminin kıç tarafına hücum eden kalabalığın önüne set çekebilmek ve onlara karşı koyabilmek için hemen onu takip etti.

Çamurlu deniz yatağı geminin pruva kısmını tehdit ediyor, falezler gemiyi parçalara ayırmak için bekliyordu. Tayfaların dışında yüz elliden fazla insan, onca mal mülk ve öteberi vardı. Çarpıp parçalanacak olsak köpekbalıkları bizi canlı canlı yiyecekti. Benim ve ailemin sahip olduğu her şey yok olacak, Necdî'nin, yelkenlisi Beyan'la birlikte batıp gittiği haberi her yere yayılacaktı. İsmail ile Abdullah'ın sonunda çocuğa ulaştıklarını gördüm. Lostromo ve eş-Şîrâzî, kardeşim Abdullah'la beraber filikanın üstünde onlara doğru kürek çekmeye başlamışlardı, çocuğu ve arkadaşlarını dalgaların ortasından çekip çıkarmak için didiniyorlardı. Eş-Şihr delikanlıları arasındaki heyecan gittikçe artmıştı.

"Küpeşteden uzaklaşın" diye bağırdım onlara.

Sesimi, "Oğlum!" diye bağıran kadının sesi takip etti.

Hamed, yanımda durmuş, tayfalara seslenmeye devam ediyordu. Sağ elimin avucunda bir bambu çubuğunu sıkıyordum. Akıntı ve rüzgâr, balçık ve sivri falezler... Denize düşen çocuk, iki tayfam ve köpekbalıkları... Kardeşim Abdullah, lostromom, eş-Şîrâzî ve yardım filikası... Yarı açık bir yelken ve suda yalpalayan bir tekne... Anlık bir parıltı, anlık bir kader oyunu... Sancak tarafına ilerledim. Genç bir çocuk üstüme atıldı, elimdeki asa havayı yarıp

çocuğun koluna yapışıverdi, çocuk olduğu yerde donup kaldı, tüm gücümle onu itip dizlerinin üstüne oturttum.

Kurnaz akıntı gemiyi kayalıklara doğru sürüklemeye, rüzgâr yelkeni çamura doğru ittirmeye devam ediyordu.

"Oğlum!"

Gözüm, arkadaşlarına ulaşan kardeşim Abdullah'ın üstündeydi; adamlarım, kendilerinden önce çocuğu yardım filikasının üzerine çıkarıyorlardı.

Bir bedevinin çığlığı yükseldi güvertede: "Çok şükür Allah'ım."

Çocuk beş adamımla beraber yardım filikasının üstünde gemiye dönüyordu. Teknenin, olduğu yerde duracak takati yoktu artık. Kadının çığlığı, yolcuların gürültüsü, bağrışması, tedirgin hareketleri, deniz akıntısı, rüzgâr, pusula, tayfalar ve dümenin başındaki dümenci...

"Rotamıza dön" diye bağırdım dümenciye. Hemen başladı dümeni çevirmeye. Zabite seslendim: "Ger mayistrayı."

Rüzgâr yelkeni şişirip gemiyi harekete geçirirse yardım filikasının şu dalgaların ortasında bizi yakalamasına imkân yok. Bir çocuk, beş adam, köpekbalıkları, sivri kayalıklar, insanların güvenliği ve geminin taşıdığı yükle beraber kurtulması...

"Oğlum!"

Tayfa, eş-Şihr bedevilerinin teknenin tek bir yerinde toplanmalarını engellemek için uğraşıyordu. Zabite seslendim:

"Yelkeni balonla."

Rüzgâr yelkeni doldurmaya devam ediyor, tekne yavaş yavaş dönüyordu. Yardım filikası sallanıyor, adamlarım bize ulaşmak için umutsuzca kürek çekiyor, diğer tayfalar onları yakalayabilmek için tekneden yardım filikasına doğru halatlar fırlatıyordu. Kadının umutsuz sesi yine duyuldu:

"Oğlum!"

Tekne kıyıdan az da olsa uzaklaşarak dönüyor, sivri falezler bir fırsat kolluyordu. Tayfalar filikayı yukarı çektiler. Çocuk ıslanmış elbiseleri ve gözyaşları içinde güverteye çıktı. Biraz olsun rahatlamıştım, adamlarımı gözlerimle kucaklayarak, "Allah hepinizden razı olsun" dedim gururlu bir edayla.

Rüzgâr yelkeni dolduruyor, tekne dönüşünü tamamlayarak rotasına dönüyordu. Yolcuların gürültüsü yatışmıştı. Çocuklarının kurtulmasıyla eş-Şihr bedevilerinin homurdanmaları da iyice dağıldı. Tayfalar yanımdan ayrılıp işlerinin başına döndüler. Sükûnet teknenin ruhunu yeniden teslim almıştı. Kadının sesi bir kez daha duyuldu:

"Oğlumu kurtardın kaptan, Allah ne muradın varsa versin."

Etrafıma bakındım. Sadece benim ve denizin duyabileceği şekilde fısıldadım: "Çok şükür." Derin bir nefes alıp ciğerlerimi doldurdum, hoşnutluk bütün ruhumu sarıp sarmaladı.

Pamuk kasketini başından çıkarıp elinde tutan Alan'ın sesi beni kendime getirdi.

"İnanamıyorum, gerçekten inanamıyorum, sizin gibi denizcilerin eşi benzeri bulunmaz."

Övgülerinin ardı arkası kesilmiyordu:

"Bu yaşananları kitabımda anlatacağım, anlatacağım ki sizin bu hünerlerinizi bütün dünya bilsin."

"Ebû Huseyn!" Abdulvahhab'ın sesi, daldığım hatıraların arasından çekip çıkarıyor beni.

Bir trança çırpınıyor geminin güvertesinde.

"Yerimiz çok iyi" diyor Abdulvahhab neşeyle.

Zokayı çırpınan balığın ağzından çıkarmak için yerinden kalkıp Abdulvahhab'ın yanına giden Süleyman,

"Balık yine bollaştı" diye ekliyor mutlulukla ve balığı alıp sandığa koyuyor.

Abdulvahhab ve Süleyman'ın balık avından hoşnut olmaları beni mutlu ediyor.

Gizli bir akıntı sanki bize aldırış etmeksizin altımızdan akıp gidiyor ve yatı sallıyor. Çapa dipte, kendi sırlarıyla baş başa.

Belki de gecikmememiz gerekiyor. Abdulvahhab ve Süleyman'ın keyifleri yerinde.

Benim şu denize geliş sebebim, onunla olan hatıralarımı tazelemek, anıların tadını çıkarmak. Hayatımda olup bitenleri bir tek o biliyor.

"Sizin hiç kıyılardan ayrıldığınız yok ki, göz ucuyla görüyor olsanız da hep orada... Arap kaptanları açık denizlere yelken açmaktan çekiniyor."

Alan Villiers'ın birçok kez tekrar ettiği bu cümleleri beni oldukça öfkelendirmişti.

Arap denizcilere dair onun bu haksız ve inceliksiz düşüncesi beni rahatsız etmişti. Onunla defalarca tartışsam da hiç ikna olmamıştı.

Birlikte çıktığımız o yolculuğu hatırlıyorum ama. Zanzibar'dan ayrılmıştık, Arap Yarımadası'nın güney sahillerini gösteren rotamız boyunca denizde seyrediyorduk. Bulunduğumuz yer, kaptanın herhangi bir sahili kendine rehber edinebileceği bir konum değildi, üstelik gece de çökmüştü. Haritaya baktım, bulunduğumuz yer ile Ras Asir arasındaki mesafeyi hesapladım. Bütün rotalar kafama kazınmıştı. Akıntının bizim lehimize olduğunu biliyordum, bu yüzden mayistra yelkenini kullandım. Alan beni izlemeye devam ediyor, kıyıya varacağım yolu aklında sınıyordu. Mayistra yelkenini kullanmamdan dolayı endişelendiği, hoşnut olmadığı yüzünden okunuyordu.

"Dikkatli ol" dedi, "bu rüzgârda mayistra yelkenini kullanmak, hem de gece vakti, tehlikeli olabilir".

Bir an sessiz kaldıktan sonra rahatsızlığını da belli ederek, "Geminin ışıklarını şu karanlıkta niye yakmıyorsun, anlamış değilim" diye de ekledi.

Ona doğru dönüp, "İki saat içinde Abdul-Kûrî Adaları'nı* görebileceğiz" dedim.

Cevap vermedi hiç, sadece anlam veremediğim bir bakış fırlattı.

"Yani, inşallah" diye ekledim ben de.

Sanki kendi gemisi *Conrad* ile dünyayı dolaştığı yolculuğunu hatırlıyormuş gibi, gözlerindeki kedi bakışlarıyla sessiz ve endişeli bir şekilde yerinde durmaya devam etti. Dümenin arkasındaki zabite emirlerimi verdim hemen. Pusulayı kontrol ettim, karanlığın ortasında kıyıya doğru denizi yararak ilerleyen yelkenliye rehberlik ediyordu ve rüzgâr, yelkenin ciğerlerini iyice doldurmuştu. Hain bir rüzgâra karşı her an tetikteydim. Sahile varmayı beklerken kalbimin çarpıntıları gittikçe artıyor, gözlerimden uyku akıyordu. Şakaklarımda atan nabzımı hissedebiliyordum.

Üçümüz de dümenin ardında durmuştuk: Ben, Alan ve zabit. Hata yapmamı beklediğinden emindim. Gecenin karanlığı ve geminin pruvasının sesi, sükûneti kesip atıyor, tekne yakamozların ortasından denizi yarıp geçiyordu. Abdul-Kûrî adalarının olduğu yöne baktım, ruhum adeta kanat çırpıyordu. "Allah'a şükürler olsun" deyip iç geçirdim.

Alan'a dönüp, "Tam zamanında varacağız" dedim.

Bir şeyler söylemeden önce bir süre sessiz kaldı, ne ki sonra, "Nasıl çıktın buraya anlamış değilim" dedi, "sen, denizin geçitlerini kafasında gizleyen bir kaptansın".

---

* Somali açıklarında bulunan Yemen'e bağlı bir takımada. (ç.n.)

Misina ellerimde, yatın pruvasındaki yerimde duruyorum. Nereden geliyor bu iğrenç koku burnuma? Dönme vaktimiz geldi galiba... Denizden korkmaya başladın be Ebû Huseyn.

Bir rüzgârın eseceğini sanmıyorum. Şubat ayında Kuveyt'te olabilecek tek şey, plajlarda birbirimize göz kırpmamız anca.

Havada bildiğim ama hiç de hazzetmediğim bir koku olsa da gökyüzü hâlâ açık. Abdulvahhab ve Süleyman balık yakalamanın tadını çıkarıyor. Biraz tetikte kalacağım.

İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesi ve atılan füzelerin birçok gemiyi batırması sebebiyle Basra Körfezi'ndeki ticaret gemilerinin de işi durmuştu. Buna bir de Japonya'nın suni inciler üretip bunları piyasaya sürmesi eklenince inci avcılığının alevi iyice söndü. 1946 yılında Kuveyt'ten ilk petrol sevkiyatının gerçekleşmesiyle tüm Kuveyt ahalisi de kaptanları, inci tüccarları, tacirleri, dalgıçları, kalafatçıları ve denizcileriyle birlikte denizden elini eteğini çekmiş oldu. Herkes denize sırtını dönmüş, petrol şirketinde yahut ticaret piyasasında ve yeni yabancı ajanslarda işe girmenin bir yolunu bulmaya koyulmuştu.

İhmal edildiğini hisseden deniz hüzünlü bir şekilde kendi inzivasına çekilmiş, ben de onun gibi kendi içimde yığılıp kalmıştım. Acımı kimseciklere göstermiyordum, sadece denize dönüyordum yüzümü, ondan yankılanıyordu söylediklerim: "Benim rotam bir tek sensin, senden başka bir yol bilmiyorum."

O dönemde bir başıma sahilde dolaşıyor, kumların üzerinde kaburgaları üstüne çökmüş gemilerin hüznünü ve vahşetini izliyordum. İçim sancıyor, "Şu biçarelik, bu güzelim gemilerin ahşaplarını yiyip bitirecek, yanlarından

geçip giden rüzgâr üstlerinde ulumaya devam edecek" diye çaresizlik içinde kendi kendime hayıflanıyordum.

Hasret kalbimi kemiriyor: Ne bu deniz benim denizim ne bu yat benim yelkenlim.

Yolculuk, rüzgâr ve tehlike için yaratılmışım gibi bir limana demir atıyor, sonra başka bir limana yelken açıyordum ve her defasında balık misinalarını elime alıp huzurla yerime oturuyordum.

Abdullah el-Kutâmî, günün birinde şikâyetlerimi duyup dinledikten sonra, "Sen" dedi, "ömrün boyunca bir kaptan olarak kalacaksın".

Ticaret ve inci avcılığı işleri son bulunca, Kuveytlilerin gemilerinin önemli bir kısmı diğer Körfez ülkelerine, Umman'a ve Hindistan'a satılırken, diğerleri de sökülüp inşaatlarda ve ısınmada kullanılmak üzere ahşaba dönüştürüldü. Ben ve denizcilerim, yelkenlimizi kimselere vermeden öylece kaldık. Şehrin yeni şirketleri ve tüccarların gözünde parçalanıp sökülecek bir ahşap parçasıydık sadece. Petrol şirketi tüm işçileri kendi bünyesinde topladı; tüccarlar, Batı'dan gelen büyüklü küçüklü ticaret ajanslarının ve yeni şirketler kurmanın peşinde koşmaya başladı; yeni çalışanları ihtiva edecek devlet daireleri kuruldu. Yeni bir yaşamla farklı ahlak ve davranışlara sahip yeni insanlar ortaya çıktı. Ama benim, denizin dostu Kaptan Ali en-Necdî'nin denizdeki, yolculuklardaki, ticaret, rüzgâr ve yelkenlideki saygınlığından ve zanaatından başka elinde bir şey yoktu.

Halihazırdaki pazarda tutunabilmek için teknelerimden birinin yelkenini söktürerek yerine motor taktırdım ve Basra Körfezi'nin limanları ile Hindistan'a çeşitli ticaret malları taşıyarak denizlere yeniden yelken açtım. Ancak İkinci Dünya Savaşı'nın hemen akabinde Hindistan'ın bölünmesiyle emtia ticareti de iyice azaldı ve yerini altın kaçakçılığına bıraktı. Tehlikeli, riskli ama bir o kadar da

büyük getirisi olan bir ticaretti. Yine elim kolum bağlı kalakalmıştım, çimento ve boyaya bulanmış telaşlı yüzlerle koşturan insanlardan, hayatının akışına bir türlü ayak uyduramadığım yeni bir şehirden başka bir şey göremiyordum etrafımda. Birçok farklı ticaret projesinde şansımı denesem de bir türlü başarılı olamıyordum. Gerçek denizci, denizden başka bir iş, denizden başka bir hayat bilmez deyip duruyordum kendi kendime. Gün olur bugünler de geçer ama hayat dönüp de arkasına bakmaz asla, diyerek kendimi teselli ediyordum.

Denize âşık bir adam olarak açtım gözlerimi, hâlâ da öyleyim. Bu dünyaya onun kasıklarından gelmişim gibi her ânım denize olan özlemle dolu. Kimi zaman, kaderi yolculuklarla, denizle ve maceralarla örülü bir adam nasıl olur da bir günlük bir balık avıyla kendini tatmin edebilir ki, gibi bir soru dolaşıyor aklımda. Arkadaşlarımla birlikte gelip gidiyoruz işte, onlar balık tutmak için, bense ömrümün en güzel hatıralarını yeniden yaşamak için buradayım.

Deniz kendi sessizliğine gömülmüş. Karanlıktan, soğuk havadan ve yatımızın küçük lambasından başka bir şey yok. Abdulvahhab'ın da, Süleyman'ın da keyifleri yerinde.

"Dönüyor muyuz?" diye soruyorum Abdulvahhab'a.

"Balık iyi gidiyor hâlâ."

"Son yarım saat olsun" diyor Süleyman.

"Anlaştık."

1940'ların sonlarına doğru, Kuveytli kaptanların gemilerini satma furyası esiyordu. Dönüp dolaşıp evimize nazır, babamın kendi küçük noktasında demirlemiş olan Beyan'ın önünde kalakalıyordum. Onu satacak olma düşüncesini bile hayal edemiyordum.

Ağabeyim İbrahim, "Bu sadece senin değil, ailemizin de gemisi" dedi, "ne yapmayı düşünüyorsun?"

Ona ters bir şekilde baktığımı görünce, "Seninle çalışacak tek bir denizci bile bulamayacaksın" diye ekledi.

Yok efendim, Allah, Kuveytliler için büyük, hayırlı ve bereketli bir rızık kapısı açmış da; yok efendim, artık korku ve ölümle yüzleşmek zorunda değilmişiz de... Daha neler neler... Küçük kardeşim Abdullah da son sözünü söylemişti:

"Ne denizde çalışacağım ne de bir gemiye bineceğim artık."

Uzaktan Beyan'a bakıp duruyordum, bir gece güvertesine çıkıp dümenin arkasına oturdum. Denizcilerin yüzleri gözlerimin önüne geliyor, heyamolaların sesleri kulaklarımda çınlıyor, nargilenin kokusu burnumda tütüyordu. Kuru bir halatla gerili duran grandi direğinin çekildiği inzivası ve yalnızlığı dikkatimi çekti. Rüzgârın doldurmuş olduğu yelkenin gülümsediğini gördüm. Yelkenlinin gövdesini döven dalgaların sesini duydum. Limanın yanıp sönen ışıklarını görünce ruhumun da gülümsediğini hissettim. Hindistan'dan dönüp Şemme ve çocuklarımla buluşmak için nasıl da can atıyordum.

Orada, dümenin arkasında oturup acımı yudumladım. Bir zamanlar inci avcılığının ve yolculukların merkezi olan Kuveyt'e, Kaptan Ali en-Necdî'ye ve denize hayıflandım. Karanlık beni sarıp sarmalamış, acılara gömülmüştüm. Oturduğum yerde doğruldum, parmaklarım dümenin ve pusulanın üzerinde gezindi. Yerimden kalkıp grandi direğinin cilasını okşadım, içimdeki ona sarılma arzusunu dizginlemeye çalışıyordum. Karanlığın içinde ayaklarımı sürüyerek gemime veda ettim.

Ertesi günün sabahı, "Ben yola çıkacağım" dedim İbrahim'e, "siz, Beyan'la ilgili ne yapmak istiyorsanız yapın.

Burada durup hayatımın bir parçasını satmanızı izlemeyeceğim".

1967 yılında, Alan eşiyle birlikte Kuveyt'i ziyarete gelmişti. Bir arkadaşından diğerine giderek günler geceler geçirdi. Sonunda beraber oturduğumuzda, "Kuveyt çok değişmiş" dedi bana, "modern bir şehir olmuş".

Yılların üzerinde tepindiği yüzünü doğrultup usul usul devam etti:

"Ne yazık ki denizle olan nişanınızı atmışsınız, sizi ona bağlayan bir şey kalmamış artık."

Kalbimin çektiği acıları ona açmaktan utandım. Ah Alan, petrol, insanı da taşı da değiştirdi burada. Ah Alan, hep bir çıkmazdaydım, hâlâ da öyleyim. Denizden başka bir rızık kapısı, ondan başka bir yaşam kaynağı bilmiyorum. Ah Alan, denizin bir çocuğu nasıl olur da inkâr eder ki babasını?

Oldukça tuhaf bir dalganın yatın gövdesini yaladığını hissediyorum. Abdulvahhab ve Süleyman hâlâ balık tutmanın keyfinde... Şu iğrenç koku yükseliyor yine karanlıktan, üzerime çöküp beni sarsıyor.

beş

Akşam, 10.00

"Fırtına!" diye bağırdım delicesine yüksek bir sesle. O iğrenç koku, birkaç saniye içinde yine üzerime atıldı, beni sarıp sarmaladı, nefesimi kesti. Akrep sokmuş gibi yerimden sıçradım: "Fırtına!"

Yatın altında gezinen kara bir rüzgâr hissettim. Saat, akşam on. Biliyorum bu lanet olasıca rüzgârı. Sezmiştim etrafımızdaki varlığını. Her yanı sinsi sinsi çevreliyor. Uyuklayan denizin yüzeyine inceden inceye dokunup onu uykusundan kaldırıyor. Kindar bir rüzgâr bu...

"Bırakın oltaları" diye bağırdım Abdulvahhab ve Süleyman'a.

Tekin bir rüzgâr değil bu. Birkaç dakikaya deliriverecek.

"Çabuk, çabuk, fırtına."

Deneyimlerime güvenmek, bu fırtına karşısında geri çekilmek zorundaydım.

Abdulvahhab, "Çapa ne olacak?" diye bağırdı.

Çekmeye vaktimiz yok.

"Çabuk, bir bıçak getir, kes halatı."

Çapa loçasına bakıyorum. Süleyman bıçak yardımıyla halatı kesmeye çalışırken, ben de onu tutuyorum.

Rüzgâr yatın etrafında iyice hareketlenmeye ve dalgaları delirtmeye başladı.

"Çabuk!"

"Ebû Huseyn!" Abdulvahhab'ın telaşa kapılmış sesi duyuluyor, "Rüzgâr çok güçlü".

Çapanın halatını kesiyoruz. Hemen geri dönüyorum ama ayaklarım yatın güvertesinde kayıyor. Yere düşsem de kalkıp kaptan köşküne doğru koşuyorum.

"Sıkı tutunun."

Abdulvahhab'ın sesi yükseliyor bir kez daha: "Aman Allah'ım!"

Süleyman bana dönüp, "Ben demiştim size" dese de duymazlıktan geliyorum onu.

Yatın motorunu çalıştırıp dümenin başına geçiyorum. Kalbimi sarsan bir şey var. Denizin dostusun sen be Ebû Huseyn. Kendi kendime konuşuyorum. Kaptan köşkünde, dümenin başındayım. Önümüz karanlık, kıyının haritası kafamda... Pusuladan çok daha iyi biliyorum yolumu, kendi bildiğimden şaşmayacağım.

Ne kaçış ama... Fırtına, kara bir okyanus gibi dönenip duracak etrafımızda. Tüm gücünü toplamadan önce fırtınanın çemberinden uzaklaşmak zorundayım. Çemberini tamamlarsa şayet, onu yarıp geçmek çok daha zor olacak.

Çok güçlü bir darbe bu. Bu işten de paçayı sıyırırsan bir yaşına daha gireceksin Ebû Huseyn.

Denizin yüzünü okşayan rüzgâr, şimdi yükselmeye başladı iyice. O yükseldikçe deniz de delirecek. Kuvvetlenmeden önce kaçacağım ama. O da kara girdaplarını fırlatacak önüme.

Fırtına ondan kaçmaya çalıştığımın farkında, yata karşı savunmasını artırdıkça artırıyor. İlerlememizi engelliyor. Yatsa bocalıyor suyun üstünde, rüzgârın önünde zayıfça salınıyor.

"Dikkat edin" diye bağırıyorum Abdulvahhab'la Süleyman'a, "sıkı tutunun".

Kuveyt'in sahilleri benden uzaklaşamayacak. Öyle ya da böyle oraya varabilirim.

Balık avlıyoruz derken deniz de bizi avlıyormuş, haberimiz yok... Deli rüzgâr beni gafil avladı, karanlığı bekliyordu tabi, balığı da bize zoka yaptı... Bir de kendini göstermek istercesine çığlık atıyor şimdi. Bağırıp duruyor. Sesi her bir taraftan geliyor. Kocaman bir balık yakalamışçasına öfkesi de kabardıkça kabarıyor. Yatın yolunu kesiyor. Bizden başka ne bir tekne ne de bir yat var etrafta, ilgisini çeken bir tek biziz. Acele edersem şayet, yat alabora olacak. Lanet olasıca, bir de aptal bir yağmurdan destek alıyor şimdi. Denizi de fiştekledi tabi, hah o da kapkara gökyüzüne sesleniyor işte, gelsin de ona yardım etsin diye.

İyi bilirim ben bu karanlığın yenine saklanan vurgunları, fırtınaları. İnsanı sıkıştırmak için onun üstüne çöken bir kalleşlik. Gücünü topluyor şimdi, intikam almak istercesine yüzleşiyor.

Beni iyi tanırsın deniz. Necdî ne yenik düşer bir fırtınaya, ne de teslim olur. Yetmişime vardım artık. Senin kasıklarından doğdum ben, senin kucağında büyüdüm. Şark'ın çocuğuyum ben, korkusuz bir kaptanım. Bir denizaslanıdır senin dostun. Karada yaşadığımdan çok daha fazla denizlerin, okyanusların göbeğinde yaşadım ben.

Abdulvahhab ve Süleyman yanı başımda duruyorlar. Rüzgâr gittikçe şiddetleniyor, dalgalar yükseliyor ve kara bir yağmur sağanağı boşalıyor gökyüzünden. Yat sallanıp duruyor. Biliyorum bu lanet olasıca rüzgârı. Denizin kibrini fişteklemek, yüksek dalgalarını harekete geçirmek için ulur böyle. Bilir onunla nasıl oynayacağını, yarenlik eder ona, nasıl da acelecidir arzularını yerine getirmek için. Hallaç pamuğu gibi atar koca koca gemileri de oyunlar oynar onlarla.

Neyse ki kırılıp parçalanacak diye korktuğum bir yelkenlim yok. Yat çok daha fazla sallanıyor şimdi.

Süleyman'ın sesi yükseliyor yanımda: "Allah'ım sen koru bizi. Rüzgâr çok kuvvetli."

Yatı dengede tutabilmek için iki elimle yapışıyorum dümene. Dalgaların yata yandan çarpıp gidebileceği şekilde dengeliyorum onu.

Ama dalgalar her bir yandan dövmeye başlıyor yatı.

"Acele etme Ebû Huseyn" diyor Abdulvahhab. Süleyman'la beraber ikisi de kaptan köşkünde sığınıyorlar.

Yağmurla beraber esen rüzgâr, kova kova su boşaltıyor kaptan köşküne. Her yanımızı su basıyor. Rüzgârın ıslığı, yağmurun sesi, dalgaların kükreyişi, yatın salınışı ve karanlık, hepsi birbirine karışıyor. Sırtımın aşağısında ve dizlerimde bir ağrı hissediyorum.

Fırtına, Süleyman'la Abdulvahhab'ın ağızlarına gem vurmuş gibi, ikisi de korku dolu gözlerle donup kalmışlar yanımda.

"Rotamız doğru mu?" diye soruyor Süleyman.

"Rotamız, fırtınadan kurtulmak."

"Allah'ım sen bize yardım et" diyen sesi duyuluyor Abdulvahhab'ın.

Rüzgâr her yönden esiyor artık, karanlık ağlar atıyor önüme. Bir şey görebildiğim yok. Kıyıya olan açımı ko-

ruyorum. Kaptan dediğin ne gün ışığına ihtiyaç duyar ne pusulaya. Gözlerim kapalı kontrol ederim şu yatı. Ama bu kudurmuş rüzgâr, yağmurun çılgınlığı ve şu yüksek dalgalar; her biri beni engellemek için karşıma geçmiş bekliyor.

Fırtına ilerlemeyeyim diye inat ediyor sanki, döne dolaşa beni içine çekiyor. Yat ne kadar ilerlerse, fırtına da onu daha çok sıkıyor. Kıç tarafına doğru şiddetleniyor şimdi de, olmadı bir tarafına yatırmak için uğraşıyor. Hezimetime ortak olsun diye denizi kabartıyor fırtına. Doğa unsurları, insana karşı birbirileriyle ittifak yapıyor.

Ölüm kapını çokça çaldı Ebû Huseyn. Bir fırtınayla ilk kez karşılaşman değil bu. Kaptan dediğin, bir sınav anında, tüm cesaretini ve deneyimini bir araya getirir.

"Yardımcı olabileceğim bir şey var mı?" diye soruyor Süleyman.

"Yok bir şey."

Gökyüzü, karanlığın dağlarını yığmak için yatın üstüne yağıp boşalıyor. Rüzgâr, dalgalar ve yağmur, kendi aralarında oynayıp eğleniyorlar bizimle.

Sessizliğin ve balık yakalamanın keyfi içinde şu vurgun apansız yakaladı bizi. Her bir yönden esti rüzgâr. Göz açıp kapayıncaya kadar çıldırdı; yağmurla, dalgalarla ve sıra dağlar gibi karanlıkla çıkageldi ve gökyüzü kapaklanıverdi hemencecik denizin yüzeyine; ikisini birden yarıp geçmek ne mümkün... Gündüz vakti gelmiş olsaydı bile, korktuğundandır şiddetli fırtınalar aydınlıktan, gün ışığı yerini hemen karanlığa bırakırdı.

O iğrenç kokunun verdiği mesaja güvenip kıyıya dönmem gerekirdi. Kaç kere dönelim dedi Süleyman, keşke dönseydim erkenden. Dalgalar dört koldan saldırıyor yata, dövüp her bir yanını içeri hücum ediyorlar.

Şubat ayının soğuk meltemi çılgın bir fırtınaya dönüşüverdi.

Süleyman, "Ne zaman varırız kıyıya?" diye soruyor.

"Hele şu fırtınayı bir atlatalım önce."

"Çabuk ol" diyor Abdulvahhab.

"Hızı dengelemem gerek, yoksa alabora olur yat. Öyle diş geçirerek savuşturamayız bunu. Hava şiddetlendi, dalgalar yükseldi iyice."

Azar dolu bir sesle tekrarlıyor Süleyman: "Ben demiştim size."

Cümlesi bir tokat gibi çarpıyor suratıma. Ona şimdi cevap vermeyeceğim.

Ageli başımın üstüne sıkıca sabitliyorum. Kuvvetli bir fırtına bu Ebû Huseyn, soğuk mu soğuk. Entarim su ve yağa bulanmış, sırtım fena acıyor.

Yetmişinde bir imtihana daha giriyorsun işte. Bu hesapta yoktu hiç. Deniz gözünü korkutmak istiyor.

Uçuşan dalgaların püskürtüsüyle beraber soğuk da işliyor her yanımıza.

Tek kelime etmeyeceğim, korku kalbimize hükmedemeyecek.

Tembihlermiş gibi, "Birlikte kalalım" diyorum onlara.

"Allah yardımcımız olsun" diyor Abdulvahhab kaygıyla.

Akıl alacak şey değil kıyıdayken boğulmak!

Dalgaların oluşturduğu karanlık bir çukura doğru düşüyorum, gelen dalganın üstüne çıkabilsin diye yatı yükseltmek için dümene sarılıyorum. Balık sandığının yuvarlandığını duyuyorum... Yat sarsılıyor artık.

Karanlıkta çığlık atan kalleş bir fırtınanın, bizim için kurguladığı küçük bir oyun.

Ah, o kuruntulara, kokuya ve Süleyman'ın ricalarına inanmam gerekirdi. Artık denize meydan okuyabilecek bir delikanlı değilsin ki Ali! Atlatabilirsek şu fırtınayı, kendimizi şanslı sayalım.

"Rüzgâr şiddetli, dalgalar güçlü."

"Hızını düşür biraz" diyor Süleyman.

"Zaten yavaş gidiyoruz, fırtınadan dolayı böyle."

Yavaşlarsam şayet, yat bu durumdayken alabora olur; bundan daha hızlı gidersem yine alabora olur.

Kaptan sensin Ebû Huseyn. Denizcilerin ve geminin güvenliğinden bir tek kaptan sorumludur. Yola koyulduğumuzda soğuktan dert yanıyordu Süleyman. Abdulvahhab, deneyimlerime güveniyormuşçasına çekingen bir tavırla duruyor yanımda.

"Tuhaf" diyor Süleyman, "hava, göz açıp kapayıncaya kadar değişiverdi".

Geminin burnu yükselip alçalıyor. Öfkeli dalgalar kaptan köşkünden daha yüksek. Rüzgâr, yatın kalbini sökmek istiyor. Yüksek bir dalga, kaptan köşkünün camına bir darbe indiriyor.

"Aman Allah'ım!" diye bağırıyor Abdulvahhab tüm dehşetiyle.

Yüzümü cam kırıklarına karşı sakınıyorum. Dalga, kaptan köşkünün camını kırıyor ve bir şelalenin içeriye hücum etmesine neden oluyor. Deniz suyu ve bardaktan boşanırcasına yağan yağmur. Rüzgâr ve su, hem kaptan köşkünde hem geminin burnunda oyun oynuyorlar. Üstüm başım su içinde.

"Can yeleklerini giyelim" diye öneriyor Süleyman.

"Önce yatın içindeki suyu boşaltalım." Sesim kendimi haklı göstermek istercesine yükseliyor: "Can yelekleri şimdi hareketimizi engeller."

Sıra dağlar gibi yükselen bir karanlık, rüzgâr ve kırık camlarıyla sallanıp duran yat...

Yatın lambası huzursuzca titriyor güvertede. Bir elimle dümeni tutarken diğer elimle ıslanıp ağırlaşmış kışlık entarimi üstümden çıkarmaya çalışıyorum. Çıkarıp atıyorum sonunda ve bağırıyorum:

"Haydi, yatı batırmadan önce suyu hızlıca dışarı atalım."

Motoru kapatıyorum. Abdulvahhab, eline bir kap alıp işe koyuluyor. Başka bir kap arıyorum ben de. Pilav tenceresi... Nasıl da güzeldi murebyen. Tencereye atılıyorum hemen. Yatın burnu suyla dolu; öfkeli dalgalara, yağmura ve karanlığa daldı dalacak.

Abdulvahhab, Süleyman ve ben, üçümüz de patlayıp fışkıran suyu sanki avuçlayarak yatın dışına atıyoruz. Yağmur kovaları başımızdan aşağıya dökülüyor. Dalgalar dört koldan yata saldırıyor.

Süleyman bağırarak, "Motoru kapattın mı?" diye soruyor.

"Evet."

Fırtına nasıl da mutlu savuruyor bizi, yatla ve bizimle oynadıkça daha da deliriyor.

Deniz, yetmişine gelmiş şu adama ihanet ediyor, neden be deniz, neden?

Yattan su boşalttıkça deniz daha bir tedirgin oluyor, yağmur ve karanlık daha bir artıyor.

Kaçmaya çalışmamız, ona karşı koyuşumuz fırtınayı tahrik ediyor, daha çok kışkırtıyor, sanırsın doğa, o yüzleşme anında insandan intikamını alıyor.

Süleyman'ın sesi yükseliyor: "Merhamet et Allah'ım."

Yatın burnu dengelenmeye başlıyor yine.

Motoru çalıştırmalıyım. Suyun ve yatın zerzevatı ortasında bocalayarak kaptan köşküne koşuyorum. Kontağı çeviriyorum... Niye çalışmıyor ki şimdi bu? Makinelere su kaçmış olsa gerek.

"Süleyman" diye haykırıyorum, "motoru bir kontrol et".

Yat yalpalıyor. Motoru çalıştırmaya çalışıyorum ama faydası yok.

"Buraya gelin." Süleyman, yatın kıç tarafından bize sesleniyor. Abdulvahhab'la beraber artık her yeri kaplamış olan suya batıp çıkarak Süleyman'a doğru koşuyoruz. Su, motoru tamamen örtmüş.

"Allah'ım sen bizi koru" diyor Abdulvahhab, artık dermanı kalmamış bir sesle.

"Buradan denize atlayalım."

Fırtına ve yağmur gittikçe şiddetleniyor, dalgalar gittikçe yükseliyor. Darbeler parçalamak istiyor yatı.

"Ne yapacağız?" diye soruyor Süleyman.

"Giren suyu boşaltmaya çalışalım, sonra motoru tekrar çalıştırırız."

Korkuyorum, peki ya... Hayır, hayır, söyleme öyle Ebû Huseyn, Abdulvahhab yıkılabilir. Bir gün olsun pes etmedin sen.

Nûra, "Bizimle kal, bir yere gitme bugün" demişti.

Kaderimden de kaçamazdım ki Nûra.

Azgın bir dalga bir darbe indiriyor yatın arkasına, arkasından hemen ikincisi. Su, içeri akın ediyor.

Abdulvahhab dehşet içinde bağırıyor: "Yat batıyor, alabora oluyoruz."

Yatın pupa tarafı hemencecik gömülüyor suya.

"Denize atlayalım" diye bağırıyor Süleyman.

Çılgın dalgalar dört koldan boğuyor yatı.

Fırtına, yatı batırmış olmanın mutluluğuyla yaygaraya veriyor ortalığı, denize sesleniyor.

Çırpınıyoruz karanlıkta.

Neden ama deniz? Dostun değil miyim senin?

"Girdap" diye bağırıyorum, "yat batarken güçlü bir girdap oluşturacak. Sizi içine çekmeden önce atlayın hemen suya".

Yatın lambası sönüyor. Karanlık hücum ediyor üzerimize.

Abdulvahhab ve Süleyman'a bağırıyorum: "Çabuk, atlayın, uzaklaşın. Yatın girdabı etrafındaki her şeyi derinlere çekecek. Çabuk."

Yatın kaburgası, fırtına ve rüzgârla birlikte inliyor artık.

"Can yelekleri" diye bağırıyor Süleyman. Telaşlı gözlerimiz karanlığın içinde dört dönüyor. Yatın kıçı sular altında artık. Su dört koldan kuşatıyor bizi.

"Birlikte kalalım" diye bağırıyorum, "suya atlayıp hep beraber uzaklaşalım".

"Çabuk."

Süleyman atıyor kendini suya. Gözlerim Abdulvahhab'ı arıyor. Karanlık her bir yanı doldurmuş. Göremesem de olduğu yöne doğru bağırıyorum:

"Haydi, çabuk Abdulvahhab."

Süleyman'ın denizden gelen sesini işitiyorum:

"Haydi, sen de atla."

Beni tutan bir şey var ama. Kaptan nasıl olur da gemisini terk eder ki?

"Çabuk," Abdulvahhab'ın sesi geliyor kulağıma, "haydi Ebû Huseyn".

"Çabuk."

Su ve karanlığın oluşturduğu bir ordu, her yandan kuşatıveriyor beni. Kendimi suya atıyorum.

Dalgalar ve rüzgâr oyun oynuyor yatın kaburgasıyla. Yat batıyor. Karanlık, can yeleklerini yutuyor.

Süleyman'ın sesini duyuyorum: "Haydi, yüzüp uzaklaşalım."

Zifiri karanlıkta, hiçbir şey görmeden birbirimizle konuşuyor, yüzerek yattan uzaklaşıyoruz.

"Çocuklar çabuk" diye bağırıyorum kör karanlığa.

Balık sandığı hemen yanı başımda, suyun üstünde yüzüyor. Ona tutunup bağırıyorum: "Sandığı yakaladım, buraya gelin."

Abdulvahhab ve Süleyman yanıma gelebilmek için yüzüyorlar.

Kimse bir diğerini göremiyor.

"Tutunun, tutunun" diyorum.

"Balıkları çıkaralım içinden."

Trançanın giderken bana küfrettiğini hissediyorum. Abdulvahhab sandığa tutunuyor. Süleyman bize doğru yüzüyor.

"Herkes bir tarafından tutunsun" diye bağırıyorum onlara.

Rüzgâr, dalgalar, yağmur, karanlık ve suyun soğukluğu. İç çamaşırımdan başka bir şey yok üstümde. Oysa Nûra, "Hava soğuk, gitme bugün" demişti bana.

"Sandığa tutunup bekleyelim" diyor Süleyman.

Deniz yatı yutuyor, karanlık örtüyor tüm izlerini. Dalgalar eğleniyor sandığa sarılmış adamlarla, bedenlerimize çarpıyor. Deniz bütün balıklarını geri alıyor. Üç kafa yüzüyor suyun üstünde. Hayaletler gibi kanat çırpıyoruz sandığın etrafında. Karanlık, rüzgâr, dalgalar, soğuk ve yağmur.

Gökyüzü başımıza inmeye karar vermiş sanki. Dalgalar, sandığı ellerimizin arasından çekip almaya çalışıyor.

Yetmişimde dayağını yiyorum bir de fırtınanın!

Abdulvahhab yaş olarak bana daha yakın, Süleyman belki bir beş yıl daha küçüktür bizden. Yaşın da bir hükmü vardır elbet.

"Birlikte kalalım" diyorum Süleyman ve Abdulvahhab'a, sesim çatlak çatlak çıkıyor.

Gökyüzü sanki başımıza dokunuyormuş gibi geliyor. Hani kolumu kaldırsam ona çarpacağımı hissediyorum.

Yattan bir iz yok.

"Allah'ım sen bize acı" diye dua ediyor Abdulvahhab.

Fırtına mutluluktan deliye dönüyor. Yatı batırıp köşeye sıkıştırıverdi bizi. Yapışıp kalmışız sandığa, mendeburun sabit durduğu yok.

Onca zaman boyunca deniz seslenip dururdu bana, "haydi gel buraya" diye. Bir tuzak hazırlıyormuş demek ki.

Yüzümü gökyüzüne kaldırır kaldırmaz bir karanlık dolduruyor gözlerimi, kovadan boşanırcasına yağan bir yağmur yüzümü örtüyor hemen.

Rüzgâr istediği gibi oynasın benimle, kıyı bir kere kafama kazınmış. Küçüklüğümden beri korkmam karanlıktan, bilirim onun içinde yolumu nasıl bulacağımı.

Öyle ya da böyle dinecek fırtına. Dostlarımla beraber kıyıya döneceğim.

altı

Akşam, 10.30

Yatın battığı yerden uzaklaştık. Fırtına dindiğinde kıyının ışıkları görünecek, nerede olduğumuz biraz daha belirginleşecek, içimiz az da olsa rahatlayacak. Işıklar denizcilerin yaşam alametleridir elbet.

Kuveyt'te yolumu şaşıracak değilim ya.

Belki de fırtına uzun sürmez.

"Fırtına başlayalı ne kadar oldu?" diye soruyor Süleyman.

"Saat onda başladı esmeye, yarım saat oldu herhalde."

"Daha ne kadar devam eder?" diye soruyor bu sefer Abdulvahhab.

Hüzünlü bir sesle yanıtlıyorum onu, "Allah bilir."

Oduna dönmüş parmaklarımız, oradan oraya savrulan balık sandığının kenarlarına tutunmakta hâlâ. Bedenlerimiz suya gömülü, kara dalgalar dört koldan dövmeye devam ediyor bizi.

Karanlığın ardından Abdulvahhab'ın sesi geliyor kulağıma, "Öleceğim ben."

"Allah yazdıysa bozsun abim" diyor Süleyman hemen, "fırtına dinecek inşallah".

"Kışlık entarim ağırlaştı iyice, beni suya batırıyor."

"Biz çıkaralım onu üstünden" diye öneriyor Süleyman, "sen sandığa sıkıca tutun, biz Ebû Huseyn'le birlikte üstünden çıkarırız onu".

Abdulvahhab da ben ve Süleyman gibi iç çamaşırıyla kalacak bir tek.

"Entarinin göğüs kısmını yırtalım, öyle çıkarmak daha kolay olur" diye bağırıyorum Abdulvahhab'a, o da kendisini bize teslim ediyor.

Karanlığın içinde, yüzlerimizi dahi göremeden birbirimizle konuşuyoruz.

Birden başımın üstündeki agel geliyor aklıma. Başımdan söküyorum hemen, başka ip bulacak halimiz yok. Sesimi yükseltip, "Sandığı bırakma sakın" diyorum Abdulvahhab'a, "ageli bileklerine dolayacağım, ben onu tutarken Süleyman da entarini çıkaracak".

Balık sandığı gidip gelen dalgalarla deliriyor iyice, kurtulmak istiyor artık ellerimizden. Abdulvahhab'ı bileklerinden yakalayınca takatsiz kalan kollarını hissediyorum. Ageli kuvvetlice doluyorum bileklerinin etrafına.

"Süleyman!" diye sesleniyorum ama karanlık set çekiyor gözlerimin önüne. "Abdulvahhab'ın kollarını bağladım, ben tutuyorum onu, haydi sen entarisini indir."

Soğuk hava, yağmurla dövüyor yüzlerimizi.

Süleyman, ağabeyi Abdulvahhab'ın entarisini göğsünden tutup çeker çekmez sandık da başlıyor altımızda daha fazla oynamaya.

"Ya Allah!" diye bağırıyor Süleyman entariyi çekerken, Abdulvahhab'ın bedeni kayıtsızca eğiliyor. Agelin bir ucu onun kollarına, diğer ucu benim ellerime dolanmış durumda.

"Göğüs açıklığından tut" diye bağırıyorum Süleyman'a, "ikimiz de kendi tarafımızdan çekelim".

Niye böyle yapıyorsun ki deniz?

"Deniz benim dostumdur" demiştim oysa babama, annem de "sen daha toysun" demişti.

Abdulvahhab'ın elini bırakıp bağırıyorum: "Sandığa tutun iyice."

Entarisinin göğüs açıklığını bulup, "Beraber çekiyoruz" diyorum Süleyman'a, "ikimiz de kendi tarafımıza".

Denizciler yelkenin halatını bir başlarına azimle çekerler.

Elimi entarinin göğüs kısmına doğru uzatıyorum. Abdulvahhab'ın yüzünü göremiyorum. Entarisinin göğsünden tutup, "Çekiyorum" diye bağırıyorum Süleyman'a.

Kendime doğru kuvvetlice asılıyorum entariye, sandık başlıyor sallanmaya, Abdulvahhab bana doğru kayıyor ama entarinin göğsü yarılıyor ortadan ikiye.

"Pek de hayra alamet değil bu." Kendime gelmeliyim.

Süleyman, "Kolunu çıkar" diye sesleniyor ağabeyi Abdulvahhab'a. Soğuk; omuzlarımı, boynumu ve başımı ele geçirmiş durumda. Sırtım düşmemin etkisiyle ağrıyor hâlâ.

"Allah'ım merhamet et" diye çınlıyor Abdulvahhab'ın yardım dileyen sesi. Kolunu entarisinden çıkarabilmek için sandığa yaslanıyor. Bulunduğu taraf gömülüveriyor suya.

"Odaklanma şimdi sandığa" diyorum, kollarına doladığım ageli ellerimde daha bir sıkılaştırarak. Çünkü sandık kaçıverirse ellerinin altından, Abdulvahhab'ın boğulacağını biliyorum.

"Entariyi diğer kolumdan çıkaramıyorum" diyor yardım dileyen bir sesle.

Suda sarkan kışlık entari, bizi aşağı doğru çekmeye başlıyor.

"Ageli bileklerinden çözeceğim. Bu elinle sandığa sıkıca tutun, ben entariyi diğer kolundan çıkaracağım."

Abdulvahhab'ın yanımdan uzaklaşmaması için çabalayarak ageli çözüyorum. Dalgalar alıp götürmesin diye boynuma doluyorum hemen.

Fırtına deliriyor iyice, bir de karanlık, yağmur ve dalgalar. Kışlık entarinin tüm ağırlığı benim kolumda. "Genç değilsin artık Ali" demişti Nûra. Entariyi Abdulvahhab'ın kolundan çıkarmaya çalışıyorum. Sandık sallanıyor. Omzundan çekip çıkarıyorum entariyi.

"Elini çek" diye bağırıyorum. Sonunda kurtuluyor entarinin ağırlığından. Bırakır bırakmaz denizin karanlığına karışıp gidiyor.

Bir tek iç çamaşırıyla kalıyor Abdulvahhab da. Kara dalgalar dört koldan saldırıyor üstümüze.

"Sandığa iyice tutun" diye sesleniyorum Abdulvahhab'a.

"Ne yapacağız şimdi?" Karanlığa karışıveriyor sorusu.

"Fırtına geçene kadar sandığa tutunup bekleyeceğiz."

"Soğuktan öleceğiz" diye cevap veriyor umutsuzca.

"Ölmeyeceğiz. Filikadan uzak, soğuk suyun içinde tam bir gece kaldım da ölmedim ben."

Süleyman itiraz edercesine, "At artık şu ölümü kafandan" diyor, "bir fırtına sadece ve geçip gidecek".

"Bir saat önce deniz sütlimandı" diyorum ona.

Süleyman üzüntülü bir şekilde sözümü kesiyor: "Erkenden dönmeliydik."

"İkinize de sordum..." Cümlenin kalanını yutuyorum.

Kimseyi ayıplayacak değilim. "Suçumu kabul ediyorum."

Süleyman, beni rahatlatmak için, "Allah'ın iradesine karşı koyulmuyor kardeşim" diyor.

Fırtına şiddetleniyor. Dağ gibi dalgalar yükselip kırılıyor, ellerimizin arasından sıvışmaya çalışan sandığa daha sıkı sarılıyoruz. Soğuk yağmurun tokmakları başımıza iniyor.

"Allah'ın merhametinden başka bir şey yok elimizde" diyor Abdulvahhab.

Süleyman, "Fırtına dininceye dek sandığa tutunup bekleyeceğiz" diye cevaplıyor onu.

"Ne zaman dinecek?" diye dönüp soruyor Abdulvahhab.

"Uzun sürmeyecek. Mevsimsel bir fırtına, gelip geçer."

Abdulvahhab, günün birinde divandaki konuklara, "Kaptanla birlikteyken hiçbir şey düşünmem" demişti. Onlara birlikte çıktığımız yolculuklardan bahsediyor, bana olan güvenini abartıyla dillendiriyordu: "Ebû Huseyn denizaslanı gibidir mübarek."

Ah be Abdulvahhab, kaptan hemen yanı başında balık sandığına yapışıp kalarak karanlık denizde salınan bir denizaslanı şimdi.

Rüzgâr şiddetleniyor gittikçe, pek öyle dineceğe de benzemiyor. Ama bunu onlara söyleyecek değilim.

Denizde birçok sıkıntıyla yüz yüze geldin Ebû Huseyn. Ama yaşlı değildin o zamanlar.

Kendi kendime konuşuyormuşçasına bağırıyorum: "Fırtına geçip gidecek, biz de kurtulacağız."

Süleyman, "Sandığa tutunup yüzmeye çalışsak ne yöne gideceğiz ki?" diye soruyor.

Başımı kaldırıp gökyüzüne bakıyorum. "el-Culey'a açıklarındayız." Karanlık ve yağmur gözlerime doluyor hemen, yüzümü ve nefesimi boğuyor. Fırtına sınava çekiyor beni ama kıyı kafama kazınmış bir kere.

"Fırtına diner dinmez kıyıya yöneliriz" diye yanıtlıyorum Süleyman'ı.

Abdulvahhab o ağır sorusunu tekrarlıyor bir kez daha: "İyi de ne zaman?" Duymazlıktan geliyorum onu.

Gökyüzü nefeslerimizin üstüne çökmüş, bizi boğmaya çalışıyor. Bir tek başlarımız suyun üstünde, yağmurun ve rüzgârın sillesini yemeye devam ediyor.

Allah'ım eğer içimizden birini alacaksan n'olur beni al. Beni, Ali b. Nâsır en-Necdî'yi... Hangi yüzle çıkarım ki Kuveyt ahalisinin karşısına. Öleyim daha iyi. Şu yaşımda beni insanlara madara etme Allah'ım.

"Deniz dost nedir bilmez" demişti babam.

Şubat ayının ortasında böyle kalleş bir fırtınayla karşılaşacağımı hiç ummazdım.

İyi biliyorum bu karanlığa gömülü anları. Her saniye koca bir asır gibidir, her saniye ölüme bir adım daha yaklaştırır.

"Çok soğuk, titremeye başladım" diye şikâyet ediyor Abdulvahhab.

"Kendini koyvermek yok kardeşim" deyip bağırıyorum, "sen vazgeçersen bizi de vazgeçirirsin".

Süleyman'ın sesi yükseliyor diğer taraftan: "Sık dişini abim."

Abdulvahhab boğulur diye korkuyorum. Ageli bir kez daha bileklerine dolayıp diğer ucunu sandığın koluna bağlayacağım. Olur da dayanmazsa bedeni, olur da sandığın üstünden çekerse ellerini sandığa bağlı kalmaya devam edecek. Ageli çözüyorum boynumdan.

"Kollarını uzat" diye sesleniyorum. Karanlık ve yağmur var aramızda. Dalgalar iyice delirtiyor sandığı, o sallandıkça bizi de sallıyor.

"Bileklerini sandığın koluna bağlayacağım."

"Hayır." Cevabı beni ürkütüyor. "Boğulacak olursam sandığı da benimle beraber aşağı çekerim."

"Unut artık şu boğulma işini" diye bağırıyorum ona öfkeyle.

Kör karanlığın içinde birbirimize bağırıyoruz. Elimle yoklayarak kolunu bulup tutuyorum. Sağ eliyle sandığa tutunuyor. Ageli dolayıveriyorum hemen koluna.

"Sandığın koluna doğru gelmen gerek biraz."

"Haydi Süleyman" diyorum, "sandığı biz döndürelim, kolu Abdulvahhab'ın tarafında olsun".

Abdulvahhab korkunun ve teslimiyetin içine dalmış durumda.

Niye bağırdın ki ona be Ali, korku ve zafiyet onu zaten felç ediyor.

Rüzgâr ulumaya devam ediyor etrafımızda.

"Sıkı tutunun" diye haykırıyor Süleyman, "fırtına şiddetleniyor".

İçi suyla dolan sandık, çok daha fazla sallanmaya başlıyor şimdi ellerimizin arasında.

Sandığın koluna bağlamak için agelin diğer ucunu yakalıyorum. Arkadaşım Abdulvahhab'ın boğulmasını istemiyorum. Buraya geldiğimizden beri ne bir yat gördük etrafımızda, ne bir tekne. Şimdi yanımızdan bir tekne geçecek olsa bizi göremezler de duyamazlar da.

Abdulvahhab'ın acı dolu sorusu geliyor yine kulağıma: "Ne zamana kadar dayanabiliriz ki böyle?"

"Fırtına dinecek" diye yanıtlıyorum onu.

"Bakın." Karanlığın ortasında bir çığlık atıyor Süleyman. "Bir ışık var, şamandıra, şamandıra."

Gösterdiği yöne doğru bakışlarımı odaklıyorum: "El-Culey'a mıntıkasının şamandırası bu."

Süleyman, "Çok şükür" diyor sevinçle, "haydi ona doğru yaklaşalım".

"Çok uzak."

Coşkusunu kaybetmeden devam ediyor: "Olsun, ona doğru yüzebiliriz."

Dalganın ve rüzgârın hareketine dikkat kesiliyorum. Hangi yöne doğru yüzmek daha kolay olur? Süleyman, bu rüzgârın, dalgaların ve yağmurun ortasında şamandıraya nasıl varacağını düşünüyor acaba?

Elimle rüzgârın yönünü gösteren bir yay çizerek işaret ediyorum: "Bu taraftan yüzmelisin." Karanlık yalayıp yutuyor elimle yaptığım işareti. Ona doğru bağırıyorum: "Oraya varmak kolay olmayacak."

"Sandığı bırakıp yüzeceğim" diye bağırıyor Süleyman.

"Şamandırayı direkt karşına al" diyorum, "hemen arkanda olacağız".

"Ben de onunla beraber yüzeceğim" diyor Abdulvahhab.

Allah'ım sen lütfunu onun üzerinden esirgeme.

"İyi de yüzmeye gücün var mı?" diye soruyorum.

"Evet, Süleyman'ın yanında kalacağım."

"Bekle. Ageli çözeyim."

Elim agelin ilmekleri arasında oyalanıyor. "Bizimle gelmeyecek misin?" diye soruyor Süleyman.

"Arkanızda sandığı tutup bekleyeceğim, biriniz yorulacak olursa bana doğru yüzersiniz."

"Şamandıranın üstüne çıkarsak eğer sen de yanımıza gel."

"Önemli olan hayatta kalmanız" diye bağırıyorum ona.

Abdulvahhab'ın elleri serbest artık. Elimi uzatıp Süleyman'ın elini yakalıyorum:

"Güçlü kal."

"Allah yardımcımız olsun" diyor umutsuzca.

Kara dalgalar çok daha fazla sallamaya başlıyor sandığı. İkisine birden sesleniyorum:

"Tek tek bırakın sandığı, birbirinizden ayrılmayın."

Dalgalar, rüzgâr ve karanlık onları ayrı koyacak.

Süleyman, ağabeyi Abdulvahhab'ı uyararak, "Birlikte yüzeceğiz, benden uzaklaşma sakın" diyor.

Denizdeki işaretten gelen o yuvarlak ışığa doğru bakıyorum. Uzakta, yükselip alçaldığını görebiliyorum. Üzerine çıkmak oldukça zor olacaktır. Üstüne üstlük şamandıraya yapışan keskin mercan kümeleri, yaklaştıkları anda onları kesecek, kan kokusu köpekbalıklarını üstlerine çekecektir.

"Sandığa tutunarak yakınlarınızda durmaya çalışacağım."

Süleyman, "Allah sonumuzu hayretsin" deyip sandığı bırakıyor. Sesim peşi sıra yükseliyor: "Affet beni Ebû Muhammed."

Abdulvahhab da onu izliyor hemen, Süleyman'ın ağzından dökülen bir iki kelime ulaşıyor kulağıma: "Affetmek ne demek Ebû Huseyn."

Kapkara gökyüzü çöküveriyor başımın üstüne, yalnızlığım ve sandığın yalpalaması benimle oyun oynuyor.

Kısacık bir mesafe uzaklaşabildiler yanımdan. Karanlığın içinde onları ayırt edebilmem mümkün değil.

Onlara yakın kalabilmek için tek elimle kulaç atıyorum. Abdulvahhab beni korkutuyor aslında.

Sandık deli gibi sallanıyor artık, benden kurtulmaya çalışıyor.

Tek elimle kulaç atıyorum. Ona boyun eğmiş olmam, daha da bir gururunu okşuyor sandığın. Uzaklaşmayacağım ama onlardan, onları takip edeceğim. Şamandıranın ışığı bir çıkıp bir kayboluyor. Yakında değil ama. Rüzgâr onunla da oyun oynuyor, üzerine çıkmak çok zor olacak. Şamandıranın altındaki o sert top, yanına yaklaşanları ezip geçecek.

Deli sandığın üstünde bir başıma tutunmuş duruyorum. Ne Süleyman'ın ne de Abdulvahhab'ın bir hareke-

tini sezebiliyorum artık. Şamandıra yakında değil. Kulaç atmaya çalışsam da dalgalar bana karşı koyuyor.

Deniz aldattı beni. Hesaplarımda yanıldım. Şu içgüdülere ve o lanet kokuya güvenmem gerekirdi.

Karanlık ve dalgalar her bir şeyi saklıyor. Abdulvahhab acaba nerede?

Daha hızlı kulaç atacağım, belki de yetişirim ona. Boğulmasına göz yumamam. Yorulmaya başladım artık.

"Allah'ım" diye bağırıyorum ama dalgalar yakarışımı yiyip yutuyor.

Acaba Abdulvahhab nerede? "Abdulvahhab!" diye haykırıyorum, yakında bir yerde olduğunu hissediyorum.

"Abdulvahhab!"

Bir ses duyuyorum sanki. Kükreyen dalgalar ve yağmur.

"Abdulvahhab!" Kulak kabartıyorum.

"Ebû Huseyn!" Duyuyorum sesini. Abdulvahhab yaşıyor hâlâ. Her bir yana bakıyorum ama karanlık kör edercesine dolduruyor gözlerimi.

"Abdulvahhab!" diye bağırıyorum en yüksek sesimle.

"Evet."

Suda çırpınıp duran bir hayalet gibiyim. Sandığın üstünde kulaç atıyorum. Yüzüyorum, yüzüyorum. Yorgunluk; kollarıma, sırtıma ve sesime çökmüş durumda: "Yanına geliyorum."

Ona doğru yaklaşıyorum. Sandıkla beraber yüzüyorum denizde. Kollarım tükendi artık. Yanında sayılırım Abdulvahhab'ın:

"Elini uzat bana." Yakalıyorum onu, içimde bir şey cız ediyor.

yedi

Akşam, 11.00

"Rüzgârın yönü değişiyor" diyorum Abdulvahhab'a, "şamandıradan hayli uzaklaştık".

"Işığını göremiyorum ben de, belki de Süleyman varmıştır."

"Dalgalar ve rüzgâr..." deyip kapatıyorum çenemi. Onu daha fazla korkutmama gerek yok. Çaresizliğini hissedebiliyorum.

"Fırtına dininceye dek sandığa tutunup bekleyeceğiz."

Rüzgâr bizi kıyıdan uzaklaştırıp denizin içine çekiyor ama bunu Abdulvahhab'a söylemeyeceğim.

"Üşüyorum" diye şikâyet ediyor.

Umarım daha fazla yardım edebilirim ona.

"Sıkı tutun kardeşim."

Rüzgâr ve yağmur gittikçe artırıyor şu sandığın deli yalpalanışlarını.

Nasıl hesaba katmadın şu fırtınayı be Ali? Kokusu burnunun etrafında dolanıp duruyordu oysa. Riske atmaman gerekirdi. Ne zamana kadar sürdüreceksin şu dik kafalılığını? Kendi kendime konuşuyorum yine.

Abdulvahhab, "Fırtına başlayalı ne kadar oldu?" diye soruyor.

"Bilmiyorum."

"Fırtına dindiğinde belki bir tekne filan geçer yanımızdan."

Sözleri içimi ferahlatıyor. Karanlığın içinde birbirimize bağırıp çağırıyoruz.

"Belki de Süleyman varmıştır şamandıraya" diyor bir arzuyla.

Hem yatın battığı yerden iyice uzaklaştık hem de şamandıranın ışığı kaybolup gitti.

Fırtına geçip gittiğinde nerede olursam olayım beni kıyıya ulaştıracak işaretler hemen çıkacaktır karşıma. Kuveyt'in sahili ve adalarının arasında yolumu kaybedecek değilim ya.

Karanlık çöküyor tüm uçsuz bucaksızlığıyla. Abdulvahhab'ı göremiyorum. Elimi uzatıp onun elini yakalıyorum:

"Kurtulacağız, merak etme."

Abdulvahhab'ın gücü, dalgalar bize çarpar çarpmaz tükenmişti zaten. Onu tutmaya devam edeceğim, bırakmayacağım, ya birlikte kurtulacağız şu fırtınadan ya da birlikte öleceğiz. Süleyman herhalde şamandıraya ulaşıp kendini güvene aldı. Keşke Abdulvahhab da varsaydı, çıksaydı üstüne.

Yardım dileyen sesi geliyor kulağıma: "Soğuk."

Elimden gelen bir şey yok. Su ve soğuk dört yandan kuşatıyor bizi.

Ne söylediğini duymadan, "Yakında dinecek fırtına" diyorum.

Abdulvahhab'a bir şey olursa şayet kendimi asla affetmeyeceğim.

"Sana bir hikâye anlatacağım."

Sessizce duruyor. Bağırıyorum: "Abdulvahhab."

"Efendim."

"Sana başımdan geçen bir olayı anlatacağım."

"Dinliyorum."

"Fırtına da geçip gider belki biz konuştukça."

"Ne zaman biter ki?"

Gökyüzü sipsivri taşlarıyla üzerimize dökülüyor. İki yaşlı adam, plastik bir sandığa tutunmuş duruyor denizin ortasında.

Nûra, "Gitme bugün" demişti.

Soğuk ve yağmur omuzlarımı donduruyor.

"Neydi şu hikâye?" diye soruyor Abdulvahhab.

"Hürmüz Boğazı'ndaki Selâme Adası yakınlarında denize düşüp de kurtulduğum olayı biliyorsun değil mi?" Hikâyeye dikkat kesilsin diye uzun uzadıya anlatacağım. "Hindistan'ın bir limanından çıkıp Dubai'ye doğru seyreden bir ticaret gemisini kullanıyordum. Gecenin ortasında geminin iskele tarafına doğru yattığını hissettim. Hemen kaptan köşkünden çıkıp dümenciye seslendim... Dinliyor musun Abdulvahhab?"

"Öleceğim ben."

"Düşünme şu ölümü."

"Çocuklarımı düşünüyorum" diyor Abdulvvâb'ın hüzünlü sesi, içimde bir şey sarsılıyor.

Fırtına şiddetlendikçe şiddetleniyor, kim çıkagelecek ki bize bu karanlıkta?

Şu fırtınadan kurtulursan bir daha kimsenin hayatını tehlikeye atma Necdî! Kendi kendime söyleniyorum yine.

"Abdulvahhab, affet beni lütfen" diye bağırıyorum karanlıkta.

"Ne affetmesi kardeşim, Allah'ın takdiri böyleymiş."

Kendi kendime konuşuyormuşçasına bağırıyorum: "Umutsuz olma, kurtulacağız."

Agelin bir ucunu yine Abdulvahhab'ın kollarına dolayıp diğer ucunu sandığın koluna bağlayacağım. Agel? Agel nerede? Nereye kayboldun? Boynuma dolamıştım ama yok. Nasıl kaybolup gitti öyle hiçbir şey hissetmedim, deniz aldı onu benden.

Şamandıradan uzaklaşmış olduğumuz kesin. Bu havada kimse bulamayacaktır Süleyman'ı.

Fırtına bizim hane taraflarını da etkilemiş midir, etkilememiş midir, hiçbir fikrim yok... Eğer orada da olduysa çocuklar ve dostlar kesin Sahil Güvenlik'e haber vermişlerdir, bizi aramaya geleceklerdir. Nûra'yla divanda konuşmuş, ona Eryâk bölgesine gideceğimizi söylemiştim; yerimizi de biliyorlar.

"Haydi, hikâyeni tamamla."

Abdulvahhab'ın sesini duyuyorum ve içimde bir umut yeşeriyor. Yüksek bir sesle anlatmaya koyuluyorum:

"O zaman da gemi, aynı şimdiki gibi batmıştı. Denizciler can yeleklerini giymeye fırsat bulamadan kendilerini suya atmışlardı."

Biz de can yeleklerini giymiş olsaydık şimdi... Abdulvahhab beni duyuyor mu, duymuyor mu, bilmiyorum.

"Abdulvahhab?" Elimi uzatıp dokunuyorum ona. "Niye bir cevap vermiyorsun bana?"

"Bilmem, yoruldum."

"Beni duyuyor musun?"

"Üşüyorum, dişlerim birbirine vuruyor... Başım da dönmeye başladı."

"Sandığa iyi tutun, bırakma sakın ellerini, yanımdan ayrılma."

"Bütün bedenim titriyor."

Onu içindeki korkudan uzaklaştırmalıyım.

"Beni duyuyor musun?"

"Evet."

"Gemi o gece batmıştı, denizciler hemen bir acil durum filikası bulmuşlar ama denizcilerden biri kaybolmuştu. Gece boyunca dalgalarla boğuştuk, bağırıp çağırdık, o çocuğu aradık. Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte umut da beliriverdi. Bir gemi gelip bizi kurtardı, kaptana tayfalarımdan birinin kaybolduğunu söyledim... Dinliyor musun Abdulvahhab?"

"Ben yoruldum artık, öleceğim." Titrek sesi beni korkutuyor.

"Abdulvahhab" diye bağırıyorum, "ben de yoruldum ve üşüyorum ama emin ol kurtulacağız".

İşi denizle inada bindirmemeliydim.

"Yanıma gel."

Dalgalar ve rüzgâr, sandıkla oynamaya devam ediyor. Elim, Abdulvahhab'ın elini arıyor.

Titrediğimi hissedip kendimi azarlıyorum:

Sen korkmaya alışık değilsin Ali!

Neden çarpıyor ki kalbin? Hayatın boyunca tekrar edip duruyordun: Deniz dostum benim! Uyanır uyanmaz kıyıya dönmem gerekirdi... Abdulvahhab'dan vazgeçecek değilim. Yeter ki o yaşasın, ben ölürüm. Geminin battığı o gün de kaybolan tayfamı yarı yolda bırakmamıştım.

"Abdulvahhab, beni duyuyor musun?"

Elimi uzatıp onun elini yakalıyorum: "Beni duyuyor musun?"

"Sersemledim iyice, her şey dönüyor etrafımda. Öğleden bu yana denizdeyiz, yoruldum. Su kulaklarıma giriyor artık!"

"Yanımda kalacaksın."

Bırakma beni Abdulvahhab! Tamam, Necdî korkmuyor ama sen yine de onunla kal.

"Abdulvahhab" diye bağırıyorum, sesim seyreliyor artık: "Ben, hiç tanımadığım bir denizciyi bile yarı yolda bırakmadım, inat ettim kaptana ve bulup kurtarana dek onu aradım, duyuyor musun beni?"

"Evet." Sesi o kadar zayıf çıkıyor ki. "Yoruldum" diye şikâyet ediyor.

"Sandığın koluna tutun iyice, bırakayım deme sakın."

Gözlerimi açıp yüzünü görmeye odaklanıyorum ama karanlık beni kör ediyor.

Göremeyecek kadar yorgunsun artık sen de Necdî!

"Abdulvahhab, affet beni kardeşim" diye bağırıyorum.

"Affedecek olan bir tek Allah'tır."

Bu sefer de kurtarırsam paçayı, bir daha kimseyle denize açılmayacağım.

Abdulvahhab gibi benim de başım dönmeye başlıyor sanki. Lanet olasıca dalgalar savurup duruyor beni, soğuk ve yağmur başıma saldırmaya devam ediyor.

Karanlığın içinden Abdulvahhab'ın takati kalmamış sesi geliyor kulağıma: "Eşhedu en lâ ilâhe illa'llâh."

Gemimin müezzini Sultân'ın sesi hâlâ kulaklarımda, yelkenlinin üstünde nasıl da güzel ezan okurdu.

Titremeye başladın Necdî, kalbin zayıf düşmeye başladı. Sırtında şiddetli bir ağrı... Bir de fırtına, yağmur ve soğuk... Yaşlandın artık Necdî. Boynuna ve omuzlarına soğuk şişler saplanıyor. Bilmiyorsun, iki saattir, belki de daha fazla, bir sandığa tutunup kalmışsın, bedenin suda sürüklenmekte.

Dost bildiğin deniz sana sırtını döndü Necdî, dostluğunuza ihanet etmesi aklının ucundan bile geçmezdi oysa. Çocukluğundan beri onun kollarında yaşadın hep. Eşin Şemme geliyor aklına, Ummu Huseyn, "Senin için korkuyorum" demişti bir keresinde sana.

Ona gülümseyip, "Korkma, dostumla birlikteyim ben" demiştin.

"Denizin dostu olmaz" diye cevap vermişti sana. Onun korkularını hatırlıyorsun şimdi.

Ummu Huseyn senin için korkuyordu, hatta bugün Nûra da uyardı seni, "Bizimle kal bugün" diye.

Küçüklüğünden beri kendinden başka kimseyi dinlemezsin sen... Kimseyle oldun olası çalışamazsın. Sadece kendi benliğinin efendisi olmayı seçtin sen. Tek istediğin bir kaptan olmaktı. Ticarette elini attığın her işte başarısız oldun. Maceraperest bir denizciydin ömrün boyunca. Dostun deniz sana seslenir seslenmez hemen ona koşardın.

Kuveyt'teki kaptanlar denizaslanı diye lakap takmışlardı sana, Râs Şertebât'ta karşılaştığın korsan grubunu cesaretin ve zekânla alt ettiğin günü konuşuyorlar hâlâ. Gece yarısı saldırmışlardı sana. Elinde ne var ne yoksa alıp yelkenliyi yağmalamak için etrafını kuşatmışlardı. İsteklerini yerine getiriyormuş gibi davranıp sakin bir şekilde alet edevat çantanı açacakmışsın gibi eğilmiştin, sonra da tabancanı çekip suratlarına dayayıvermiştin, nasıl da yükselmişti o deli çığlığın:

"Şimdi ne yapacaksınız bakalım şerefsizler!"

Tabancalarını fırlatmış, denize atlayarak kaçmışlardı. Tabancanın boş olduğunu bilmene rağmen riski göze almış, bütün kuvvetin ve heybetinle karşılarına dikilivermiştin.

Nasıl olur da korkar ki bir denizaslanı? Nasıl olur da çekinir denizden?

Çocukluğundan beri dostusun denizin. Ama şu fırtına ihanet etti sana.

Ömrüm boyunca, kader her ne zaman kuşatırsa etrafımı, bir tek Rabbimden yardım diledim ben, o da elini uzatıverirdi bana. Kuveyt sahilinin açıklarında mı boğulacağım şimdi? Denizlere kafa tutmuş bir kaptanı nasıl olur da boğar ki evinin önünden geçen bir fırtına?

Ah be deniz, senin için şu koca dünyayı terk ettim ben, şimdi sırtını mı dönüyorsun bana?

Ben, Nâsır en-Necdî'nin oğlu Ali Kaptan, dünyanın bütün denizlerini gördüm, okyanusların ortasında maceraya atıldım ve şimdi evimin açıklarına yakın bir yerde boğuluyorum!

Abdullah el-Kutâmî'ye, "Sonum denizde olacak benim" demiştim.

Ama ülkemin, Kuveyt'in denizini kastetmemiştim ki! Geçip giden bir fırtına alıp götürüyor seni Ali en-Necdî!

Ne geçecek ki eline deniz?

Titremeye başladım, parmaklarım zar zor tutuyor artık sandığı. Süleyman şamandıranın üstüne çıkmış olsa gerek. Kimse kurtarmayacak ama onu, o da denize atlayıp yanımıza gelecek. Hayır, pes etmeyeceğim ben, arkadaşımı terk etmeyeceğim.

Birden irkilip bağırıyorum: "Abdulvahhab."

"Neredesin Abdulvahhab?"

Abdulvahhab yanımda değil, sandığın dört bir yanı boş. Bırakmış sandığı Abdulvahhab... Abdulvahhab boğulmuş.

"Allah'ım" diye bağırıyorum pervasızca.

"Abdulvahhab!"

Yağmur ve dalgalar duymazlıktan geliyor çığlığımı, deniz de eşlik ediyor onlara.

Kimsecikler yok yanımda, bir başıma sandığa tutunuyorum.

Lütfen boğulmuş olma Abdulvahhab. Lütfen yüzmüş ol bir yerlere.

Hiçbir şey göremiyorum... Karanlık, dalgalar ve yağmur...

Boğulup gitti arkadaşım, bense... Bense senin gibi yorgunum Abdulvahhab.

Tutmaya devam etmeliydim ellerinden. Başının döndüğünü söylemiştin bana, kardeşin Süleyman'a öleceğini söylemiştin.

Denizin ıssızlığında bir başımayım şimdi... Deniz ihanet etti bana, bir fırtınaya aman verdi.

Geri dönmem gerekirdi, kokusu kaç kere geçmişti burnumun önünden, uyarmıştı beni ama...

Lanet olasıca yağmur sersemleyip boğulayım diye dövmeye devam ediyor başımı, sırtım acı içinde.

Ne bir sesini duydum Abdulvahhab'ın, ne bir feryadını. Hemen yanı başımda sandığa tutunuyordu oysa.

Suyun üstünde yalpalanıp duran sandığa tutunmaya devam ediyorum. Pes etmeyeceğim.

Sandığa tutunarak bekleyeceğim böyle.

Agel kaybolup gitti, deniz çaldı onu benden.

Ama fırtına dinecek ve ben yaşayacağım.

sekiz

Akşam, 11.30

İki çocuk beni kollarımdan yakalayıverdi. Ayaklarımı zorla falakanın urganlarına bağladılar, molla sopasını savurup indirmeye başladı ayaklarıma. "Hayır, hayır." Bağırıyorum ama sesim çıkmıyor. Molla dövüyor beni. Ama karşı koyacağım ona, yapmayacağım istediklerini. Haykırmaya devam edeceğim suratına: "Kaptan olacağım ben, kaptan olacağım ben."

Neredeyim ben? Su ve dalgalar etrafımı sarıyor... Kısacık bir uyku gözlerimi çalmış benden. Göğsüm ağrıyor...

Nereden geldi bu rüya şimdi? Parmaklarım hâlâ sandığın kolunda. Ne kadar zamandır bu haldeyim acaba?

Yoruldum. Soğuk, vücudumu uyuşturdu, yağmur damlaları taş gibi deldi başımı.

Bugün ne bir fırtınaya yakalanabileceğimi ummuştum, ne de denizin böyle davranacağını.

Denizin çocuğuyum ben, ne diye sırtında tepiniyor ki şimdi oğlunun? Onca yaşadıklarımızdan sonra deniz niye inkâr ediyor ki beni?

Bir kaptanla arkadaşlık etmesinin ne zararı olabilir ki denize?

Karanlığın içinde bir başımayım. Soğuk. İyice sersemledim. Öyle ki yanımdan bir gemi geçse şimdi, hiç fark edemeyeceğim. Ama saklanacak da değilim ondan, avazım çıktığı kadar bağıracağım... Saat kaç bilmiyorum. Fırtına dinerse kıyıya yöneleceğim, Kuveyt'in sahilleri kalbime kazılı.

Yat battı, Süleyman şamandıraya yüzdü ve Abdulvahhab, Abdulvahhab bilmiyorum, nasıl oldu da beni bıraktı.

Başım açıkta kalakaldım. Dalgalar uyuyayım diye sallamaya devam edecek beni ama ben uyumayacağım. Fırtına geçinceye dek uyanık kalacağım, sonra da denizi iyice bir azarlayacağım.

Agel yanımda olsaydı şimdi, kendimi boynumdan sandığın koluna bağlardım, en azından onunla sandığa bağlı kalırdım.

Ne fırtınalar atlattım oysa denizde. Yelkenliyi dengede tutabilmek için denizci dostlarımla birlikte ne dolaplar çevirirdik. Herkes bir işin ucundan tutar, pürdikkat kesilir, Allah'tan medet umardık:

"Allah'ım."

Deniz ihanet etti bana bu gece. Ben senin dostunum be deniz.

Annem, "Deniz dost nedir bilmez" demişti bana.

"Hiç de bile, bunu ben demiştim sana oğlum."

"Baba? Nasıl geldin sen buraya?"

"Deniz aman vermez, gaddardır demiştim sana."

"Deniz, işaretlerini vermişti aslında bana... Almıştım kokusunu baba, geçip gitmişti burnumun ucundan, ama..." Küçük bir çocuktum, yürüyüp gittim denizin üstünde, geçip gökyüzüne vardım.

Bu da ne şimdi? Bir başımayım...

Soğuk. Abdulvahhab da boğulmadan önce titriyordu, başı dönüyor, dişleri birbirine çarpıyordu. Sandığa tutunmaya devam edeceğim. Olur da bırakırsam sırtüstü yüzerim. Abdulvahhab da boğulmadı bence, Süleyman'ın yanına yüzdü, eminim kardeşi kurtaracaktır onu.

Kardeşim Abdullah, çocuğu filikaya taşıdı. Kadın, "Oğlumu kurtardın" diye bağırdı bana.

Sâlim'in eşi, güzel mi güzel, Hindistanlı genç bir kadın. Eşinin yanında kalabilsin diye bir sürü para pul verdim ona.

"Denize açılmadan önce her defasında bana da bir sürü para pul verirdin."

"Şemme! Ne oldu sana böyle? Yağmur elbiselerini ıslatacak... Allah'a yemin olsun, seni hiç unutmadım Şemme. Sen de bir kaptansın demiştim sana..."

Bir başımayım, dişlerim birbirine çarpıyor.

Bu kıyametin ardından ne geçecek denizin eline?

Ne diye işkence ediyor ki şu fırtına bana? Kolumu oynatmaya bile takatim kalmadı artık. Yoruldum. Suyun üstünde salınıp duran yaşlı bir adam... İç çamaşırımdan başka bir şey yok üstümde.

Yeter artık deniz. Biliyorum geçip gidecek bu fırtına, ne diye geciktirirsin ki sonunu? Ölmemi istediğini zannetmiyorum. Beni özlemiş olsan gerek, yanında kalayım istiyorsun.

Dalgalar kıyıya vurursa beni, nasıl bakarım insanların suratına?

Güvenliği atlatıp yeni geminin grandi direğine çıkan, bu yüzden bana uğursuzluk getiren lanet olasıca bir kadın olmalı.

Yatı fırtınanın uğursuzluğu batırdı.

"Sana söylemiştim." Eşim Şemme'nin sesini duyuyorum... Karanlık... Şemme, sanki karşımda sandığa tutunuyor.

"Ummu Huseyn, nasıl oldu da sen de bizimle düştün denize?"

"Senin için korktuğumu söylemiştim sana."

Üşüyorum Şemme, yağmur deldi başımı, sırtım nasıl da ağrıyor.

Şemme, nereye kayboldun?

Mahvoldum, karanlık set çekiyor gözlerime. Dalgalar ve soğuk sarsıyor beni.

"Denizde öleceksin."

"Ölmeyeceğim."

"Öleceksin."

Tanıyorum bu sesi, sevgili dostum Muhammed el-Kutâmî bu.

"Muhammed çarşıda öldü, ben Abdullah el-Kutâmî."

"Abdullah, nasıl bildin benim burada olduğumu? Hani, gemin nerede? Nerede yelkenli? Ne yolculuklara çıktık birlikte. Beni kurtarmak için geldin şimdi de. Hadi, gemine varıncaya dek sıkıca tutun sandığın koluna."

"Denizde öleceksin, öyle demiştin bana."

"Hayır, ölmeyeceğim. Kaptan ölür mü hiç, denizde yaşamaya devam edeceğim ben. Hayır, beni bırakma... Abdullah, neredesin?"

"Nasıl oldu da battın böyle kaptan?"

"Rüzgâr arkamdan iş çevirdi, tutuşturuverdi denizin öfkesini. Ama Abdullah'ın sesi değil bu!"

"Alan Villiers'ım ben."

"Avustralyalı, İngiliz, gel, iyice tutun sandığa. Sen de bir kaptansın, yanında bir cankurtaran botu vardır muhakkak. Birlikte Kuveyt'e döneceğiz... Bu sefer Keyfân'da, benim evimde kalacaksın ama, başka birinde kalmana izin vermeyeceğim."

"Işıkları yakmadan gemini kullanma demiştim sana."

"Fırtına söndürdü yatın lambasını."

"Cesur adamsın sen Necdî. Her türlü işte gözledim seni."

"Arap denizcilerin derinlikten korktuğunu, hep kıyıda kaldığını söylemiştin ama."

"Hata etmişim."

"Beni gözlediğini biliyordum ama."

"Yeteneğine ve cesaretine tanıklık ettim. Niye can yeleği giymiyorsun ki Necdî?"

"Oyalayacaktı bizi... Yattan su boşaltıyorduk... Kitabını da getirdin mi yanında?"

"Her zaman yanımdadır o."

"Fotoğraflar da var mı içinde? Hani, bizi kurtaracak olan yardım filikası nerede? Alan, nereye kayboldun?"

Bir kaptan nasıl olur da bırakır bir denizciyi boğulsun diye?

Denizci değilim ben, kaptanım. Ebû Huseyn'im ben. Allah beş evlat bahşetti bana: Huseyn, Abdulvahhab, Osman, Süleyman ve Hâlid. Şemme, en küçük oğlum Hâlid'i ben denizdeyken dünyaya getirdi. Hamileyken bırakmıştım onu, döndüğümde Hâlid kucağındaydı. Eminim çocuklarım arayacaklardır beni, Sahil Güvenlik'le beraber kurtarmaya geleceklerdir...

"Şemme, ıslanıyorsun yağmurda... Sen de boğulacaksın benimle birlikte."

"Boğulmayacağım ben."

"Elini tutacağım, merak etme."

Bir başıma tutunuyorum sandığa. Yağmur dursa şayet, soğuk dursa...

Bir uğultu var kafamda. Gözlerimi bile açamıyorum artık.

Yeniyetme bir delikanlıyken daha, bütün bir gün boyunca yüzmüştüm denizde, korku da benimle birlikte tabi. Yaşım yetmişi geçti artık.

Deniz niye öldürür ki yaşlı bir denizciyi?

Niye Allah'ım?

Çocuklarım ve torunlarım Keyfân'da, evimizde, bense bir başıma burada, karanlığın içindeyim.

Neredeyim ben? Balık sandığına yapışmış duruyorum ve lanet fırtına devam ediyor hâlâ.

Kasetçalar da battı, onunla beraber Avad Dûhî ile Şâdî el-Halîc'in sesleri de tabi.

Kız kardeşim Meryem yanıma gelip, "Şemme'ye karşı asabi olma" demişti bana.

"Canım kardeşim, gözümün nuru."

"Meryemcik, senin gelmen hoş olmaz şimdi. Çırılçıplağım burada Meryem. Tayfalarımdan biri seni görsün istemem. İyice tutun sandığa. Kandil de getirdin mi yanında Meryem? Nasıl da temizlerdin kandilleri. Niye ağlıyorsun Meryem? Hayır, ağlama sakın, kardeşin ölmeyecek Meryem."

"Oğlum!" diye bağırıyor kadın.

"Kurtardım ben oğlunu, ne diye bağırıyorsun ki?"

"Köpekbalıklarının o bölgede dolaştığını biliyordum. Yolcular kargaşaya vermişti ortalığı, alabora edeceklerdi gemiyi nerdeyse ama kardeşim Abdullah'la heyamolacı İsmail kurtardılar oğlunu. İyi de, tanımadığım etmediğim bir kadınsın sen, nasıl geldin buraya?"

"Latife'yim ben, ablan."

"Latife... Açım, sırtım da ağrıyor... Yufka ekmekleri sırılsıklam olacak. Ama belki de ısıtırlar ellerimi."

Kara dalgalar kırmızıya dönüyor... Denizin kanı bu... Kan bulaşıyor üstüme.

Sandığı tutmayacağım artık.

Kızıl kan püskürten bir mürekkep balığı bu. Ama karanlık...

Yüzme bilmeyen küçük bir çocuk değilim ki ben.

Biz, el-Kutâmî ile birlikte yaptığımız tekneyle oynarken babam da bizi gözlerdi. Annem onunla arkadaşlık etmemi yasaklamıştı bana. Kuveytli kaptanlar inci ticareti yaparlar, bense denizi seçtim. Uzak yol kaptanıyım ben, nefret ediyorum kıyıdaki işlerden, nefret ediyorum aşağılanmaktan.

Atlatacağım bu fırtınayı. Agelimi yelken yapıp sandıkla denize açılacağım.

Kıyıya varıncaya dek tam yol ileri. Kaybolmayacağım elbet... Nerede ki şu agelim?

"Canım kardeşim, gözümün nuru."

Korkma Meryem. Ne diye ağlıyorsun ki?

Allah'ım, yoruldum. Yağmur damlaları kafamı parçalıyor. Hiçbir şey duymuyorum. Soğuk, etimi dişliyor.

Tek başımayım. Nefes alıp veremiyorum artık. Deniz benim dostumdur diyordum yıllar yılı.

Nasıl döneceğim şimdi Kuveyt'e? Kardeşlerim, yelkenlim Beyan'ı satmakta ısrarcılar.

"Keresteleri Hindistan'dan sen alıp geleceksin."

"Yoruldum ben baba. Bir saattir şu sandığa tutunup duruyorum, belki de iki ya da üç... Yoruldum, dünden beri tutunuyorum, önceki günden beri... Oysa ömrüm boyunca yelkenliye tutunurdum ben baba."

Ömrüm boyunca!

O gece grandi direğinin önünde durmuştum. Bana bakıyordu, azarlıyordu beni. Yelkenin ağladığını duymuştum.

Fırtına ve dalgalar eğleniyor benimle. Karanlık, hiçbir şey göremiyorum.

Bilmiyorum ne yaptı Süleyman, belki de tırmanmıştır şamandıraya. Abdulvahhab...

Fırtına yatı batırdı ve alıp götürdü Abdulvahhab'ı.

Nereye vardım bilmiyorum. Dalgalar binlerce kez sarıp sarmaladı beni, üstüne bir de yağmur, soğuk, karanlık ve kan.

Vücudum yapış yapış, kana bulanmış.

"Ali."

Karanlık, babam geliyor sanki. Yat, battı baba. Niye kandil getirmediniz ki yanınızda? Ağabeyim İbrahim'le birlikte alıp eve götürün beni. Uyuyordum ve deniz küreyip atmış beni baba. Öğle yemeğinden sonra uyuyakalmışım. Söz veriyorum sana baba, bir daha sahilin kumları üstünde uyumayacağım.

Sahil ne tarafta kalacak acaba? Sahile giden yol kafamda, ezberimde ama etrafımda bir şey görünmüyor ki.

Başım patlayacak, yağmur indiriyor çekiçlerini.

Sandığı bırakıp yüzeceğim. Balık sandığına tutunmayacağım artık.

Yüzeceğim, belki Kaptan Yusuf el-Kutâmî'nin yelkenlisine yetişirim. Beni almaya gelecektir. Sahile varacağım.

Nûra, "Ne zaman döneceksin?" diye sormuştu. Geç kalmayacağım. Fırtınayı beklemeyeceğim daha fazla. Dalgalar taşıyacak beni.

Biliyorum, küçüklüğümden beri sırtüstü yatar, kollarımı iki yana açar ve denizin beni alıp götürmesine izin verirdim.

Ah. Soğuk. Göremiyorum... Gökyüzü karanlığın kumaşıyla örtüyor yüzümü.

Sandık iyice ağırlaştı. Tutunmayacağım artık. Bırakacağım. Balıklar kaçıp gidecek, ne kadar da büyüktü trança.

Deniz dostumdur benim, beni evime götürecek. Şemme bekliyor beni, çocuklarım, yeğenlerim...

Ben, Kaptan Ali en-Necdî. Pes etmeyeceğim, kimse bükemeyecek bileğimi.

Yüzeceğim. Fırtına dinecek ve sahili bulacağım ya da o bulacak beni.

Yelkenlinin müezzini Sultan'ın sesini duyuyorum. Kardeşim Abdullah ve Hamed bin Sâlim el-Omar da yelkenlide, eminim beni kurtarmak için geldiler.

Küçük düşürmeyeceğim kendimi, bir yabancının gemisine binmeyeceğim.

Suyu yararak ilerleyen geminin sesini duyuyorum. Mayistra yelkenini dolduruyordum geceleyin, korkuların arasından geçerek gemimi kullanıyordum.

Alan, karanlıktan korkardı. Ben korkmam karanlıktan.

Müezzin Sultan'ın sesini duyuyorum. Ardından tekrar ediyorum ben de:

"Eşhedu en lâ ilâhe illallâh."

Nasıl da hafifim şimdi. Sandığı bıraktım. Sırtüstü yüzüyorum. Hiçbir ağırlık yok üstümde. Öyle hafif hissediyorum ki kendimi.

Su dört koldan geliyor üstüme.

Niye ki deniz? Necdî oğlun değil miydi senin, niye... Eminim, birlikte olalım diye istiyorsun beni.

Ben senin oğlunum deniz, senin soyundanım; bir kaptanım.

Teknem, güzelim Beyan'ım gelecek elbet bana.

O gelinceye kadar denizde kalacağım.

Hayır, denizi terk etmeyeceğim.

Kuveyt, 12 Aralık 2016

Bu roman, Kaptan Ali Nâsır en-Necdî'nin biyografisini Körfez insanının vicdanında azap verici bir deniz efsanesi olarak belgelemekle kalmayıp kendisini romanın bağlamına dayatmış çok sayıda bilgi, söylem ve kayıtla çevrili toplumsal değişimlerle birlikte aktarıyor. Sanatsal yanılsamaya dayalı edebi bir söylemin uçlarında, gerçeğin realist hitabını sorgulamaya kalkışan Kuveytli yazar Taleb Alrefai, dramatik bir gerilim anına, fırtınanın patlayışına, ölüme ve insanın hammaddesini ayıran o duvarı çizen hiçliğe varıyor. Alrefai, "Ali Nâsır en-Necdî öldü" dediğinde oluşabilecek son derece basit düzeydeki bir haberin roman seviyesine yükselişini, Gerald Prince'in "nedensellik" anlayışıyla ilişkilendiriyor. "Ali Nâsır en-Necdî boğularak öldü" diyerek de bir olay örgüsünün varlığını, sahnelerin kurgulanmasını ve bir tür sebep, paradoks ve çağrışım arayışı içinde uzamsal alanların oluşturulmasını zorunlu kılıyor.

KDV'den muaftır.
AYRINTI • EDEBİYAT
ISBN: 978-605-314-571-4